proleter devrimci

AYDINLIK

hikmet kıvılcımlı
halil berktay

Nihat Sargın
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

POLİTİK ÇALIŞMA BÜTÜN ÇALIŞMANIN CANDAMARIDIR

sayın i. i. paşaya açık mektup

proleter devrimci çizgi ve bazı yanlış eğilimler

insanla silâh arasındaki ilişkide önde gelen insandır

proleter devrimci birlik için ilkesiz birlik cephesini açığa çıkartalım

TÜSTAV

Şubat 1970 **2-16**

SAYI : 2-16 Proleter Devrimci AYDINLIK (Aylık Dergi) ŞUBAT 1970

İÇİNDEKİLER :

	Proleter Devrimci Birlik İçin, İlkesiz Birlik Cephesini Açığa Çıkartalım!	241
TARİHİMİZDEN	Türkiye Komünist Fırkasının Şark-ı Karip Milli Cereyanlarına Karşı Nokta-i Nazarı	255
Hikmet KIVILCIMLI	Sayın İ. İ. Paşa'ya Açık Mektup	257
Halil BERKTAY	Proleter Devrimci Çizgi ve Bazı Yanlış Eğilimler	296
KIZIL BAYRAK	İnsanla Silâh Arasındaki İlişkide Önde Gelen İnsandır	329

Kurucular Adına Sahipleri	Gün Zileli, Cengiz Çandar, Atıl Ant, Ömer Özerturgut
Sorumlu Yazı İş. Md.	Cengiz Çandar

Adres : Adakale sokak 28-1 Yenişehir - Ankara
Telefon : 12 74 17

İstanbul Temsilciliği	Fuat Fegan Divanyolu Cad. 83/3, Sultanahmet - İst. Tel : 27 39 61
Abone Şartları	Türkiye / yıllık 50 TL., altı aylık 25 TL., Avrupa ve Ortadoğu / yıllık 75 TL., altı aylık 40 TL., Diğer ülkeler / yıllık 125 TL., altı aylık 65 TL.
İlân Şartları	Tam sayfa 800 TL. üzerinden hesaplanır. Yayın ilânları indirimlidir.
Dizgi ve Baskı	İş Matbaacılık ve Ticaret Tel : 11 92 83, Ankara
İstanbul Dağıtımı	Fuat Büte, Ankara Cad. No. 34 Tel : 27 89 49
Ankara Dağıtımı Ege Bölgesi Dağıtımı	Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi Orhan Özşişman, 452. Sok. 5 — İzmir Tel : 38786

AYDINLIK'ta dünya ve türkiye

proleter devrimci birlik için ilkesiz birlik cephesini açığa çıkartalım !

Ülkemizde, işçi sınıfımızın iktisadî ve demokratik haklar için verdiği mücadele gittikçe yaygınlaşmaktadır. Köylülerin toprak mücadelesi, tefeci sömürüsüne karşı direnişi gittikçe gelişmektedir. Halkımızın özlemlerini dile getiren anti-emperyalist gençlik hareketinin safları gittikçe büyümektedir. Öğretmeniyle, küçük memuruyla emekçi halkın diğer kesimlerinde uyanış ve mücadele azmi gittikçe güçlenmektedir.

Bu şartlar altında, halkımızın güçlenen demokratik mücadelelerine paralel olarak, proleter devrimci hareketimiz, her gün çözmek zorunda olduğu pratik teorik yeni yeni meselelerle karşı karşıya kalmaktadır. Daha çok aydınlar ve gençlik saflarında gelişen sosyalist hareketimizin önündeki temel mesele, bir gençlik ve aydınlar hareketi niteliğini aşıp, sınıf temeline, işçi sınıfına dayanma meselesidir. İşçi sınıfımızın gelişen kendiliğinden mücadelesi ile, devrimci hareketin bütünlenmesi için vargücümüzle mücadeleye girecek miyiz, girmeyecek miyiz? İşçi sınıfı devrimciliğinin bundan başka yolu olmadığını gerçekten kavradık mı, yoksa «Yaşasın Tam Bağımsız Gerçekten Demokratik Türkiye» şiarını tekrarlamakla ve anti-emperyalist bir gençlik hareketi düzeyinde kalarak devrim yolunda önemli adımlar atabileceğimize mi inanıyoruz? Bu sorular, hareketimizin önüne çok önemli meseleler getirmektedir.

Proleter devrimci hareket karşı karşıya olduğu pratik-teorik meselelere mutlaka doğru çözümler getirecek ve onu yerinde saydırmak isteyen eğilimleri yenerek, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm halkımızı bilinçlendirmek ve örgütlemek görevini mutlaka gerçekleştirecektir.

Hareketimizin son ulaştığı dönemin açıkça gösterdiği gibi, proleter devrimci olmak için millî demokratik devrim stratejisinin doğru strateji olduğunu kabul etmek yeterli değildir. Bu, olumlu, ileri bir adımdır; ama bizler, sadece bu şiar üzerinde değil, millî demokratik devrim

stratejisinin doğru olarak kavranması, Türkiye şartlarına uygulanması ve bilimsel sosyalizmin bütün ilkeleri üzerinde birleşmek için sürekli bir ideolojik mücadele yürütmek ve eylemine girmek zorundayız. Proleter devrimci hareketimiz, gelişen, canlı bir harekettir ve ancak saflarında tartışmayı ve yanlış görüşlere karşı mücadeleyi yaşattığı oranda güçlenecektir.

Proleter devrimci hareket, millî demokratik devrim teorisini ülkemizin somut pratiğiyle bütünlemek göreviyle karşı karşıyadır. Proleter devrimci çalışma tarzının saflarımıza hâkim kılınması için, bu çalışma tarzına yabancı, küçük burjuva ilericilerine özgü çalışma tarzlarından arınma görevi önümüzde durmaktadır. Dergimiz yazı kurulu üyelerinin toplu olarak imzaladıkları, 12. sayımızda yayınlanan «Proleter Devrimci Safları Çelikleştirelim» bildirisi bu amaçla yazılmıştı. Aynı bildiride, saflarımızda tartışmayı, eleştiri-özeleştiriyi örtbas etme, kapalı kapılar arkasına hapsetme eğilimlerine de karşı çıkılmıştı. Yanlış eğilimleri kapalı kapılar arkasında eleştiren, ama bu düşüncelerini açıkça yazma görevlerini yerine getirmeyen bazı arkadaşlar, Aybar-Aren oportünizminin kalıntılarının saflardaki yaygınlığına sırtlarını dayayarak, her türlü görüşle ilkesiz birlik kurmuşlar ve proleter devrimcilerinin teor' alanında olsun, çalışma tarzı konusunda olsun ilerleme mücadelelerinin önüne duvar çekmek istemişlerdir.

Aybar-Aren oportünizmi, millî cephe politikasını, demokratik ittifakları reddettiği için «sol» sekter, parlamentarizme bel bağladığı için sağ oportünist bir küçük burjuva eğilimiydi. Bugün ilkesiz birlik cephesinde toplanan unsurlar da, aynı şekilde hem sağ, hem de «sol» sapma eğilimleri taşımaktadır. Bazı unsurlar proletaryayı ve bütün millî sınıfları bilinçlendirmek ve örgütlemek mücadelesine yan çizerken sağ, örneğin TİP'i örgüt olarak destekleme ilkesine karşı çıkarken de «sol» eğilimler ortaya koymaktadır.

İlkesiz birlik cephesindeki yanlış eğilimler, özellikle çalışma tarzı alanında kendini göstermektedir. Bütün çalışmalarımızın geniş işçi ve köylü yığınlarını ve tüm halkımızı bilinçlendirmek ve örgütlemek yönünde propaganda faaliyetini esas aldığını, bugün devrimin sosyal ve psikolojik şartlarını hazırlamak amacıyla geniş bir siyasî gerçekleri açıklama ve bütün halk sınıflarının mücadelelerini yürütme çalışması safhasında olduğumuzu unutan; kitle çizgisi anlayışımıza ters düşen, ferdî kahramanlık gösterilerini esas çalışma tarzı olarak öneren ve herşeyden önemlisi, politik bilince ikinci derecede yer veren bir eğilim uzun süreden beri devrimci gençlik saflarında yaygınlaştırılmak istenmektedir. Bu yanlış çalışma tarzı anlayışı, kendi ideolojisini henüz sistemleştirmemiş olmakla beraber, Fransız entellektüeli Regis Debray'nin ve Douglas Bravo gibi önderlerin kitaplarında ifadesini bulan, küçük burjuva ideolojisini bilimsel sosyalizm diye saflara yaymak istemektedir.

Elbette ki, bu hatâlı eğilimlere karşı mücadele açılacaktı! Ve elbette ki, bu hatâlı eğilimlere karşı mücadele verilmeksizin, genel karakteri küçük burjuva olan gençlik içinden proleter devrimci militanlar yetiştirmenin imkânı yoktur! Bunu göremeyip, her «Millî Demokratik Devrim» diyen ve belirli bir kişiye bağlılık gösteren unsuru proleter devrimci kabul eden anlayış, bizlere yabancı bir anlayıştır. Son olarak açıkça sözü edilen, proleter devrimci hareket içinde «âdil hiyerarşi» görüşü (AYDINLIK Sosyalist Dergi, Sayı: 15, s. 165) bu anlayışın bir ifadesidir. **Proleter Devrimci AYDINLIK,** bilimsel sosyalizm temeli üzerinde ideolojik birliği değil de, belirli bir kişinin liderliği çevresinde ilkesiz birliği savunan anlayışa karşı mücadelesine devam

edecektir. Kökü aşırı ferdiyetçilikte yatan bu küçük burjuva zihniyet, saflarımızda gerçek birliğin, sahte, düzmece olmayan birliğin kurulmasına yönelen tartışma ve eleştirileri bastırmaya çalışmış, belirli bir kişiye bağlılığı ilkelere bağlılığın üzerine çıkarmak istemiştir. Kendisini proleter devrimci hareketteki «âdil hiyerarşi»nin en üstünde gören bu ferdiyetçi tutum, proleter devrimci hareketin tarihini kendisinin temsil ettiği iddiasına kadar varmıştır. Proleter devrimci hareketin tarihini temsil etme tekelinin kimsede olmadığı açıktır. Proleter devrimci hareketin tarihine bağlılık, proleter devrimci mücadeleyi doğru yolda sürdürerek sağlamlaştırılır. O tarihi temsil yetkisi her hangi bir kişiye verilmemiştir.

«... saflarımızdaki solu tasfiye çabası, Özgür'den Mehetoğlu'na kadar, Cantekin'den Büyüksevinç'e kadar şehitlerimizin anılarına meydan okuma anlamını taşır. Ve hem Amerikan emperyalizmine, hem oportünizme karşı mücadelenin en etkilisini vermiş oldukları için şu anda cezaevlerinde bulunan kardaşlarımızı ve proleter devrimci mücadelenin safında yiğitçe savaşan militanları safdışı etme yolunda bir çabadır» (AYDINLIK Sosyalist Dergi, Sayı: 15, s. 162) lâfları, politik bilinç düzeyi henüz yeterince gelişmemiş genç arkadaşların duygularına hitap ederek, onları bu yolla kazanmayı hedef alan belirli bir kişinin alışılmış demagojisidir. Hiç kimsenin devrimci saflarda tartışma ve eleştiriyi, devrim şehitlerine karşı bir mücadele olarak göstermeye hakkı yoktur! Özgür'ün, Mehetoğlu'nun, Cantekin'in, Büyüksevinç'in anılarına saygı, onların uğruna can verdikleri mücadeleyi kitlelere mal etmekle, bu yolda yürümekle gösterilir. Devrim şehitlerinin anısına saygı, onların hangi davâ uğruna öldüklerini kitlelere anlatmakla gösterilir. Proleter devrimci hareketimizin kitle silâhı İŞÇİ-KÖYLÜ GAZETESİ bu görevi yerine getirmektedir. Halkımızın kurtuluşu için canlarını veren arkadaşlarımızın anısına karşı en büyük saygısızlık, onları bir hizbin malı gibi göstermeye çalışmaktır! Hiç kimsenin, yalnız proleter devrimci hareketin değil, tüm halkımızın şehitlerini tekeline almaya hakkı yoktur! Hiç kimsenin millî kurtuluş mücadelemizin şehitlerini kendi dar ahbap çevresine mal etmeye hakkı yoktur!

Genel olarak proleter devrimci hareket içinde ve özel olarak AYDINLIK yazı kurulu içindeki mücadele yeni değildir. AYDINLIK ilk çıkışından bu yana millî demokratik devrim konusundaki hatâlı görüşleri benimsememiştir. Zamanla, öncülük, millî cephe politikası, çalışma tarzımız, «sol» görünüşlü yanlış eğilimler ve bir dizi başka teorik-pratik meselede farklı görüşler yazı kurulu içinde tartışılır hale gelmiştir. Bu tartışmalar yaz aylarından bu yana yoğun bir hal almıştır. Şimdi, kitle önünde yapılmaktadır ve doğrusu da budur.

Özellikle, gençlik saflarında kitlelerle bağ kurma görevini ihmal eden eğilimler üzerine tartışma açtığımız sırada, ve sonra daha uzun bir süre, ideolojik ayrılık olmadığı, kişisel çatışmalara ideolojik kılıf giydirilmek istendiği söylenmiştir. Ama artık, anlaşılan, bundan vazgeçilmiştir ve şimdi «sağ eğilimlerden», «küçük burjuva kuyrukçuluğundan», «takipçilik ideolojisinden», «küçük burjuvaziye fazla prim vermekten» dem vurulmaya başlanmıştır. Bu ithamların bizzat, küçük burjuvazinin millî demokratik devrimde öncü olabileceğini, millî demokratik devrimin bir program meselesi olduğunu, millî demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin şartlara bağlı olduğunu şimdiye kadar **açıkça** savunmuş olan Mihri Belli tarafından ileri sürülmesi, bizce hayli ilginçtir.

Bugün ilkesiz birlik cephesinin başında bulunan ve bu cephenin her konudaki görüşlerini yazılı hale getirmiş tek unsuru olan Mihri Belli'nin görüşlerini ele alalım. Hemen belirtelim ki, **Aydınlık** 1. sayısından 14. sayısına kadar, aşağıda ele alacağımız konularda doğru görüşleri savunmuş, Mihri Belli'nin bu görüşlerine katılmamıştır.

Mihri Belli'ye göre, «Emperyalizm çağında, bugün, Millî Demokratik Devrimin gerçekleştirilmesinde hegemonya ancak **millî burjuvazinin solundaki toplumsal güçlerde** [altını biz çizdik], proletarya'da, şehir ve köy emekçilerinde olabilir.» (**Millî Demokratik Devrim** Broşürü, s. 10.) Yani, millî demokratik devrim, proletaryanın **veya** küçük burjuvazinin öncülüğünde yapılabilir. Nitekim, bu görüş en açık biçimiyle de ifade edilmiştir. Bakın ne deniyor: «Bizim gibi toplumlarda Millî Demokratik Devrim'de hegemonya kurması mümkün olan sınıf, Türkiye proletaryası dışında, ancak **küçük burjuvazi ve onun en bilinçli, en tecrübeli ve örgütlü kolu olan küçük burjuva bürokrasisi** [altını biz çizdik] olabilir. Şehir ve köy proletaryası başta, Türkiye **emekçileri** [altını biz çizdik], demokratik devrimde olsun, sosyalist devrimde olsun hegemonyalarını kuracak bilinçlenme ve örgütlenme gücüne ulaşamadıkları takdirde, **devrimde hegemonya** [altını biz çizdik] küçük burjuvaziye geçecektir.» (TÜRK SOLU, Sayı: 64, s. 21.) Görüldüğü gibi, millî demokratik devrimin küçük burjuva öncülüğünde de yapılabileceğini savunan bu görüş, kendi içinde tutarlı olarak millî demokratik devrimde öncü kuvvetle, temel kuvvet arasında ayrım yapmaktan kaçınmaktadır: «DEVRİMİN TEMEL KUVVETLERİ: Şehir ve köy proletaryası, şehirlerin ve köylerin yarı-proleter unsurları, şehir ve köy küçük burjuvazisi, asker-sivil aydın zümre (küçük burjuva bürokrasisi). DEVRİMİN YEDEK KUVVETLERİ: Burjuvazinin millî nitelik taşıyan kolu.» (TÜRK SOLU, Sayı: 9, s. 4.) Üstelik, aynı yazar, millî demokratik devrimde öncünün proletarya olduğunu hiç bir yerde belirtmemiş, bunun yerine küçük burjuvaziyi de kapsayan bir «emekçiler» terimini kullanmayı tercih etmiştir. Bunun örnekleri çoktur. Biz burada en açık bir örneği verelim: «Millî demokratik devrimde hegemonya, toplumdaki en devrimci güç olan **emekçilerde** [altını biz çizdik] olmalıdır ki, o devrim sonuna kadar vardırılabilsin...» (TÜRK SOLU, Sayı: 64, s. 20.) Bu anlayışın millî demokratik devrimi bir program meselesi olarak gördüğü açıktır: bu programı hem küçük burjuvazi hem de proletarya gerçekleştirebilir. Nitekim aynı görüş **AYDINLIK Sosyalist Dergi**'de de, üstelik açıklık getirilerek, belirtilmiştir: «Atılan adımın **objektif niteliği** [altını biz çizdik] göz önünde tutulmayarak proletarya öncülüğünde atılan bir adım 'devrim' sayılacak, **aynı adım** [altını biz çizdik] küçük burjuva radikalleri öncü durumundayken atılmışsa, adım 'hareket' sayılacak!...» (Sayı: 15, s. 166.) Küçük burjuva aydınlarının öncülüğünde atılan **adım** ile proletarya öncülüğünde atılan **adım**, aynı şey değildir, olamaz. İşbirlikçi kapitalizmin ve feodal kalıntıların tasfiyesi, sosyalizme geçişin **bütün** engellerinin temizlenmesi demek olan millî demokratik devrim programı, küçük burjuva öncülüğünde gerçekleştirilemez. Bu program, zorunlu olarak, işçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel öncülüğünde millî demokratik devrimle gerçekleştirilebilir. Millî demokratik devrim işçi sınıfı öncülüğüne dayandığı içindir ki, millî demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş bir zorunluluktur. Millî demokratik devrim, işçi sınıfı öncülüğüne dayandığı içindir ki, millî demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş barış içinde olur. Ama, millî demokratik devrimin küçük burjuva öncülüğünde de yapılabileceğini sa-

vunan görüş, millî demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki zorunlu ilişkiyi elbetteki belirtemez. Bakın ne deniyor: «Demokratik Devrimi gerçekleştirmiş olan bir toplumun mutlaka, şartlar ne olursa olsun, sosyalizme geçeceği söylenemez. Bunu iddia etmek bir çeşit **kadercilik** [altını biz çizdik] olur ki, yanlıştır...Dengenin her zaman, her yerde devrim için elverişli olacağını sanmak gerçekçilikten uzak, aşırı iyimserlik olur.» (AYDINLIK, Sayı: 9, s. 207) Burada belirtilen fikirler Türkiye toplumu ile ilgilidir ve açıktır ki, kastedilen, tarihe karışmış olan burjuvazi öncülüğünde burjuva demokratik devrimleri değildir. Bugün artık burjuvazi öncülüğünde burjuva demokratik devrimlerinden söz edilemez. Demokratik devrimle, sosyalist devrim arasındaki zorunlu bağ, Lenin tarafından olsun, Mao Zedung tarafından olsun açıkça belirtilmiştir.

Bu görüşlerin sahibi, devamlı olarak küçük burjuva radikalleri ile proleter devrimcileri arasındaki birlik noktaları üzerinde durmuş; ayrılık noktaları üzerinde durmayı hiç gerekli görmemiştir. Öyle ki, proleter devrimci çizgi ile YÖN-DEVRİM çizgisi arasındaki ayrılıklar ortaya konmamış, YÖN-DEVRİM çizgisinin eleştirisi yapılmamıştır.

Yukarıdaki görüşlerin sahibi, proleter devrimci arkadaşlarımızı «Mao'culukla» itham etmiş ve Mao Zedung'un fikirlerinin savunulmasını bir hatâymış gibi göstermeye çalışmıştır. Modern revizyonizmin kanatları altında, sözde devrimcilik yapan malûm oportünist çevrelerle ağız birliği yapma tutumu, işte bu tutumdur. Mihri Belli'ye göre, proleter enternasyonalizmi ile Türkiye emekçilerinin davâsının savunuculuğu birbirine zıt şeylerdir: «Mao'cu, Castro'cu, Moskova'cı yakıştırmalarına cevabımız şudur. Biz ne O'yuz, ne de bu ve ne de beriki. Biz Türkiyeciyiz. Türkiye emekçilerinin davâsının savunucusuyuz biz.» (TÜRK SOLU, Sayı: 15, s. 3) Biz, proleter enternasyonalizmi ile, uluslararası planda doğru çizginin savunulmasıyla, Türkiye emekçilerinin davâsının savunulması arasında zorunlu bir birlik olduğu görüşündeyiz. Bu ikisi birbirine zıt şeyler değildir, aksine birbirleriyle tam bir uygunluk halindedir! Millî demokratik devrimin «tüm **Türk** ulusunun, her içtenlikle **'Türküm!'** diyenin» [altını biz çizdik] güçbirliği ile gerçekleşeceğini savunmak, (TÜRK SOLU, Sayı: 1, s. 1); «Bugünün savaşı her içtenlikle 'Türküm' diyenin savaşıdır» demek, (TÜRK SOLU, Sayı: 1, s. 7) burjuva milliyetçiliğidir! Millî demokratik devrim, Türkiye'deki bütün anti-emperyalist sınıfların, tüm halkların davâsıdır!

Yine Mihri Belli, işçi sınıfının siyasî örgütü konusunda da yanlış görüşlerin savunuculuğunu yapmaktadır. Örgüt konusundaki görüşleri zaman içinde bir hayli değişiklik göstermiştir. Bu görüşleri tarih içinde ele alalım. TÜRK SOLU'nda bir başyazıda şöyle deniyor: «... sosyalizmi ancak **emekçilerin partisi** [altını biz çizdik] tüm emekçi yığınları seferber ederek kurabilir; ve **böyle bir parti kurabilmek için** [altını biz çizdik] sosyalist aşamaya yolu açması bakımından demokrasi şarttır.» (TÜRK SOLU, Sayı: 58, s. 3) Aynı görüş, imzalı bir yazıda da savunulmuştur: «'Demokrasi uğruna mücadele, Türkiye'de gerçek demokratik özgürlük ortamını yaratma uğruna mücadeledir' derken bizim kastettiğimiz budur. **Demokrasi uğruna mücadele, gerçek sosyalist örgütün kurulması olanaklarının yaratılması uğruna mücadeledir** [altını biz çizdik] demek istiyoruz.» (TÜRK SOLU, Sayı: 64, s. 19) Bu görüşler yanlıştır! Sosyalizmi «emekçilerin» değil, yani hem işçi sınıfının hem de geniş yığınlarıyla küçük burjuvazinin değil (çünkü bunların hepsi emekçidir!), işçi sınıfının partisi kurar. Bu partinin

öncülüğü olmaksızın millî demokratik devrim başarılamaz ve hiç şüphesiz, millî demokratik devrim mücadelesi bu örgütün kurulma imkânları için mücadele değildir! Millî demokratik devrimi küçük burjuvazinin de yapabileceğini savunan görüş açısı, küçük burjuvaziyi «iktidara yakın» gördüğüne göre (AYDINLIK Sosyalist Dergi, Sayı : 15, s. 182), elbette ki, işçi sınıfı partisinin de küçük burjuva öncülüğünde yapılacak «millî demokratik devrimden» sonra kurulacağı neticesine varmaktadır. «Küçük burjuva kuyrukçuluğu» ithamını fütursuzca yapan kişinin, aynı zamanda yukarıda sıraladığımız satırların yazarı olması karşısında, değerlendirmeyi devrimci arkadaşlara bırakırız!

Mihri Beli, bu hatâlı görüşlerin açık öz-eleştirisini yapmadan, şimdi başka görüşler savunmaktadır. Üstelik, sanki eskiden beri doğru düşünceyi savunuyormuş gibi, şöyle yazmaktadır : «Elbette ki, bu gerçeği ifade etmek, proletaryanın ancak gerçek demokraside partisini kurabileceği yolunda beyanlara [ki, bu beyanlar yukarıda açıkça gösterildiği gibi sadece kendisine aittir] katılmak değildir. Gerçek demokrasiyi proletaryanın örgütlü mücadelesi gerçekleştirecektir.» (AYDINLIK Sosyalist Dergi, Sayı : 15, s. 164.)

Örgüt konusunda, TİP'in proletaryanın öz örgütü olabileceği yolunda, örgüt kavramını yozlaştırıcı tezler yanısıra, bilimsel sosyalizme aykırı yeni bir görüş ortaya atılmaktadır : «Sadece işçi sınıfının değil, sadece köy proletaryasının değil, aynı zamanda yoksul köylülerin de öncü müfrezesi olan, proleter devrimci teoriyle silâhlanmış sosyalist örgüt»ten söz edilmektedir (**Devrimci TİP Haberleri,** Sayı : 5, s. 1-2.) Anlaşılan, bu görüş AYDINLIK Sosyalist Dergi tarafından da benimsenmiştir. AYDINLIK imzalı bir yazıda açıkça şöyle denmektedir : «Türkiye gibi bir ülkede proleter devrimci teoriyi kılavuz edinen örgüt, sadece şehir ve köy proletaryasının değil, aynı zamanda yoksul köylü yığınlarının öncü müfrezesi olan bir siyasî örgüt olmak durumundadır.» (Sayı : 15, s. 176.) Bu görüş, bilimsel sosyalizme aykırıdır! Proleter devrimci parti, tek bir sınıfın, proletaryanın partisidir, proletaryanın öncü müfrezesidir. Yoksul köylüler, millî demokratik devrimde olsun, sosyalist devrimde olsun işçi sınıfının en yakın müttefikleridir. Proletarya partisine elbette ki proletarya dışındaki sınıflardan, sadece yoksul köylülerden değil, bütün diğer sınıflardan gelme unsurlar, belirli şartlar aranarak, alınır. Ama bu, proleter devrimci örgütün, proletaryanın partisi olma durumunu asla değiştirmez. Örgüt konusunda yayılmak istenen bu yanlış görüş-millî demokratik devrimde «emekçilerin» hegemonyasından söz eden görüşle her halde yakından ilgilidir! Proleter Devrimci AYDINLIK'ın, proletarya partisi konusunda olsun, TİP'in ne olduğu ve ne olabileceği konusunda olsun görüşleri açıktır. Bu görüşlerimiz AYDINLIK'ın 10. sayısındaki **İdeolojik Birlik ve Örgüt,** 14. sayısındaki **Oportünizmi Açığa Çıkartalım, İdeolojik Mücadeleyle Yıkalım!** adlı başyazılarda ortaya konmuştur.

Proletaryanın öz örgütü bilimsel sosyalizmin teorik, ideolojik, stratejik-taktik ve örgütsel ilkeleri üzerine kurulu bir parti olabilir. TİP böyle bir parti değildir, böyle bir parti haline getirilemez. TİP, ilerici aydınları, bağımsızlık ve demokrasiden yana birçok unsurları çatısı altında toplayan bir partidir. Bunun yanısıra TİP, içinde proleter devrimcilerini ve işçi sınıfının en uyanık unsurlarını da barındırmaktadır. Bu haliyle, ülkemizde siyasî yelpazenin en solunda yer alan bir örgüttür. TİP kuruluşundan beri oportünist yönetici kadroların hâkimiyeti altında kalmıştır. Ancak unutmamak ge-

rekir ki, TİP, anti-emperyalist mücadelede önemli bir rol oynamıştır. Biz, TİP içinde proleter devrimci kadroların yönetime gelmeleri için, oportünizme karşı ve bilimsel sosyalizmi geniş kadrolara yaymak için mücadele verirken, TİP'i anti-emperyalist ve demokratik hareketlerinde örgüt olarak destekleriz. Ancak, proleter devrimcilerin TİP'de yönetime gelmesi, TİP'i işçi sınıfının öz örgütü yapamaz. TİP, millî demokratik devrime öncülük edecek ve devrimi gerçekleştirecek mücadele biçimine uygun bir işçi sınıfı örgütlenmesi olamaz. Ama bu durum, TİP içindeki devrimci mücadelemizin önemini hiç bir zaman küçültmez. TİP, halkımızın uyanışına önemli katkılarda bulunan, millî demokratik yönde mücadele veren bir parti haline getirilebilir. Bütün bunlar TİP içinde oportünizme karşı amansız mücadele verilmesini ve TİP'i proleter devrimci bir yönetime kavuşturmak için çalışmamızı zorunlu kılar.

TİP'in proletaryanın öz örgütü olabileceğini savunan çevrenin, aynı zamanda, TİP'de mücadelenin sertleştiği anlarda hemen yeni bir parti kurulması fikrini ortaya atması da üzerinde durulması gereken bir noktadır. Bu çevrelere göre, yeni parti kurulursa, bu parti öz örgüt olacaktır. Bu çevrenin öz örgüt anlayışı, emperyalizmin her an dağıtabileceği ve devrimi başarıya ulaştıracak örgütlenme tarzına sahip olmayan, aynı TİP gibi bir örgüt şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu anlayış, TİP'de yönetimden uzaklaştıkları zaman TİP'i küçük burjuva örgütü, yönetime geldikleri zaman işçi sınıfının öz örgütü olarak gören ve gösteren oportünist EMEK dergisinin örgüt anlayışından pek farklı değildir.

«Sol» görünüşlü sekter davranışlar TİP'e karşı tutumumuzun tesbiti konusunda da ortaya çıkmıştır. İlkesiz birlik cephesi içindeki bazı unsurlar, TİP'in örgüt olarak desteklenmesi ilkesini reddetmektedir. Bu tutum ,oportünist hiziplerin yönetiminde olmakla beraber, TİP'in 1961 anayasasının tanıdığı demokratik hak ve özgürlükleri sonuna kadar kullanmak mücadelemizde önemli bir imkân olduğunu görememektedir. Bu anlayış, giderek, TİP'i emperyalizm ve işbirlikçilerinin safına koymaktadır. Parlamenter olanaklara ancak millî demokratik iktidarı gerçekleştirmek imkânı doğduğu zaman sırt çevrilebilir.

Bütün bu konularda ileri sürülen yanlış görüşlere karşı verilen mücadelede, bilimsel sosyalizmin gerçekte en temel ilkelerinin savunulmasından ibaret olan görüşlerimiz için Mihri Belli şunları söylüyor: «... katkı niteliğinde çalışmalarda bulunmak en büyük hizmettir. Biz bu yolda çalışmaları teşvik edeceğiz; ama bu çalışmalar sonucu ileri sürülecek olan fikirleri, ancak 'marksist eleştiri süzgecinden geçirdikten sonra' benimseyebiliriz... Siyasî çizgimizin teorik tabanına katkı niteliğindeki çalışmalar, bugüne dek verilmiş olan mücadeleye, o mücadelenin geleneğine güven ve saygıyı kuvvetlendirmelidir.» (AYDINLIK Sosyalist Dergi, Sayı: 15, s. 166)

Cevap verelim: «Marksist eleştiri süzgeci», her halde, belirli bir kişinin, proleter devrimcilerinin teorik çalışmaları üzerinde sansür ve denetim kurması demek olamaz. Teorik çalışmalar, kendisini «bugüne dek verilmiş olan mücadele» ile bir tutan belirli bir kişiye değil, **bilimsel sosyalizme** olan «güven ve saygıyı kuvvetlendirmeyi» hedef alır!

Mihri Belli'ye göre, AYDINLIK'tan ayrılanlar (!) «görüşlerini her türlü denetimden uzak olarak yayınlayabilecekleri ayrı bir dergi çıkarma yolunu tutmuşlardır.» Mihri Belli'nin özel mülkiyeti devrimci düşünceler üzerinde bir baskı ve «denetim» aracı olarak görmesi ve AY-

DINLIK imzasını tekeline alma çabası karşısında proleter devrimcileri bu doğru çözümü seçmişlerdir. Biz bilimsel sosyalizm ve devrimci eleştiri ve tartışma dışında hiç bir kişisel «denetimi» kabul etmiyoruz.

Millî demokratik devrim - millî demokratik hareket ayırımı, hiç şüphesiz, bilimsel sosyalizme bir «katkı» değildir. Bu ayrım, millî demokratik devrimin küçük burjuva öncülüğünde yapılabileceğini savunan görüşe, bu görüşe bağlı olarak Peru'da, Bolivya'da, Sudan'da ve Libya'da küçük burjuva aydınları öncülüğünde emperyalizme karşı girişilen hareketlere millî demokratik devrim gözüyle bakma eğilimine karşı verilen mücadele içinde geliştirildi ve ortaya atıldı. Bu, bir «katkı» değildir. Emperyalizm çağında, işçi sınıfının öncü olmadığı her hangi bir anti-emperyalist mücadeleye, **devrim** adı verilemeyeceği açıktır. Millî demokratik devrim, işçi sınıfı öncülüğünde bütün millî sınıfların mücadelesine dayanır ve millî demokratik devrime esas damgasını vuran, işçi sınıfı öncülüğüdür. **Bu anlamda,** millî demokratik devrim bir proleter devrimidir. Millî demokratik devrimler, dünya proleter-sosyalist devriminin birer parçasıdır. Lenin, emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde, millî burjuvazi ya da küçük burjuvazi öncülüğünde kurtuluş mücadelelerinden «Millî Devrimci Hareket» ya da «Devrimci Millî Hareket» olarak söz eder. (Bkz: V. I. Lenin, **Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı,** «Uluslar ve Sömürgeler Komisyonunun Raporu», s. 162)

Emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde, küçük burjuva aydınları öncülüğünde verilecek anti-emperyalist mücadeleler genel demokratik programın ancak bazı unsurlarını gerçekleştirebilirler ve bu başarılar kalıcı olamaz. Bu başarıların kalıcı olması, ancak işçi sınıfı öncülüğüyle ve millî demokratik devrimi sosyalist devrimin izlemesiyle sağlanabilir.

Millî demokratik devrim ve millî demokratik hareket ayırımının küçük burjuvaziye kuyrukçuluk için uydurulduğu (!) ileri sürülmektedir. Millî demokratik devrimin küçük burjuva öncülüğünde de yapılabileceğini, küçük burjuva öncülüğünde «sosyalist kuruluş» şiarının da atılabileceğini savunan anlayışın, bu ayırımı kolay kolay kabul edemiyeceği açıktır. Biz, millî demokratik devrimin küçük burjuva öncülüğüyle de gerçekleşebileceğini savunan anlayışa karşı sonuna kadar mücadele edeceğiz. Bu anlayış, işçi sınıfının öncülüğünün gerçekleştirilmesi için verilmesi zorunlu mücadeleyi reddeden, küçük burjuvaziye bel bağlayan **gerçekten sağ** eğilimin tezahürüdür.

Biz millî demokratik devrim mücadelesi içinde müttefiklerimize karşı hem dostluk - hem mücadele ilkesini uygularız. Küçük burjuvaziyle ilişkilerde sadece dostluk politikası güden ve kendisini YÖN-DEVRİM çizgisinden **açıkça** ayırmayan tavır, Mihri Belli'nin tavrıdır.

Gelelim, öncülük şartları ve millî cephe politikası meselelerine.

Ülkemizde, işçi sınıfının en az bir yüzyıllık tarihi vardır. İşçi sınıfımız, ortaya çıktığı ilk günden itibaren tek tek sermayedarlara karşı iktisadî mücadeleye girmiştir. İşçi sınıfımızın mücadelelerinin en az bir yüzyıllık tarihi vardır. Yine ülkemizde, en az yarım yüzyıldır proleter devrimci mücadele yürütülmektedir ve bu mücadele örgütlü-örgütsüz süregelmiş, durmamıştır.

Hiç şüphesiz, ülkemizde işçi sınıfı vardır ve işçi sınıfının varlığı, proleter devrimci mücadele için gerekli objektif şartın var olması demektir. Burada hemen belirtelim ki, işçi sınıfının objektif varlığı başka şeydir, **öncülük** için objektif şartlar başka bir meseledir.

Bugün işçi sınıfımızın mücadelesi kendiliğinden, iktisadî mücadele sınırlarını aşıp, bilinçli ve örgütlü siyasî mücadele safhasına ulaşmış mıdır? Ülkemizde proleter devrimci ideoloji, işçi sınıfı hareketi ile birleşmiş, bilinçli siyasî mücadele başlamış mıdır? Açıktır ki, bugün ülkemizde işçi sınıfının uyanık kesimleri iktisadî ve demokratik haklar için mücadele vermektedir. İşçi sınıfımız bağımsız bir sınıf kuvveti olarak, bilinçli ve örgütlü bir sınıf hareketi olarak henüz siyaset sahnesine çıkmış değildir. Bilinçlenmek ve örgütlenmek yönünde ilerlemektedir, ama hâlâ daha geniş ölçüde «kendi kendine sınıf» durumundadır; «kendi için sınıf» durumuna yükselmiş değildir.

Bu şartlar altında, işçi sınıfının henüz bilinçlenmediği, öncü müfrezesi, partisi vasıtasıyla, çeşitli deneyimlerden geçerek bütün millî cepheye, bütün halk sınıflarına yolgöstericilik yapma durumuna ulaşmadığı bir dönemde, işçi sınıfının ülkemizdeki millî demokratik mücadelenin öncüsü durumuna yükselmesi daha önümüzde duran, başarılması zorunlu bir görevdir. Her kim, bu günkü şartlar altında, işçi sınıfının öncü olduğunu savunuyorsa, her kim proleter devrimcilerinin çeşitli mücadelelerde en ön safta dövüşmesine bakarak işçi sınıfının bugün devrimde öncü olduğunu iddia ediyorsa, o, gerçekte tıpkı Aybar-Aren oportünizminin yaptığı gibi, işçi sınıfının öncülüğünün gerçekleştirilmesi için verilmesi gerekli mücadeleyi hasıraltı etmeye çalışan küçük burjuva sosyalistidir. İlkesiz birlik cephesi saflarındaki bazı unsurların ve Aybar-Aren oportünizminin paylaştığı görüş, işçi sınıfının **bugün** öncü olduğudur.

İşçi sınıfımızın bugünkü bilinç ve örgütlenme düzeyi (sübjektif şartlar) ile, ülkemizin iktisadî gelişme seviyesi (objektif şartlar) arasında diyalektik bir bağ, Lenin'in sözleriyle «kopmaz bağlar» vardır (Lenin, **İki Taktik**, s. 20.) Diyalektik materyalist görüş açısı, sübjektif şartları değerlendirirken, onun üzerine dayalı olduğu objektif şartları ihmal edemez.

Ancak objektif şartların, sübjektif şartlardan önce geldiği doğrudur. Bu açıdan, bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif şartların geçmişi izahta önem taşıdığı, ama bugün artık öncülüğün objektif şartlarının mevcut olduğu ileri sürülebilir. Bunu, **pratik gösterecektir.** Bugün proleter devrimcilerinin işçi sınıfının öncülüğünün sübjektif şartlarını sağlamak için **mücadele etmeleri** için gerekli şartlar vardır. **Tek ölçü pratiktir.** Proleter devrimcileri, işçi sınıfı öncülüğünün sübjektif şartları için mücadele verip, bunu gerçekleştirdikleri anda, öncülüğün objektif şartlarının da bir noktada gerçekleşmiş olduğunu bileceklerdir. Öncülüğün sübjektif şartlarının gerçekleştirilmesi mücadelesine **girişilmesi** için gerekli şartlar varolduğu sürece, ki kimse bunların varlığını tartışmamıştır, öncülüğün objektif şartlarının tam olarak gerçekleşip gerçekleşmemiş olduğu bizim çizgimizin tayininde esas faktör değildir.

Tartışılması mümkün olmayan, işçi sınıfının bugün öncülük için zorunlu sübjektif şartlara, bilinç ve örgütlenme düzeyine sahip olmadığıdır. Politik çizgiyi tayin eden esas faktör de budur. İşçi sınıfı bugün öncülük şartlarına sahip midir, değil midir? «Evet sahiptir» demek veya bu konuda şu veya bu şekilde kesin bir cevap vermekten kaçınmak, oportünizmdir. İşçi sınıfının bugün emperyalizme karşı en açık ve kesin mücadele verdiğini söylemek, kendiliğindenliğe boyun eğmektir. Bu, Aybar-Aren oportünizminin **gerçekten** allanıp pullanıp yeniden önümüze sürülmesinden başka bir şey değildir. Açıktır ki, işçi sınıfının «po-

tansiyel» öncülüğü tezi ile oportünist EMEK dergisinin «objektif öncülük» tezi arasında hiç bir fark yoktur.

Kaldı ki, işçi sınıfının bilinçlenmesi ve örgütlenmesi (öncülüğün sübjektif şartları) açısından, objektif şartların yetersiz olduğu, objektif şartların bilinçlenmeyi geciktirdiği tezi, ilk defa Şahin Alpay arkadaşımız tarafından ileri sürülmemiştir. Bugün, işçi sınıfının öncülüğü için objektif şartların tam olarak mevcut olmadığı tezinin «küçük burjuva kuyrukçuluğu» olduğunu iddia eden Mihri Belli'nin bu konudaki görüşlerine bakalım: «Türkiye hiç bir zaman gerçek bir kapitalist gelişme tanımamıştır...toplumdaki feodal unsurlarla bağdaşmaya çalışan bağımlı, kısır bir kapitalist düzendir...İşçinin ve genel olarak emekçinin ekonomideki yeri iğretidir [Emekçinin ekonomideki yerinin iğretiliği iddiasına da geçerken dikkati çekelim]...Şehir emekçilerinin büyük çoğunluğunun köyle bağlarını sürdürmeleri, şehir emekçisinin yarı köylü vasfını muhafaza etmesi, emekçinin bilincini baltalayan bir başka etken sayılmalıdır.» (TÜRK SOLU, Sayı: 64, s. 22) Aynı görüş TÜRK SOLU'nun eki **Millî Demokratik Devrim** Broşüründe de daha ayrıntılı bir biçimde işlenmiştir: «Türkiye'nin, tarihinde hiç bir zaman gerçek bir kapitalist gelişme görmemiş olması, feodal ilişkilerle bağdaştırılmaya çalışılan bağımlı, kısır bir kapitalist ekonomide proleterin yerinin iğretiliği, sanayi işçilerinin büyük çoğunluğunun köyle bağlarını sürdürmeleri ve işçinin yarı köylü vasfını muhafaza etmesi, şehir ve köy arasındaki uçurumun derinliği, Türkiye proletaryasının bilinçlenmesini, kendisi için sınıf niteliğine bürünmesini geciktiren etkenler arasında zikredilebilir.» (s. 18) Yine aynı görüşler AYDINLIK Sosyalist Dergi (Sayı: 15) tarafından **başka sayfalarında aksi iddia edilirken,** 179. sayfasında **AYDINLIK** imzasıyla aynen şöyle ifade edilmektedir: «Türkiye'de proletaryanın ve yarı-proleter unsurların bilinç ve örgütlenme düzeyi gibi **sübjektif** [altını biz çizdik] bir durum Türkiye'nin iktisadî gelişme düzeyinden doğmaktadır...Türkiye proletaryasının bilinç ve örgütlenme düzeyi ile sıkı bağları bulunan bu **objektif** [altını biz çizdik] etkenler...» vb.

AYDINLIK'ın 12. sayısındaki yazısında Şahin Alpay arkadaşın ileri sürdüğü görüş, görüldüğü gibi **üstelik şartları çok daha geri göstererek, daha önce** ve **daha sonra** Mihri Belli ve AYDINLIK Sosyalist Dergi tarafından aynen ifade edilmiştir.

Durum bu iken, «Bundan Türkiye'de proletaryanın devrimde hegemonyasının (öncülüğünün) objektif şartlarının ve dolayısıyla (proletarya hegemonyası gerçekleşmedikçe Millî Demokratik Devrimi sonuna kadar yapmak mümkün olmadığına göre) devrimin kendisinin objektif şartlarının bulunmadığı sonucu çıkarılabilir mi?» sorusunu sorup, **«Hayır.** Böyle bir sonuç çıkarılamaz,» diye devam edilerek, hiç ilgisi olmayan bir şekilde, hiç bir yerde hiç bir kimsenin ileri sürmediği iddiaları varsayıp, bunlara cevap vermeye kalkılmaktadır. Şüphesiz, bu da çok ilginç bir durumdur!

Bugün dünyamz, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında, kapitalist-emperyalist ülkelerde sosyalist devrimlerin ve emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde işçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel öncülüğünde millî demokratik devrimlerin dünya proleter-sosyalist devriminin parçalarını meydana getirdiği, devrimler çağındadır. Bunun aksini hiç bir yerde savunmadık! Aksine, AYDINLIK daha 1. sayısında, «Dünya, Türkiye ve Devrimci Mücadele» yazısında bu gerçeğin üzerinde önemle durmuştur. Hiç bir yerde devrimin ancak kapitalizmin en gelişmiş olduğu, proletaryanın nüfusun

çoğunluğunu meydana getirdiği ülkelerde, işçi sınıfının devrim yapabileceği görüşü ileri sürülmemiştir. Bu görüşlerin çoktan mahkûm edildiği, bilinen bir gerçektir. Biz, aksine, millî demokratik devrim stratejisinin ve şiarının emperyalizmin sömürü alanı olan bütün ülkeler bakımından geçerli olduğunu, «kapitalist olmayan yol» şiarının olsun, «sosyalist devrim» şiarının olsun geçersiz olduğunu, bu son iki şiarı savunan politik akımların proleter devrimciliği ile ilgisi olmadığını ta başından beri savunduk. Bunun aksini iddia edenler, ilkesiz birlik cephesinde toplanmıştır. AYDINLIK Sosyalist Dergi'nin başka sayfalarında açıkça şöyle deniyor: Kapitalist olmayan yol «işçi sınıfı var sayılmayacak kadar zayıf ve cılız olan» bazı «Afrika ülkelerinde, işçi sınıfı belli bir güce sahip olana kadar, tatbik imkânına sahip **olabilir.**» (Sayı: 15, s. 196) Biz, işçi sınıfı öncülüğünde millî demokratik devrim şiarından başka her her hangi bir şiarı reddediyoruz! Millî demokratik devrim şiarı, emperyalizmin sömürü alanı olan bütün ülkeler bakımından geçerlidir, doğrudur.

Ancak, bütün dünya çapında proletarya öncülüğünde devrimler döneminde, proleter-sosyalist dünya devrimi döneminde olmak başka şeydir; tek bir ülke açısından devrimin özel şartlarının varlığı meselesi ayrı şeydir. Stalin, **Leninizmin İlkeleri**'nde emperyalist sömürü zincirinin mutlaka kapitalizmin ve sanayiin en gelişmiş olduğu ülkede, proletaryanın sayıca ve büyük sınıf olduğu ülkede değil, emperyalist sömürü zincirinin en zayıf halkasından kopacağını, devrimin bu en zayıf halkada olacağını belirtmiştir. Emperyalist sömürü zincirinin en zayıf halkası, kapitalizmin en gelişmiş olduğu, proletaryanın nüfusun çoğunluğunu meydana getirdiği ülke değil, proletarya hareketinin en kuvvetli olduğu ülkedir.

Bütün dünya çapında devrimler döneminde olmamız başka şeydir, bir ülke açısından devrim şartlarının bulunup bulunmaması başka şey. Hikmet Kıvılcımlı arkadaş bu konuda şöyle yazıyor: «Bugün Türkiye bir 'Devrim' içinde mi bulunuyor? Bunu ciddî ciddî soran akıllı gençler çok. Dünya bir bunalımlar ve devrimler çağı içindedir. Türkiye o dünyanın bir parçası olarak: Bunalımlar ve devrimler çağı içinde yaşıyor. Ancak, böyle genel bir çağda olmak başka şeydir; o çağın özel DEVRİM KONAĞINI yaşamak başka şeydir.» (AYDINLIK, Sayı: 10, s. 273). Her hangi bir ülkede, eğer devrimci bir durum varsa (yani, yöneten sınıflar yönetemez hale gelmiş, yönetilen sınıflar devrimin gerekliliğine inanmışsa) ve işçi sınıfı (partisi vasıtasıyla) bütün halk sınıflarını devrime götürebiliyorsa, o ülkede devrim şartları vardır. **Devrimin** bu **objektif** ve **sübjektif** şartları yoksa, **o ülke açısından** devrim şartları olgunlaşmamış demektir. Daha devrimcilerin önünde bu şartları hazırlama görevi var demektir. Proletaryanın, bütün halk sınıflarına öncülük ederek ve onlarla ittifak halinde iktidara gelmesinin henüz mümkün olmadığı şartlarda «devrim konağında» olmaktan söz etmek, iktidarı almaya hazır başka sınıf kuvvetlerinin, örneğin küçük burjuva hareketinin mücadelelerine **devrim** gözüyle bakmakla mümkün olabilir. Küçük burjuva aydınlarının millî demokratik yöndeki hareketlerine devrim gözüyle bakan kişi ancak, bu şartlarda «devrim konağında» olmaktan söz edebilir. Gençlik hareketlerinde proleter devrimci gençlerin en ön safta mücadele etmelerine bakarak, bütün ülke ve bütün sınıflar açısından durumu değerlendirmeyip, anti-emperyalist gençlik hareketleri açısından duruma bakarak, işçi sınıfının bugün öncü olduğundan söz eden hatâlı eğilim, aynı yanılgının bir başka tezahür şeklidir.

Millî cephe politikası konusunda Aybar-Aren oportünizminin tezlerini sözde reddedip, özünde tekrarlayan görüşler öteden beri ileri sürülmektedir. Millî demokratik devrim aşamasında tek bir doğru politika vardır: Millî cephe politikası. Millî demokratik devrimi gerçekleştirecek olan millî cephe, ancak işçi sınıfının öncülüğünde kurulabilir ve zorunlu olarak işçi sınıfının öncülüğüne dayanır. Tek bir öncü ve onun yanında müttefikler olmaksızın, bir cepheden söz edilemez. Aynı şekilde cephe olmadan öncü olmaz ve öncülük yalnız işçi sınıfı değil, müttefiki de bilinçli olduğu zaman gerçekleşir. Devrimci sınıfların ittifakını sağlamaya yönelen millî cephe politikası, aynı zamanda, işçi sınıfının örgütlenmesinin ve öncülüğünün sağlanması politikasıdır. Bu bakımdan proletaryanın öncülüğü için çalışmakla, millî cephenin kuruluşu için çalışmak birbirine aykırı iki görev değildir.

Son olarak, Kemalizm konusunda ileri sürülen ve Kemalizmi tutarlı bir anti-emperyalist küçük burjuva ideolojisi olarak savunan görüşlere kısaca değinelim. Emperyalizm çağında tek tutarlı ve sonuna kadar millî kurtuluşçu akım, proleter devrimci akımdır. Biz, ülkemizde genel olarak küçük burjuvazinin ve millî burjuvazinin siyasî akımı olan Kemalizm'e tutarlı millî kurtuluşçuluk olarak bakmayız. Onun millî kurtuluşçu yanını görmeyen, onu düşman ilân eden oportünizmle mücadele ettiğimiz gibi; onun teslimiyetçi, emperyalizmle uzlaşıcı yanını görmeyen oportünizme karşı da mücadele ederiz. Küçük burjuvazinin ve millî burjuvazinin bütün siyasî akımları gibi Kemalizm de, bir yanıyla devrimci, millî kurtuluşçu, bir yanıyla da teslimiyetçi, emperyalizmle uzlaşıcı bir akımdır. Millî demokratik devrimin küçük burjuva öncülüğünde de yapılabileceğini savunan görüşün, aynı zamanda Kemalizmin sadece millî kurtuluşçu yanı üzerinde durması bizce raslantı değildir. Aynı görüş, sola meylettiği zaman küçük burjuvaziyi göklere çıkarmış, Ecevit'i köylü hareketlerinin liderliğine aday göstermiştir. İlkesiz birlik cephesindeki başka unsurlar, reform programını gerici-parlamenter düzen içinde gerçekleştireceğini savunduğu için onu düşman ilân etmiştir. Biz, küçük burjuvazinin bocalayan niteliğini dikkate alırız; onu her iki yanıyla tahlil ederiz; onunla birlikte bocalamayız.

İlkesiz birlik cephesi ile Proleter Devrimci AYDINLIK arasındaki ayrılık noktaları üzerine görüşlerimizi özetledikten sonra, bir kısım yazı kurulu üyelerinin AYDINLIK'tan ayrıldığı (AYDINLIK Sosyalist Dergi, Sayı: 15, s. 162) iddiası üzerinde durmak istiyoruz. AYDINLIK'tan hangi unsurların ayrıldığını, özel mülkiyet belgesinin kimlerde kaldığına bakarak değil, çıkan dergilerden hangisinin AYDINLIK'ın ideolojik-politik çizgisini devam ettirdiğine ve ilerlettiğine bakarak tayin edebiliriz. AYDINLIK, 1. sayısından 14. sayısına kadar devrimci tartışma ve eleştiri ortamı içinde, kollektif bir çalışmanın ürünü olarak çıkmıştır. AYDINLIK'tan ayrılanlar bu kollektif çalışmaya katılmayanlardır. AYDINLIK ilk sayısından 14. sayısına kadar proleter devrimci hareketin bir parçası olarak mücadelesini sürdürdü. Ne zamanki dergimiz, Mihri Belli'nin AYDINLIĞI haline getirilmek istendi, o zaman bu niteliğini kaybetti. Proleter Devrimci AYDINLIK, proleter devrimci hareketin tarihini kendisinin temsil ettiği iddiasında olan bir kişinin değil, proleter devrimci mücadelenin ve ideolojinin organıdır.

Hedefimiz, görüş ayrılıklarının aktif ideolojik mücadeleyle giderilmesi ve saflarımızda birliğin daha yukarı bir düzey-

de ve daha sağlam bir temel üzerinde gerçekleştirilmesidir.

Bunun için, bütün görüşleri dikkatle izleyelim ve tartışmalara katılalım!

İlkesiz birlik cephesini açığa çıkartalım!

Aktif ideolojik mücadele ve doğru devrimci eylemle bütün yanlış görüşleri yıkalım!

PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK

İŞÇİ-KÖYLÜ

GAZETESİ

EMPERYALIZM VE YERLI UŞAKLARI DIŞINDA BÜTÜN YURTSEVERLERİ **İŞÇİ-KÖYLÜ**'NÜN MÜCADELESINE KATILMAYA ÇAĞIRIYORUZ.

- İŞÇI-KÖYLÜ ILE BAĞ KUR.
- İŞÇI-KÖYLÜ'yü TANIT VE YAY
- İŞÇI-KÖYLÜ'ye BAĞIŞTA BULUN.
- BAGIŞ TOPLA, DESTEKLE.

Adres : Adakale Sok. 28/1 — Yenişehir - Ankara

Enver Atılgan

Eko Can

Şiirler

Adres : Enver Atılgan
Öğretmen, Ergani - Diyarbakır

Özkan Mert

Kuracağız Her Şeyi Yeniden

Şiirler

Adres : P. K. 25
Kızılay - Ankara

Kıvılcım Kitabevi Devrimcilere Sunar

MAO ZEDUNG

Seçilmiş Eserler 1	ingilizce, almanca, fransızca	18,00 TL.
» » 2	» » »	18,00 TL.
» » 3	» » »	18,00 TL.
» » 4	» » »	18,00 TL.
Seçilmiş Askeri Yazılar	ingilizce	15,00 TL.
Başkan Mao Zedung'un sözleri	ingilizce, almanca, fransızca	3,30 TL.

LİN BİAO

Çin KP'nin IX. Milli Kongre'sinde okunan rapor	türkçe	1,80 TL.
PEKING INFORMATION - haftalık dergi -	ingilizce, almanca, fransızca	0,65 TL.

KÜBA'dan

GRANMA - Haftalık gazete -	ingilizce, fransızca	1,30 TL.

İsteme adresi: KIVILCIM, c/0 Dağyeli, 8 München 45, Neuherbergstr. 117/5 BATI ALMANYA

Ödeme, Milletlerarası Cevap Kuponu yoluyla yapılabilir.

DEVRİM

İDARESİ MAHKEMATÇILAR ELİNDE DEVRİM YAPAMAZ. GAZİ MUSTAFA KEMAL

Yarının Türkiye'sini kuracak olanların gazetesi

DEVRİM oku,
DEVRİM okut

İMECE

okuyunuz, okutunuz

P. K. 373 — ANKARA

DEVRİMCİ ÖĞRETMENLER

Şiirimizde Öğretmen

I. ve II. 500 Krş.

Aydınlık ve İşçi-Köylü abonelerine % 30 indirimlidir. Tek isteklerde pul gönderiniz. Toplu istekler ödemeli indirimli gönderilir. 16 Mart - 17 Nisan ve çeşitli toplantılarımızda öğretmenlikle ilgili şiirlerin tümünü bulabileceğiniz tek kaynaktır. Hazırlanmakta olan III. cilt için öğretmenlikle ilgili şiirlerinizi bekliyoruz. Şiirimizde Öğretmenleri KAYSERİ'de TOK KİTABEVİ, İZMİR'de Anafartalar 724 de bulabilirsiniz.

Yazışma Adresi:
P. K.: 6 UŞAK

türkiye komünist fırkasının şark-ı karip millî cereyanlarına karşı nokta-ı nazarı

Avrupa sermayedarları bütün Şark-ı Karibin istilâ ve istismarı için yapmadıklarını koymadılar ve halen de bin türlü cinayetler yapmakta devam ediyorlar. Bir zamanlar, eski Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamak ve onun henüz işlenmemiş bâkir toprakları üzerinde el dokunmamış bütün servetleri elde etmek için senelerden beri diş biliyorlardı. Diyorlardı ki: Osmanlı İmparatorluğu arazisinde bizim için faydalı iki âmil vardır:

Birisi bu topraklarda yetişen mahsulât ile gizli hazineler halinde bulunan maden ve petroller diğeri baştan başa müstahsil bir kütle yani hayvan gibi çalıştırılmaya müsait amele ve çiftçiler..

Bu yağlı lokmayı yutabilmek için yapmadıkları desise ve şeytanet kalmamıştır. Bunu kolay kolay yutabilmek ve (hasta adam) ın mirasını sessizce paylaşabilmek için aralarında uyuşmakta gecikmedilerdi de. Cihan Harbi başladı ve neticede altı yüz senelik imparatorluk yıkıldı ve miras paylanmaya başladı. Irak ve Arabistan'a vaz-ü yed eden aç gözlü ve hünhar İngiliz sermayedarları Süriye ve Adana'yı Fransa'ya, Antalya ve havalisini İtalya'ya, Trakya ve İzmir'i de Yunanistan'a vermekte bir beis görmediler fakat bu yağlı parçaları muhafaza etmek lâzımdı. Bunun için de Türkiye'yi daima kanlı pençeler altında ezmek ve ona göz açtırmamak icap ediyor. Onu yutmak istediler, Türkiye'nin benliğinde her ne var ise hepsine vaz-ü yed etmeye kalktılar. Onun pay-i tahtını aldılar maliyesine, adliyesine mürakabe koymak istediler; en mühim yerlerini askerî işgal altına aldılar. Ar-

tık herkes zannediyordu ki: Hasta adam ölmüş ve sessizce mirası taksim edilmiştir. Halbuki hür doğan, hür yaşayan ve asırlarca müstakil bir hükûmet halinde beşeriyet ve medeniyete parlak tarihiyle pek büyük hizmetler yapan Türkiye ölmemişti. Boynuna takılmak istenilen esaret zincirlerini görür görmez ürktü ve ürperdi. Anadolu'nun o daima kahraman yaşayan işçi ve köylüleri istilâya karşı isyan ve istilâcıların esiri olmaya razı olan sultana karşı isyan etti. Bugün artık Anadolu sahalarında yükselen al istiklâl bayrağı ebediyen yaşayacaktır. İstilâcı sermayedar devletlere karşı Türk köylü ve amelesinin açtığı bu cidal; misak-ı millîyi bu alçak ve rezillerin kabul edeceği dakikaya kadar devam edecektir. Anadolu köylü ve amelesi pekâlâ takdir ediyor ki: Yalnız başına bu koca inkılâbı başarmak bir emr-i mühimdir. Onun için o, Şark-ı Karibin kardeş mazlum halkının da ezici ve emici Avrupa'ya karşı aynı isyanı fiilen yapmasını ister ve onlarla elele kuvvetli bir cephe teşkil edeceğini ümit eyler. Binaenaleyh Türkiye köylü ve amelesi kendi memleketindeki iktisadî ve içtimaî vaziyetle bütün Şark-ı Karip memleketlerindeki içtimaî ve iktisadî vaziyetler arasında hiç bir fark görmüyor. Gerek amele ve köylü hayatında ve gerekse orta ve büyük zenginler hayatında ne hal varsa bu, bütün Şark-ı Karip memleketlerinde de aynıdır. Bunun için Türkiye köylü ve amelesi ve onun yegâne mümessili olan Türkiye Komünist Partisi Şark-ı Karip kardeş memleketlerinde uyanan millî istiklâl cidallerini alkışlar ve onların inkişaf etmesini can-ü gönülden diler. Bundan başka TKP gerek Türkiye ve gerekse bütün Şark-ı Karip memleketlerinin Avrupa istilâcı ve sermayedarlarına karşı açtığı istihlâs ve istiklâl cidalinde muvaffak olabilmesi için herşeyden evvel bütün memleketlerde yalnız istilâcı orduların son neferine kadar kovulmasını temin etmek ve bunun için de aralarında samimi bir ittihat ve kuvvetli bir birlik cephesinin vücuda gelmesi onların kendi kurtuluşu namına en kısa ve kestirme bir yol olduğunu kabul ve tasdik eyler.

Yeni Hayat, sayı: 20, 22 Ağustos 1922

sayın i. i. paşaya açık mektup

18.12.1969 Boykotun Son Günü, TBMM Ortak Oturumda

İ. İ. Paşa'nın, her ölümlü kişi gibi, bir tutkusu var: «İkinci Adam» kompleksi, onda Mustafa Kemal'den daha baskın değilse bile sürekli bir orijinal iş yapma eğilimi yaratıyor. Bunu, epey «Tarihsel» denebilecek son **«gündem dışı»** konuşmasından öğreniyoruz. «Demokrasi koz helvasını ben icat ettim, ben de beğenmedim» demek istemiyor, Paşa:

Demokratik rejimi getirenler, Atatürk'ten sonra, tam otuz yıl bu devrimleri candan koruyan nesilleri bu nizam içinde hürriyet nizamı içinde yetiştirdiklerinden dolayı bahtiyar ve müftehirdirler» diyor.

Bu mutluluğu ve övüncü İ. İ.'ye kim çok görüyor, Gene kendisi. Atatürk 1923'ten 38'e dek 15 yıl, İnönü 1938'den 69'a dek 30 yıl **«nesil yetiştirmiş»** durumdadır. Bu iki kat yıl, İnönü'yü Atatürk'ün iki katı yapar mı? Böyle bir soruya en çok İ. İ.'nün kızacağı muhakkak. Ama, sormamazlık edilemez. Sormaktan bir kötülük de çıkmaz.

Biz, insaf ile, 30 yıldan fazlasını da İ. İ. Paşa'ya veririz. Atatürk'ün **«nesil yetiştirdiği»** 15 yıl da Başbakan olarak İ. İ.'nün damgasını taşır. Demek Atatürk'ten **«sonra»** değil, **«önce»** de yetişen kuşaklarda İ. İ. Paşa'nın emek payı az değildir. Bununla İ. İ. övünebilir, mutlu olabilir. Atatürk 45 yıl yerine 15 yıl o kıvancı duyduğu için, bir bakıma İ. İ.'den eksik kıvanç sürmüştür. O da Atatürk'ün eksiği.

Atatürk'te daha ne eksiklikler yok ki? Ecevit'in, haklı olarak **«ekonomik determinizm»** i benimserce belirttiği gibi: **«Şapka inkılâbı»** ile köylünün kursağına ne girdi? Bir şehir kadınının yüzünü açması ile kasaba ve köy kadın yığınlarının, antika köleliklerinden ne gitti? «Hiç» diyor Ecevit. Ve ölümlü kişi olarak İ. İ. Paşa da o haklı deyimleri kendisi söylemek rahatsızlığından kurtulmuş oluyor.

İnsan olarak bunu da anlıyoruz. Niçin 15 yıl reformlarda **«tabana derinliğine inememiş»** Atatürk, **hep** olurken, 45 yıl o reformların özlemini ve kahrını pratikte çekmiş İnönü **hiç** gibi dursun? Ölmedi diye mi? Haksızlık. Paşa böyle bir hak istemese bile, biz kendisini haklı bulmaktan kendimizi alamayız.

İ. İ. Paşa o haktan aldığı güçle **«Rejim sahipsiz değildir»** diyor. Niçin demesin? Yalnız **«rejim»** ne? **«Sahip»** kim? Bütün problem orada. Ve problem böylece konulup çözümlenmek istendi mi, Paşa açık söylemiyor ama, içinden kırılmaya hazır bir alınganlığa düşüyor. O zaman kendi ölümsüz yanlarını ölümlü yanlarıyla gölgelediğine inanamıyor. Bu yanlış.

Azıcık tarih bilen ve seven insanlar olarak, o yanlışlığı düzeltmeye çalışmak suç olur mu? İ. İ.'nün «şu dünyada» bir ölümlünün erişebileceği çok tepelere ulaştığı ortada. Kendisi **«Artık başka hiçbir şeyde gözüm yok»** diye bağırıyor. **«Dünya malı dünyaya»** ama bizce Paşa'nın gözü **«başka bir şeyde»** olmalı. Allah uzun ömür versin. Bir tarih ve politika hazinesi insandır. Şu fukara ve **«sahipsiz»** olduğunu her yönde açıklayan Türk milletine daha **«pek çok şeyler»** vermekte niçin gözü olmasın. Ve verebilir de.

Bu satırların yazarı da: «İşte gelmiş gidiyor» yetmişe merdiven dayamış bir ak saçlı. Ömrü Paşa ile pek **«diyalektik»** ilişki-çelişkiler ortamında geçti. Düşünceye doğduğu günden beri tek isediği ve yaptığı şey: **«Hürriyet nizamı içinde»** düşünüp davranmaktır. İ. İ. Paşa **«Demokratik rejimi getirenler»** den olduğunda içtenliklidir. Belli. İçtenliğe saygımız büyüktür. Yalnız bu içtenliğe 45 yıldır «yetiştirdiği nesiller» içinde kendisinden başka hiç kimsenin sahip olamayacağını önerebilir mi?

Önerirse —aflarına sığınarak söyliyelim— özürleri kabahatlerinden büyük olurdu. Sen 45 yıl adam yetiştir, bunların içinde bir tek adam yetişmemiş olsun? Önce kendi emeğini hiçe indirmek olurdu bu. Paşa öyle dese biz kabul edemeyiz. O 45 yıl yetişmiş kuşaklarıyla bütün Türkiye'yi inkâr gibi olurdu.

Paşa bu inkâr yapamıyacağına göre, kimse bunu yapamıyacağına göre nereye geliyoruz? Mutlak İ. İ. Paşa gibi düşünüp davranmasalar bile, İ. İ. Paşa kertesinde de demiyelim istenirse, ya.. ona yakın kertede: Yurdunu, ulusunu seven ve sayan içtenlikli başka insanlar da bulunabilir Türkiye'de. «Demokratik rejim» sözünün de bir tek anlamı varsa, bu olabilir. Paşa'nın ölümsüz yanı **gerçekten demokrasi** olmalıdır.

Sayın İ. İ.'nün ölümlü yanı bir şeyi unutmakta toplanıyor. O şeyi en iyi açıklayan Hazreti Ali der ki, «Bütün ömrümce tahkik ettiğim bir şey vardır ki, o da **çocukların babalarına benzemedikleridir.»** Demek 1300 yıl önce bir Arap-İslâm devrimcisi, biraz şaşarak belki, ama o kaçınılmaz doğruyu görebilmiş ve gösterebilmiştir. **Çocuklar babalarına benzemezler.** Her kuşak boyuna değişir, durur.

Paşa'nın yarım yüzyıllık yaşantısını gözönüne getirerek, dün TBMM'inde söylediklerini izleyince neyi öğreniyoruz? O çocukların babalarına benzemeyişini içine sindiremiyor. Bütün üzüntüsü, bütün çırpıntısı oradan geliyor. O zaman sırf kendisi çocuğuna benzemediği için içerliyen bir babanın is-

yanı ile **«Demokratik rejim»** in elden gittiğine kızıyor. Ve her şey birbirine karışıp gidiyor.

Sayın İ. İ. bir **«Rejim»** dir tutturuyor ve sesleniyor:

«Haniya, rejimden yana idiler? 1945'te, 1946'da demokratik rejimi getirmeseydik, asıl kanlı ihtilâl o zaman olacaktı, ve o zaman, bugünkü kıymetli Atatürkçüler ağızlarına geleni söyleyip, memleketi, bir büyük harp badiresinden selâmete çıkmış bir memleketi ayaklarıyla isyana itiyorlardı.»

Kim bu kâfirler? Paşa'ca **«Sağ ve sol mürteciler»** mi? Biraz karışık. Yalnız kim olurlarsa olsunlar, onlar, sayın İ. İ.'ye göre:

«Ne oldu? Bugün hepsi çıkmışlar, başlıca kabahat demokratik rejimdedir, onu getirenlerdedir, diyorlar.»

Eğer böyle diyenler varsa sahiden ne dedikleri incelenmelidir. Paşa onları **«aşırı sol ve aşırı sağ»** diye damgalıyor. Ve sırf **«aşırı»** oldukları için ikisini de **«mürteci»** sayıyor. Burada dünyanın en tecrübeli politikacısı besbelli duygularına kapılıyor. Ve bu kapılış, azbuz değil, 50 yıldır sürüp gidiyor.

«Mürteci» arapçadır. Fransızcası **«réactionnaire»** dir. **«Réaction»** dan gelir. Her okul çocuğunun başvurabileceği, gelişigüzel bir **«Nouveau Petit LAROUSSE illustré»** de o sözcüğe bakalım. **«Réaction, özellikle ilerlemeye karşı koyan ve geçmiş şeyleri yeniden yaşatmak istiyen bir bölüğün davranışıdır.»** Yani şimdi biz kızınca, Paşayız diye, gözgöre sözcüklerin anlamını tersine çevirebilir miyiz? Paşa yaşlı insan. Sinirlenmiş, demokrasi düşmanları için, soruyor: **«Bu adamlarda ahlâktan, ciddiyetten herhangi bir sorumluluktan eser var mıdır?»**

Belki haklı. Ancak **«mürteci»** sözcüğü yeni türkçeye **«gerici»** diye çevrildi. Biz kalkar da **«mürteci»** i **«ilerici»** anlamına kullanırsak, yaptığımızda **«ciddiyetten ve sorumluluktan eser»** kalır mı? Yerine göre kalmaz, yerine göre kalır. Kimi olur en **«ilerici»** geçinen akım, toplumu en **«gerici»** durumlara sürükliyebilir. İlerici sayılan **«Aşırı sol»** geri olan **«Aşırı sağ»** ile aynı kapıya çıkar. Bakunin kendisini anarşist olarak Marx'tan «ileri» görürdü. Tersine çarizm'den başka bir şey olmadı. Doktrinler tarihinde böyle örnekler çoktur.

Sayın İ. İ. de o anlama getirerek **«Ahlâk, ciddiyet ve sorumluluk»** eseri gösterebilir. Hele eğer **demokrasinin** sahiden düşmanları varsa, ve bunlar Paşa'nın demokratik düzeni getirmiş olmak iyi dileğine karşı çıkıyorlarsa, tarihi gerisin geriye götürmek istemişçe «mürteci» sayılabilirler. Üstelik İ. İ.'nün Türkiye'yi **Bir büyük harp badiresinden selâmete** çıkardığını tekmeliyorlarsa en azından **ciddiyetsiz** olurlar.

Arada söylemiş olalım Türkiye'nin en sürekli «sol»u olarak biz, Sayın İnönü'nün ne demokrasi getiriş, ne Türkiye'yi İkinci Emperyalist Evren Savaşına sokmayış çabalarını **«kabahat»** asla saymış değiliz. Olsa olsa demokrasinin tek yanlı gelişine, yani bir türlü demokrasi olamayışına ve harbe girenlerce pahalılığın yüzde 5 ilâ 15'i geçmezken, Türkiye'de yüzde 300'ü geçişine sebep aramışızdır. Bu nedeni Paşa'nın sırf kendisinden ibaret saya-

cak denli dargörüşlülüğe ise hiçbir zaman düşmemişizdir. Sosyalizm: individüalizm (bireycilik) değildir.

Sözleri bırakalım olayları ele alalım Sayın İ. İ. diyor ki;

«Şimdi parlementer demokrasimizin düşmanlarının oynadıkları Atatürkçülüktür.»

Bunlar kimlerdir? Büyük devlet adamları genel konuşmasalar daha iyi anlaşılırlar. Ne var ki her yöne kolayca yorumlanabilmek için öyledirler. Paşa'nın **«oyun»** saydığı **«Atatürkçülük»** kimlerin **«içlerindeki akım»** dır? Aşırı sağların mı, aşırı solların mı? Apaçıkça aşırı solların... Çünkü hiçbir aşırı sağ henüz Atatürkçülük **«oynamıyor»**.

Sayın İ. İ. için **«Aşırı sol»** nedir?

«Aşırı sol (bu rejim uydurmadır) **diyor.** (Demokratik rejimden kurtulmak lâzımdır) **diyor.» «Aşırı sol'un istediği engelleri bertaraf ettikten sonra, değersiz ve ölçüsüz bir ihtilâl rejimini kimin elinde olursa olsun getirdikten sonra, her şey kendi kendine yuvarlana yuvarlana işler ve hedefine varır.»**

Doğrusu böyle bir **«Aşırı sol»** tanımlaması kadar anlaşılması güç hiçbir şey olamaz. Politikada en büyük trajedimiz bu. Yarım yüzyıl politikamızın başını bağlamış insanlarımız en basit tanımlamalarda götürü yakıştırmalardan kurtulamıyor. O zaman herkes birbirine düşüyor. Türkiye'nin en ağırbaşlı gazetesinde başyazar N. N. bile ertesi gün **«Kim bu diktacılar»** başlığı ile **«aşırı sol»** durumuna girip girmediğini araştırıyor:

«Paşa'nın bu sözlerinden alındığımızı söylemek isteriz. İsmet Paşa demokrasisi, göstermelik demokrasi gibi deyimleri sık sık kullandığımızı okurlarımız bilirler. Bu deyimler ise uydurma anlamına pek de yabancı kaçmıyacak sözcüklerdir.» (19.12.1969, Cumhuriyet)

Yazar açıkça soruyor:

1) **«Klâsik demokrasilerde fikir suçu var mıdır?»**

2) **«Klâsik demokrasilerde devlet eliyle birtakım fertleri zengin kılmak mümkün müdür?»**

Ve sözünü şöyle bitiriyor:

«Sayın İnönü kusura bakmasın ama, bütün bunların yapılageldiği bir ülkede uygulanan demokrasiye uydurma diyenler varsa, bunları topyekûn anarşi ve dikta heveslisi ilân etmek, olsa olsa aczin doğurduğu büyük bir haksızlık olur.» (N. N., Cumhuriyet, keza)

Görülüyor ve üzülüyoruz. Ölümlü İnönü, ölümsüz İnönü'yü ikide bir böylesine **«haksızlık»** ve **«acz»** içine itebiliyor. Demek **«Demokratik rejimden kurtulmak lâzım»** değil, **«İnönü'yü İnönü'den kurtarmak lâzım.»** Bunca tecrübeli İnönü'yü **haksızlığa** düşüren nedir? Demokrasiyi kurtarmak isteyişi mi? Hayır. Kırk yıllık idare metodunun artık bugün uygulanamaz hale gelişidir.

Nedir Paşa'nın 40 yıldır sınanmış olduğu için, yanılmaz bildiği politika metodu? Sosyal uçların **«aşırı»** gidişleri önünde statükoyu bozmıyacak **«denge»** yi sağlamaktır. Bugün Türkiye'de bir **«Huzursuzluk»** mu var? Onun ne-

deni Paşa'ya göre hiç değişmez.: CHP lideri kalkar, TBMM'inde hemen şu besmeleyle söze başlar:

«**Bugün memleketin huzuru, aşırı solun irticaına karşı ve aşırı sağın irticaına karşı müdafaasız bir haldedir.**»

Doğru mu? Ortada arka arkaya 8 üniversite genci öldürülüyor. Bunların hepsi «**aşırı sol**» idiler, diyelim. Türkiye'de bir devlet yok mu? Demokrasiden geçtik. En faşist ceza kanunundan daha faşist maddeli kanunlar var. Hepsi yalnız «**aşırı sol**»lara karşı işletiliyor. Devletin polisi, jandarması, mahkemesi, hapishanesi onlar için. Yetmiyor. Kim olduklarını herkesin bildiği kimseler polisin gözü önünde insanları kurşunluyorlar. Öldürülenler hep solcular. Solcular öldükleri için mi huzur bozuyorlar? Ölen de öldüren kadar «**huzur bozucu**» ise, Türkiye'de kimin «**rejiimi**» egemendir?

AP lideri hiç değilse kendi mantığı içindedir. Gençlerin öldürülüşlerini şöyle sıralıyor Mecliste:

1) **Vedat Demircioğlu**: Pencereden düşüp öldü.
2) **Aytaç** ve 3) **Erdoğan**: Çatışmada bıçakla öldürüldü.
4) **Cantekin**: Silâhlı çatışmada öldü.
5) **Mustafa Bilgi**: Molotof kokteyli ile öldü.
6) **Taylan Özgür**: Cenaze töreninde öldürüldü.
7) **Mehmet Büyüksevinç**: Durakta öldürüldü.
8) **Battal Mehetoğlu**: Silâhlı çatışmada öldü.

Ve Paşa'ya doğru bağırıyor:

«**Değil cinayetlere, bir hukuk devletinde bir burun kanamasına dahi müsaade edemeyiz. Herkese herşeyi ispat hakkı tanıyoruz.**»

Burunları kanamıyanlar sağcılar oluyor. Demirel onu da doğal buluyor. Açık seçik diyor ki:

«**Anarşistlerle sözlerle mücadele edemeyiz.**»

O zaman böyle el altından vurdururuz, demek istiyor. O kadarla da kalmıyor. Adliyeyi ve Anayasayı tehdit ediyor.

1) ADLİYEYİ TEHDİT: «**Türk yargı organları Türk zabıtasının üstünde hassasiyetle durduğu kişileri serbest bırakmak durumunda kalmaktadır.** Bu da Türk zabıtasının **vazife aşkını kırıyor**» diyor Demirel.

Zabıtanın «**aşkı**» kırılacağına üniversitelinin beyni kurşunlanır. İyisimi «Yargı organları» gençlere acıyorlarsa «**Kanunlardaki boşluklar**»a bakmayın. Zabıtanın (yani AP'nin) teslim ettiği gençleri zıpkınlamalıdır.

2) ANAYASAYI TEHDİT: «**Anarşi hareketleri 1961 Anayasasının yürürlüğe girmesiyle başlamıştır**» diyor.

Demirel;

Demek suç 1961 Anayasasındadır. Paşa'nın savunduğu demokrasi ise, Anayasa devletinden başkası olmadığına göre, şimdi «**rejim düşmanı**» kim? Anayasadaki «**boşluklar**»a sığınan «**Aşırı sollar**» mı? Solları o boşluklarda kurşunlayan «**Aşırı sağ**» mı? Yoksa tek sözcükle «**Aşırı sağ**»ı ağzına almıyan kendi kendisine sadık **AP iktidarı mı?**

İ. İ. Paşa torunu yerindeki Demirel Bey'den bu dersi alıyor. Kınamıyor. Tersine Demirel'e sınangılı elini uzatıyor.

«**Parlamenter rejim üzerinde hep mutabıkız** diyor. **İrticaı aşırı sol irticaını ve aşırı sağ irticaını istemiyoruz. Arkadaşlarım, hükûmet bütün bu güçlüklerle uğraşacak ve üstgelecek kuvvettedir.**»

Bu denli saf mıdır İnönü? Türkiye'de huzursuzluğun 27 Mayıs geleneğini kökünden kazımak isteyen Finans-Kapital'in **Kurtuluş Savaşı** geleneğini kökünden kazımak isteyen Tefeci-Bezirgan sınıflarla komplolar hazırladığını ve bu komploları Amerikan üsleri yetmiyor, Amerikan 6. Filosu ile ikide bir kışkırttığını görmiyecek denli haber almasız kalmıştır İnönü?

Pek öyle görünmüyor. Kendisinin sözleri ortada:

«**Her gün bir 31 Mart içinde yaşıyoruz.**»

diyor. Yalan mı? «**Ulu Hakaan**» diye adını tecvitle «dört elif mikdarı» andıkları ve anırdıkları Abdülhamit'in «**Alaylı Zabitleri**» ve «**Redif Taburları**» olsa, her 6. Filo gelişinde bir tane 31 Mart vakası çıkartabilecek kuvvettedir emperyalizm. Bunu anlamaz olur mu Paşa?

«**Her gün bir 31 Mart**» patlatanlar nasıl aylıklı askerlerdir? Gene Paşa'nın kendi sözleri ortada:

«**Aşırı sağ hortladıkça.. Hem teşkilâtlanmaları, hem PARA yardımı görmeleri, hem saldırıları, hem hedefleri hergün artıyor.**»

... diyor. Demek Türkiye'de gizli açık bütün devlet haber alma cihazlarını elli yıl eliyle düzenlemiş bulunan İ. İ. Paşa aşırı sağ'ın hangi hedeflere doğru hergün daha azıtarak saldırmak için nerelerden nasıl «**para yardımı**» aldığını eliyle koymışça biliyor.

Türkiye'de «**Aşırı sağ**» yok: Şeyh Said'i Kurdi'den Şeyh Said'i Nursi'ye dek yerli yabancı finans kapitalin kanlı oyunlara kışkırttığı «**teşkilâtlanmalar**» vardır.

Paşa bunu kırk yıldır boyuna eliyle tuttuğu gözüyle gördüğü halde bir türlü kabul edememektedir. Bir yol Millî Kurtuluş Savaşında zafer kazanıldı ya. Bu zaferi başarıyla örgütleyen kim? Kendileri. Zaferden sonra devleti kuran kim? Kendileri. Nasıl olur da kendi kurdukları devlet onların istemedikleri yöne sapıttırılır? Buna kimsenin gücü yetmez. Demokrasiyi «**biz getirmedik**» mi? Ne demekmiş «**bizim**» çizgimizden dışarı çıkılsın? Olamaz öyle şey.

Sayın İ. İ.'nün bütün tezi son sözleriyle de bir yol daha bu kanı üzerine oturuyor. O «**Devleti kurtaran**» Paşa'dır. Devleti «**yeniden kuran**» Paşa değil midir? Sosyal sınıflar ne demek? Türkiye'de bir «**Sünûfi Devlet**» vardır, bir de «**Nüfusi Devlet**» Mustafa Kemal hizaya getirdiği «**Devlet Sınıfları**» aracılığı ile 15 yıl «**Devlet Nüfusunu**» tek parti düzeninde güttü. İsmet İnönü de ondan teslim aldığı devleti, devlet nüfusuna daha geniş nefes aldıracak bir «**Demokrasi**» adlı rejime 30 yıldır sokmuş bulunuyor. İşte o kadar.

Devlet bir DP'ci Bayar-Menderes'e teslim edilir mi? Edilir. Devlet bir AP'ci Gümüşpala-Demirel'e teslim edilir mi? Mâdem ki «demokrasi»dir edilir. Devlet değirmenine sen bak. Onun başına kim geçse önemi yok. «Asi-

yab-ı devleti bir har da olsa döndürür.» Devlet dolabı sağ olsun. Takarız dolap beygirinin iki gözünün iki yanına iki kulakçık vizyer. Kıçına kamçıyı vurduk mu, **Kırat** ta olsa bizim çizdiğimiz harman çenberi üstünde hiç şaşmaksızın tırıs gelip, düz gider.

Aman iki gözüm Paşa'cığım tanrı korusun hatırlarsın ya, Topkapı sur kapısı altından geçerken hazırlanan «Kırat» tekmesini? Ne idi o. Ege kasabasında ak saçlı başçağızına düşürülen taşla dizlerinin bağının az kalsın bağlanmamacasına giden çözülüşü? O devlet bu devlet değil miydi?

Hayır. İ. İ. kadar realist bir sınangıl Paşa bile, devletin bir sosyal sınıf veya zümre elinde aygıt avadanlık gibi kullanılacağına bir türlü inanamaz. Kimin haddine şanlı şevketli ulu devleti alet etmek? Hele Paşa'nın kurduğu devleti mi? Tövbe de... Sayın İnönü'nün 17 Aralık söylevinde büyük bir içtenlikle **«Hergün bir 31 Mart»** fışkırtan AP iktidarına toz kondurtmak istemeyişi o bakımdan ilginçtir. 31 Martların günlük «demokrasi eğlenceleri» oluşu mu? Paşa size söylesin:

«Aşırı sağın başlıca kuvveti şudur. Aşırı sağ hükûmet himaye ediyor zannolunuyor ve bu kanaatla hareket ediyor.»

Bu hoş konuşma uslubu, bizi yanıltmasın. Okul önünde Mehetoğlu öldürülürken, az ötede bekleşen toplum polisi, ilâç için bir tek adamı kolundan tutmuyor. İnönü bile manzaraya dayanamayıp haykırıyor.

«Nasıl zabıtadır bu? Kim güvenebilir ona? Kim güvenecektir ona kumanda eden hükûmete.»

Oysa az önce, aynı sayın Paşa, aynı hükûmeti en nezaketli zemzemle yıkıyor.

«Bir aşırı sağ irticaı hükûmet istiyor, bunu kimse diyemez. Böyle bir iddiamız yok, ancak aşırı sağ teşebbüslerinin hepsini hükûmetin himayesi ve müsamahası altında bulunduğu kanısı ile yapıyor» diyor. Ve tekrarlıyor: **«Hükûmet mazur görsün beni. Aşırı sağ hortladıkça nihayet bu vicdan ve kanaat meselesidir. Vicdan hürriyeti meselesidir denildikçe bunlar kendilerini bir himaye altında hissediyorlar.»**

İnsan bu sözleri İsmet İnönü Paşa'dan işitince bir an derinliğine düşünüyor. Paşa yiğit bir askerdir. Korkusundan yalan söylemiş olamaz. Ayrıca kıyasıya gerçekçi bir kurmaydır. Öyleyse hükûmetin aşırı sağa kanat germediğini ısrarla belirtiyorsa bir bildiği olacak. Nedir o?

İşte o insanı en çok korkutan acı gerçekliğimizdir. Ve bunun üstünde yalnız sol eğilimliler, yani ortanın solu Paşa, tarafsız insanlarımız değil, sağ kanadın elebaşısı olan AP liderleri de uzun uzun sakal falına varmalıdırlar. İçi ak hotozlu Bolu'lu aşçıbaşı edasıyla tombul Başbakan Demirel'i gözümüz önüne getirelim: Koca hükûmet kazanı içinde çorbaya çevirdiği millet işlerini kanteri dökerek karıştırırken ansızın çorbanın içinden bir patlama olup, yüzü gözü sıvanır ve herkes ona «Bunu sen yaptın» der.

Ya adamcağızın aklından geçmemişse? Alı al moru mor, şişman Sülü bu patlamayı hazırlamadığına kimi inandırsın? Onun için, tek lehinde tanık olarak Paşa'dan başka cesaretlisi çıkamıyor. Başından niceleri geçmiş eski

Başbakan İ. İnönü Demirel'in imdadına koşuyor. İsmet İnönü de yüzbaşılığında o yoldan geçmiş. Süleyman Demirel farmason locasında yetmişyedi buçuk milletin kurtla kuzusunu kardeş kardeş güdüp geçindirme talimini yapmıştır. Semtine gitmediği Yıldız camiinde Bayram namazına, her zamanki 5-10 kişi yerine o sabah 40-50 kişinin üşüşeceğini kestirebilir miydi?

İsmet İnönü, elindeki güçlü haber alma olanaklarıyla yediği ekmek gibi biliyor ki, Demirel aşırı sağcıları parayla tutup silâhlandırmamıştır. Polisine de, Taylan Özgür'ü vuranı ciple kaçır, Battal Mehetoğlu'nu kurşun yağmuruna tutanları görmemezlikten gelip sakla dememiştir. Devlet idaresi değil, eşkiya çetesi bile bu kadar hayvanca yürütülemez...

Pekiy?!? Karısını ölüm döşeğinde gören yahudi evinde ne kadar delik varsa tıkamış ruhu kaçıp gitmesin diye.. Kadın ölünce, saçını başını yolan yahudi şaşkın şaşkın hem ağlar hem bağırırmış. **«Kapı kapalı, baca tıkalı!... Nereden çıktı bunun canı?»**

Bir saygısızlık yapmak sayılmasın. Hepimiz bu toprağın insanıyız. Hiç birimizin kanlı bıçaklı olmasıyla Türkiye'nin problemlerini çözemiyeceğimize inanıyoruz. Faşist cinayetlerle öğretmen boykotu TBMM'ine getirildiği gün karşılaşan İ. İ. Paşa ile S. Demirel Bey'in durumu, eşinin ölümü önünde çok üzülmüş yahudinin durumundan pek ayırtsız kalıyor. Devlet yerinde, zabıta silâhlı adamları emrinde, nereden çıkıyor bu cinayetler ve boykotlar?

Bu üzüntü ve şaşırıntı ortasında, suçu yükliyecek bir günah çıkartma tekesi bulmak yağlı pehlivan Demirel için kolay. Aşırı sağ diye bir tehlike yok: Çünkü o sağın ta kendisidir. Bütün terslikler ve kötülükler hep şu anarşist solcularda. Kırk yıllık sayılı Paşa'yı bile ortanın **solu** yaptılar. «Sol» değil mi? Ha ortanın, ha kıyının hepsi bir. Ne çıkıyorsa, hep aşırı olsun olmasın solların başlarının altından çıkıyor. Kör olası sollar gidip kendilerini Sarayburnu'ndan denize, yahut kör Maslak kuyusuna atmıyorlar. Tavandaki yağlı ip ilmeğine boyunlarını geçirip, bacaklarını havada sallandırmıyorlar. Elhasıl kuzu kuzu intihar ederek işsizler ve yoksullar yığınına pâlûze köşklü Ahiretin yolunu tutmakta örnek olmuyorlar. Ne yapıyorlar? Gazeteler yazıyor:

«Feyzioğlu, Türkiye'de Suudi Arabistan'daki Amerikan Şirketi Aramko'dan para alan Şeriat heveslisi bir zümre olduğu gibi» (TBMM'inde bildiri, 18.12.1969) namusu ile yaşıyormuş. Yaşar ya, eh insanın cebine o denli bol döviz hem de Amerikan doları biçiminde girdi mi rahat durmaz. Adamı dürter. Hele genç olursa. Kovboy filmlerine özenir. Gider bir altıpatlar otomatik tabanca alır. Tabii tabanca kılıfında durması için icat edilmemiştir.

Aramko'nun **«Şeriat heveslisi»** çocukları, solcuları merak ederler. Beyazıt alanında çokça kalabalık solcu gördüler mi, dinlerine imanlarına dokunur, bu Amerikan 6. Filosu'nun protesto edilmesi. Bir ürküntü gelir içlerine, Türk kızlarına barda göbek attıran Amerikan denizcisinin rahatsız edilmesinden. Türklük, koyu müslümanlık adına, Allah, Peygamber deyip, silâha sarılır, korkutmak üzere havaya bir kaç el ateş ederler.

Boynu altında kalası solcular ötede, Amerikan Elçisi Comer'in otomobilini yakmaktan cezasız kalmış. Elini, kolunu sallıyarak ortalıkta dolaşıyor. Bir şey denmiyor. Bu yol kalkıyor, sırf Kur'an-ı Kerîm okuyanlara kuru iftira etmek ve suç sıçratmak için, nişan talimi yapan masum Suudi Arabistan gönüllüsü Şeriat adamının kurşunları altına göğsünü atıveriyor. Şimdi burada vuran mı kabahatli, vurulan mı? Alçak solcuların «Taylan cinayeti» dedikleri budur.

Battal'ın ölümü ise onda da kasıtlı. Bilirsiniz, İslâm Anadolu'da halkımız bayram kutlamalarını silâh patlatarak yaparlar. Türk'ün Ramazanı da, Bayramı da top atmakla göğe duyurulur. O sabah, Yıldız camiinde mübarek namazını ta Zeytinburnu, Sağmalcılar gibi iki saatlik yoldan minibüslerle gelerek eda eden dindar işçilerimiz, o millî ve islamî geleneğe uyup, Akademi önünde silâhla bayram kutluyorlarmış. Battal namlunun ağzını başıyla tıkamak istemese bu iş olmazdı. İstemezler mi toplum polisini? Başlarına gelecek oydu. Meheldir.

Hükûmet yetkililerinin Amerikan parasıyla yapılan faşist cinayetler üzerine kanıları aşağı yukarı budur. Biz bir genç doktor tanıdık. Babasını bile İnönü'ye eğgin olduğu ve beş vakit namazında olmadığı için eliyle kesece-ğini söylerdi. Babasının giysileri üzerinden bir ipliği çekilse bütün yamalarının yere dökülüp, ayıp yerlerinin açıkta kalacağını da aynı evlât anlatmıştı. Taylan öldürüldüğü gün şu açıklamayı yaptı: **«Alçak komünistler, birbirlerini vuruyorlar. Mukaddesatçılara suç atmak için. Onlar bu kadar hain ve gaddar satılmışlardır.»**

Aynı genç doktor, ahirette dindarların en yakışıklı çağında ebediyen en güzel çeşitli huri gılmanlarla yaşıyacağını heyecanla belirterek, beş günlük ömrümüzün hiç olduğunu sık sık müjdelerdi. Arada bir ardında dağ gibi ağabeylerinin çok kuvvetli ve her şeyi yapmaya hazır oldüklarını anlatır ve çok zengin tüccarların en seçkin İstanbul semtinde bir özel hastane açarak kendilerine teslim edeceğini ve bilgili insanları orada başhekim görmek istediklerini de yavaşça fısıldamaktan geri kalmazdı.

Fakir köylü çocukluğundan yüksek öğretim görmüş bir gencin bu duruma gelebildiği ortamda köyden aç çıkmış bir işsizi ve geceli gündüzlü uykusuz ayakta sille tokat herşey önünde eğiltilen şöför muavinini gözönüne getirin. Mekke mescidinde gördüğü Cennet rüyasını çil altınlarla büyük şehir varoşlarına aktaran «Vaiz»in «Hafiften» sesini nasıl karşılamaz?

Bu ortamda köylünün Kur'an kursunda jandarma baskınına uğradığı için, dindar kesilen zavallı yüksek öğrenim diplomalının her gölgede yahudi parmağı arıyan farmason düşmanlığı, yahut her kahvaltı lokmasında bir hatim indirdiğini afişliyen mutlu Başbakanın her ışıkta komünist parmağı arıyan gizli farmasonluğu çok görülemez.

Önemli olan, bir ülkenin yarım yüzyılını: **«Kafası içinde kuyrukları biribirine değmiyen kırk tilki»** ile gütmüş tarihsel Paşa'nın düşünce ve davranışıdır. Demirel, ilkin Paşa'yı açıkça suçluyor:

«Toprak kullananındır. Bu bir doğa kanunudur, sözleri bugünkü anarşinin başlıca sebepleridir.»

diyor. Sonra dönüp 27 Mayıs'a yumruk sallıyor:

«Türkiye ihtilâl fobisinden kurtarılmalıdır. Bu haysiyet kırıcıdır... Korkusuz olun arkadaşlar. Zaman zaman birtakım söylentilerle halk ihtilâlle tehdit ediliyor. Orduyla Türk halkının arasını açmak istiyorlar. Ama biz anarşi hareketinin altında kimler vardır biliyoruz. Teşrii masuniyetten yararlanarak bu yollara tevessül edenleri de biliyoruz.»

Bir avuç Finans-Kapital'in iktidarı toprak ağalarını yedeğinden kaçırmamak için Ahiret spekülâsyonu yapmak zorunda. Halk bu dünyadan umudunu kesmiş. Finans-Kapitalle Tefeci-Bezirgânlık, halkı **«sana öbür dünya köşklerini çok görüyorlar»** diye kışkırtıyor. Bulsa Anayasa gibi Paşa'yı da bir kaşık suda boğacak. **«İnönü demokrasisi»** ni değil, **«Franko Diktası»** nı akşamdan sabaha kuracak. Gelgelelim ordunun devrimci geleneği var. Türk ordusu kral ordusu, padişah ordusu değil. Bu yol **«İhtilâl Fobisi»** ne tutuluyor. **«Korkusuz olun arkadaşlar».** Ertesi gün 6. Filo İzmir limanına 21 pare top atarak, 50 yıl önceki Averof çalımıyla giriyor.

Bu «körükörüne parmağım gözüne» durumun sonucu belli. «Eşeğine vuramıyan, semerini dövüyor» orduya dişini geçiremiyenler «Aşırı» damgasını vurduğu gençleri birer birer kurşunluyor, pencereden atıyor, bombalıyor... Bu, el altından **«İnönü Demokrasisi»** nin temeline, yahut Demirel'in deyimi ile **«elini kolunu sallıyarak memleketin altına dinamit koymak»** tır.

Tam o sırada tarihsel kişiliği ile İ. İ. Paşa kalkıyor:

«Arkadaşlar diyor, **Atatürk bir büyük eser bırakmıştır. O böyle haller içinde bulunsaydı ne karar verirdi? Belki hiç kimsenin aklına gelmiyen kararı verirdi. Bu kararı keşfetmiye imkân yoktur. Şimdi biz Atatürk'ün bıraktığı eseri ileri götürmek için kendi aklımızı kullanarak tedbirler bulacağız.»**

Sayın İnönü'ye akıl öğretmek elimizden gelmez. Ancak, **«aklımızı kullanmak»** müsaadesi veriliyorsa, aklı kısıtlamakla işe başlamalıyız. Bize öyle geliyor ki, **«Böyle haller içinde»** Atatürk'ün vereceği **«kararı keşfetmeye imkân yoktur»** dersek aklımızı kullanmadan kısıtlamış oluruz. **«İmkân»** var mı, yok mu? Önce aranacak budur. Her bunalım anı, kendinden önceki bunalımlardan ders alınarak çözümlenir.

1919 ile 1969 yılları arasında hem hiç benzemiyen hem çok benzeşen yanlar çoktur. 1969 yılı Türkiye'sinde 1919 Türkiye'sine en çok benzeyen «hal» 23 Temmuz 1919 günü Erzurum Kongresi'nde Mustafa Kemal'in söylediği Açış Söylevi'ndeki şu ibret dolu satırlarda toplanıyor:

«Şurada acıklı bir gerçek olmak üzere arzedeyim ki memleketimize külliyetli yabancı parası ve birçok propagandalar akıyor. Bundaki gaye pek açıktır ki, MİLLÎ HAREKETLERİ KÖRLEŞTİRMEK millî dilekleri inmeliliğe uğratmaktır.»

«Bununla birlikte her dönemde her ülkede ve her zaman görüldüğü gibi bizde de ruhları ve sinirleri zayıf, beyinsiz insanlarla birlikte vatansız ve aynı zamanda, kişicil genliğini ve çıkarını vatan ve milletinin zararında arıyan sefiller vardır. Doğu işlerini çevirmede ve zayıf noktaları arayıp, bul-

makta pek becerikli olan düşmanlarımız, memleketimizde bunu adeta bir teşkilât haline getirmişlerdir.»

Ülkücü genç üniversiteli Mehmet'leri, Taylan'ları, Battal'ları herkesin gözü önünde şehit edenler: **«Memleketimizde bunu âdeta teşkilât haline getirmiş, doğu işlerini çevirmede pek becerikli olan»** Finans-Kapitalistlerdir. Bunlar 1919 yılının **kompradorları** yerine geçmişlerdir. Bunlar **«her ülkede her zaman görüldüğü gibi bizde de ruhları ve sinirleri zayıf beyinsiz insanlar»** bulacaklardır, ve buluyorlar. O beyinsizlere de **«kişicil rahat ve çıkarlarını vatan ve milletin zararında arıyan vatansız sefiller»** kanat gereceklerdir.

Mesele bu denli açık ve ortadadır. Burası **«Doğu»** dur. **«Parlamenter Batı»** değildir. Demokratik Batı'nın parmağında oynattığı iliklerine dek «Barış gönüllülerini», «Uzmanlarını» Üslerini, 6. Filolarını soktuğu Türkiye'dir. **«Haller böyle»** iken, Sayın İnönü ortadaki keskin **yeni-sömürgeleşme** problemini atlıyor. 1919-1939 döneminde tek parti ne ise 1949-1969 döneminde çok parti odur demek istiyor. Ve o hayalde dondurulmuş statükoyu, yüzeyde bir biçim tartışması ile çözümlediğini umuyor.

«Derler ki demokrasi yaşamaz» diyor.

Kim der onu Paşam? Yüzüne karşı **«Anarşi 1961 Anayasasının yürürlüğe girmesiyle başlamıştır»** diyen AP iktidarı mı, yoksa ona karşı Anayasa'yı savunanlar mı? Sayın İnönü böyle bir soruya **«Hadi canım sen de..»** diyerek bağırıyor:

«Bir yandan da hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir diye bağırırız. (Hakimiyetin zerresine bu millet lâyık değildir.) **İç kanaatiyle bu memleketi idare etmiye çalışanlar türemek istiyor.»**

Neden millet **«LÂYIK»** olmasın? Yeryüzünde hangi millet hâkim olmaya lâyık değildir ki, Türk milleti de olmasın? Ama biz bir kaç yüz Finans-Kapitalisti, Banka-Şirket saltanatı çevresinde domuz topu olmuş bir kaç bin Tefeci-Bezirgânı 30 milyonluk Türk milleti ile karıştırırsak, elbet meseleyi öyle ters koruz. Bütün problem 30 milyonluk milletin **«kayıtsız şartsız hâkim»** olup olmadığında toplanır.

«Bugünkü iktidar dürüst bir seçimle işbaşına gelmiş» diyorsunuz.

Her seçimden sonra köye giden gazeteci, teypi ile şu konuşmaları getirip, yayıyor.

Gazeteci — «Gazete okur musun sen?»
Köylü — «Denk gelirse şurasından burasından okuruz.»
G..... — «Seçim Kanununu değiştirsinler mi?»
K..... — «Onu baştakiler bilir.»
G..... — «Ama sen verdin oyu yahu.»
K..... — «Verdik ama beğ... Ne ideyim ben, verdik... Bize ne?»
G..... — «Ne yapmak istiyorlar?»
K..... — «Hiçbir şey anlamıyoruz işte.»
G..... — «Baştaki adamları siz seçiyorsunuz.»
K..... — «Kim adam; adam olduğunu bilerek mi seçiyoruz.»

Seçmenlerimizin yüzde doksan dokuzu bu değil midir? Ve bu insanlarımızın eline yılda 250 lira geçip geçmediği sorulunca gazetecinin aldığı karşılık aynen şöyle oluyor:

«Nirde geçecek?... Ama bir kere vatan olmuş. Ne bilecen.. Eskiden böyle miydi?»

36 CHP üyeli köyün halkçı muhtarı, seçimden önce gazeteciyi görür görmez soruyor:

«— Para getirdin mi?»

«— Ne parası muhtar?»

der demez adam mosmor kesilip susuyor. Sandıktan CHP'ye 11 oy çıkıyor. 25 Halk Partili Adalet Partisine oy veriyor.

İnsan edelim. Buna **«Dürüst seçim»** dersek, yüreğimiz sızlamaz mı?

Her Türkiye'li gibi, herkesten çok dinleme olanakları bulunan Sayın İnönü o acı gerçeği bilir. Ama ne yapsın? Başındaki ak saçları kadar yıllar boyu daha iyi bir yol bulamamıştır. Hele bugün artık aşırıca yorulmuştur. Belki de çok bıkmıştır. İnsan onun son söylevinin kimi yerlerini dinlerken acımaklı oluyor. Bu da bir trajedi. İnsanın neredeyse gözleri dolar Sayın İnönü'nün şu candan kopma çığlığını işitince:

«Ben demokratik rejimin dışındaki rejimlerin hiçbirini nazarî olarak keşfetmiyorum. Hepsini selâhiyetsiz küçük memur olarak içinde yaşamış görmüşümdür. Selâhiyetli olarak o devrin demokratik olmayan rejimlerin bütün kuvvetlerini kullanmış, evet kullanmış, tatbik etmiş, neticelerini görmüşümdür.»

Tecrübeli Paşa'yı anlamaya çalışalım. **«Ben daha başka ne yapabilirdim?»** demek istiyor. **«Siz olsanız ne yapardınız?»** gelir arkasından. Böylesine insancıl biçimde konulan bir tutum üzerinde çok ama çok derin düşünülmeye değer. Korkunç ağır basan toplum yükü altında kişilerin önüne geçilmez, ezilişi seyredip geçilemez.

Herkes biraz kendi kendisine ve çevresine ayıkça ve yiğitçe baksın. Paşa, onu dinleyenlerin ağızlarını bir karış açık bırakarak sesleniyor:

«Aşırı sol memleketi zayıflatamaz. Çünkü sol irtica bu memleket tutmaz. Ne kadar azgın olsalar, 24 saat içinde bunlardan eser kalmaz.»

Haksız mı? Bizi düşündüren **«aşırı»** olan ve olmayan **«sol»** un Türkiye'deki **«durumu»** yahut **«tutumu»** **«solun»** demiyelim de **«solların»** hallerini yarım yüzyıl hiç atlamaksızın izlemiş, elden geçirmiş, doluyu koymuş aldıramamış, boşa koymuş dolduramamış insanlara danışalım. İsmet Paşa'nın 24 saatlik enfiye saymadığı **«aşırı»** larını bir yana bırakalım. **«Ortanın solu»** nu da öbür tarafa koyalım. Yeraltını kurcalamıyalım.

Yerüstündeki tümüyle sosyalist sollarımızı gözönünden ırak etmiyelim. Sosyalizm: Toplumculuk, her düşünce davranışın toplum ölçüsünde derli toplu, ortak, elbirlikli, planlı, örgütlü olması demektir... Her sosyalist «abanın altında başka bir yiğit yatıyor.» Başka ülkelerde sosyalizmin çeşitli akımları kıyasıya dövüşmezler mi? Dövüşürler. Bizdeki uzun süre hiçbir kesin düşünce ve davranış sınırı konulmaksızın **«Senden»** mi, **«Benden»** mi, **«Bi-**

zim Oğlandan» mı? çekişmesine döner. Her sosyalizme adım atan Amerika'nın ilk bulucusudur. Hiçbir sosyalist ötekisi ile açık yüzyüze tartışma **«tenezzülünde»** bulunmaz. Herkes kendi «Dükkâncılığında» şahmerandır. Eline bir köşeyi geçiren ilk kurşunu kendinden önde gideni ardından vurmakta kullanır ve ilh, ve ilh...

Kimi sosyalisti, hattâ **«Bilimsel»** etiketini de kimseciğe bırakmamaya yeminli sosyalisti bile, böylesine perakende Mahmutpaşa seyyar satıcılığına bayılmış bir ülkedeyiz. Yalnız küçük burjuva değil onun da yedi bin yıllık soysuzlaşmalarıyla yozlaşmış bir toplumdayız. Sayın İnönü kendi açısından izlediği bu toplumda **«Demokratik rejim»** dediği şeyden başka çıkar yol bulamıyor. Ve Balkan komitecilerinin takyelerine yazdırdıkları: **«Ya hürriyet ya ölüm»** parolası gibi şöyle meydan okuyor.

«Demokratik rejim içinde biz bu memleketi ilerletiriz, veyahut ecdadımıza lâyık olmayan insanlar olarak sürünür, mahvoluruz.»

Sayın İnönü bu kerteyedek boğucu bir bunalım görüyor. Gözlem tartışılabilir. **«Ya ilerletiriz ya mahvoluruz»** yerinde bir deyimdir. Kimin için? Finans-Kapital ve Tefeci-Bezirgân yerinde bir deyimdir. Onlar ya sayıları ve ihtiyaçları gibi bilinçleri de hergün artan kölelerini (İşçi-köylü-aydın yığınlarını) besliyerek avuturlar: bu memleketi ilerletmeden yapılamaz. Yahut çekilip giderler. Onu bildikleri için, 25 yıldır Türkiye'yi emperyalizme ipotek ettikten sonra, gemi karaya oturunca: 50 yıldır düşman kini kışkırttıkları komünist dünyadan yardım istemiye giriştiler.

Bu eğilimi karma hükûmet zamanı Kıbrıs vesilesiyle Türkiye'nin nasıl bir Amerikan ipoteği altına girdiğini eliyle tutan İ. İ. Paşa mı ilk ortaya attı? Evet. Ancak, eğilimin İsmet Paşa Başvekillikten atıldıktan sonra durmayışı, kişi isteğinden değil egemen sosyal sınıf belliliğinden geldiğini gösterir. Nitekim DP'li Bayar-Menderes zamanı, Moskova ile Ankara arasında gidip gelme planları, gelişimin kişi ötesinde olduğunu ıspatlar.

Durum bu olunca Sayın İnönü'nün «Ya ilerletiriz ya mahvoluruz» şıkkını kendi omuzlarına alması, birinci yanlışıdır. İsmet Paşa 50 yıllık Türkiye yükünü taşımış bir ölümlü olarak neden bütün günahların yükünü kendi sırtında bulsun? Bir avuç vurguncu, Paşa'nın bu kahramanlık duygusunu yıllarca sömürdü. Bundan sonra, olsun, Paşa'nın tarihe mal olmuş kişiliğinin yakasını bırakmamalı mıdır? O bırakmaz. Paşa kadar sezisi güçlü ve tecrübeli bir kurtuluş savaşçısı millete mal olan kişiliğini fakir halkımıza bağışlıyamaz mı?

Mustafa Kemal'in Cumhuriyet'i ve «İstiklâli tâm'ı» (Tam bağımsızlığı) kendisine emanet ettiği Türk gençliği İ. İnönü'den bunu beklerse, çok görülmemelidir. 30 milyonluk Türkiye 3 milyon köylü ailesi ile 3 milyon işçi gücü ile üretim yapıyor. 300 Finans-Kapitalist ile 3000 Tefeci-Bezirgân vurgunundan başka türlü demokrasi neden gerçekleşmesin? Çünkü o 3300 vurguncu 30.000.000 insanı aldatıp kandırabiliyor, oy gösterisi ile peşinden sürüklüyor mu? İnönü'nün kendisi de söylüyor.

«Halkı kimse hep kandıramaz.»

Halkı aldatılmaktan kurtarmak, oyunu bilmiyerek vurguncu kurtlara vermekten çekindirmek gerekmez mi? Bu uğurda Paşa sekseninden sonra

«ecdadımıza lâyık» olmayı düşünürken, gençliğin de kendilerine Cumhuriyet ve bağımsızlığı teslim ve emanet etmiş **«atalarına lâyık»** olma görevi yok mudur? Sayın İnönü, **«beni dinlemeliler»** demek istiyor. Kendisi gençliğinde yaşlı Paşaları dinledi mi? İzzet Paşa birinci emperyalist evren savaşını önceden görmüş, Mustafa Kemal'in İsmet İnönü'nün de son derece saydıkları en değerli Osmanlı komutanıydı.

Mustafa Kemal diyor ki, **«Tevfik Paşa** (Sadrazam), **Ahmet İzzet Paşa** (Dahiliye), **Salih Paşa** (Bahriye), **zamanın büyük adamları gibi tanınmışlardı. Millet bunları akıllı, tedbirli, uzağı görür biliyordu** (Nutuk, s. 317). 5 Ocak 1920 (336) günü Bilecik'te İstanbul'dan buluşmaya **«gelen zatlar esaslı hiçbir bilgileri ve kanıları olmadığı anlaşılınca isteklerine aykırı olarak onları tevkif etmiştim.»** (Nutuk, s. 336)

Kötü mü oldu? Tarihin böyle dönüm noktaları vardır. O kritik ânı yeni kuşakta daha iyi kavrayanlar çıkabilir. Sayın İnönü çok **«akıllı, tedbirli, uzağı görür»** insandır. **«Demokratik rejim»** üzerine **«Nazarî keşif»** yapmamış olduğunu kendisi söylüyor. Bu alanda Mustafa Kemal'in şu sözlerini nasıl unutabiliriz.

«Sorumluluğu üzerine almak cesaret ve hevesi her işte en çok lâzım olan bir haslettir. Birçok insanlar sorumluluğun başkalarında olduğunu bildikleri zaman, en cesur ve cüretkâr olurlar. Fakat eğer sorumluluk kendilerinde olursa bu cesaret ve cüretin azaldığını ve çekingen oldukları görülür.» (Afet İnan, Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım, Ankara)

Sayın İnönü, Mustafa Kemal'in sorumluluğu çağında «en cesur» hamleleri başaranlardandır. Ama, o günden bugüne en az kırk yıl geçmiştir. Geçen zaman içinde Türkiye'nin ve milletin temelli değişikliklere uğradığı unutulabilir mi? Bu değişiklikler içinde yeni kuşaklardan **«sorumluluğu üzerine almak cesaret ve hevesi»** neden beklenilmesin? Böyle bir iddia milletten umudu kesmek olurdu.

Türkiye'de bugünkü bunalım nereden geliyor? İsmet İnönü bu konuda aşırı düşmanı olmasına rağmen, aşırıca kestirme ve kısa gidiyor. **«Memleketin huzuru aşırı sola ve sağa karşı savunmasız»** olduğu için, bunalım var diyor. Sonra **«aşırı sol»** dediği şeyin **«24 saat»** te toz edileceğini, **«aşırı sağ irticaın tehlikesine daha önem verdiğini»** söylüyor. Ve kırk yıldır sınadığı iki aşırı uçla savaş metodunu yeterli bir çözüm sayıyor.

Doğru mu? Yani huzuru bozan bu iki uç mudur? Öyle olsaydı, o zaman şöyle bir soru ortaya çıkardı. Bu iki uç nereden çıktı? Bir mızrağın ucu batıyorsa, o ucu sivrilten demiri ve sapı bulunmalıdır. Sayın İnönü ne mızrağın demirini ne sapını hiç anmaksızın hattâ ucuna bile dokunmaksızın, yalnız **«Aşırı»** bildiği uçlarından söz ediyor. Ve meseleyi gövdesiz bir **«aşırı uç»** gibi gösterdiği için, az önce huzur kaçırdıklarını söylediği aşırı sol ile sağ uçların **«bir kuvvet»** olmadıklarını anlatıyor:

«Ne memleketi düpedüz uçuruma götürmek istiyen aşırı sol serserileri, ne memleketi kana boyamak istiyen aşırı sağ canileri bir kuvvettir.»

Bu deyim bir sözün ötekisini tutmaması mıdır? Hayır. Paşa uzun alışkanlığının etkisinde kalıyor. Devletçidir. Devlet isterse **«aşırı»** ları çıtır çıtır

yer, huzuru da getirir, demek istiyor. Yeter ki iktidar bunu istesin. Paşa'ya göre iktidarın bunu istemesi ve yapması için herşey hazırdır.

İktidar... can emniyeti, mal emniyeti, fikir hürriyeti tatbik etmek için her selâhiyete sahiptir. Mesele o ehliyete de sahip olmasıdır. Asla kendilerinden şüphe etmesinler. Asla muhalefet partilerinden memleketin aydınından ve gerçek kuvvetlerinden kaçınmasınlar, tabii doğru yolu tuttukları sürece...»

Daha yukarıda da söylemiştir.

«Kesin kanaatin odur ki, Parlâmento olarak doğru yolda **birleşelim. Sivil, asker, Türk aydını bizimledir.»**

Anlaşılan askerden yüreği hoplayan AP'ye güvence veriyor.

«Arkadaşlar ordu temizdir. Aslında bütün gayretlerinde orduyu belki bir iki sergüzeştçi bulurlarsa onunla harekete geçirmek emeli yatıyor.»

Sayın İsmet Paşa'nın bu sözlerini okurken insan elinde olmayarak Edirne'de gizli İttihat ve Terakki Cemiyetine üye olan aşırı genç subay İsmet Bey'i gözönüne getiriyor. Kavaklı Fevzi (Çakmak), Kâzım (Karabekir), Mustafa Kemal (Atatürk)... Orduya «kir» getirmiş kimseler miydiler? Meşrutiyet ve Cumhuriyet devrimleri o Türk ordusunda **«Bir iki sergüzeştçi»** mi bulmuştu... Gönül böyle konuşulmasına razı olmuyor.

Belki Paşa'nın «gündem dışı» söylevindeki bu yanlara iktidar partisi muhtaç. Demirel **«Katıldığım yerleri inşirah vericidir»** buyuruyor. Paşa ile **«Fikir birliğinde»** olduğunu «ilk defa» görerek **«sevinç duyuyor»** ve **«Başbakan solcuların demokrasiyi ortadan kaldırmak için çeşitli yollara başvurduğunu belirterek** özetle şunları söylemiştir.»

«İşçiye el attılar, işçi elinin tersiyle cevaplarını verdi, talebeye el attılar. Yüzbin öğrenciden ancak bin kadarını kandırabildiler. Köye el attılar, yine cevaplarını aldılar. Şimdi Türk Silâhlı Kuvvetlerine el atalım diyorlar. İşte 69 subayın imzası..»

Oysa bu imza ne zaman çıktı? Ard arda sekiz üniversite genci öldürülüp kaatiller saklandığı zaman. Türkiye'de ne Abdülhamit istibdadı zamanı, ne komiteci ittihatçılar zamanı böylesine kolay polisin gözleri önünde ve Ameriakn denizcileri rahatça kız oynatsınlar diye aydın gençler kurşuna dizilmemişti. İsmet Paşa bile bu işte iktidarın gölgesini görüyordu :

«Suçlular böylece daha rahat daha geniş çapta daha tertipli bir kanlı hareket çıkartmak için, teşvik edilmiş oluyor. Bu politikayı değiştirmek lâzımdır.»

Bu gözlem neyi ispatlıyor? Türkiye'de **«Politika»** nın **«rahat, geniş, tertipli; planlı»** cinayetler hazırladığını. Nitekim, 10 cinayetten en sonuncusu, neden sonra araştırılır araştırılmaz kaatillerden birisi resmen **polis** çıktı ve tevkif edildi. Ya **«resmî»** olmayan gizli polisler, ya öğrenci, işçi, esnaf kılığındaki gizli ajanlar? Hepsi birden apartada cinayet işlerken onları destekliyen **«Politika»** hangisidir? Egemen iktidar politikasıdır.

Böyle bir cinayetler politikasını gören ve **«değiştirmek»** istiyen **«Muhalefet Lideri»** öldürülenleri **«aşırı sol»** gibi gösterip **«melanetini, zararını»** kü-

çümsemiyorum, derse bunun anlamı nedir? Sayın İnönü iktidara bir itirafta bulundurmak mutluluğunu arıyor. Şöyle sıralıyor:

«Üstüste tecavüzler oluyor, baskınlar oluyor, öldürülmeler oluyor, suçlusu yoktur deniyor. Bulunamıyor deniliyor. İrtica adı konamıyor. Cesaretle (bu irticadır) denilemiyor.» Bunu dedirtemedim demiyor.

Yani Demirel **«irticadır»** dese, her şey çözümlenecek. İnönü de **«evet irticadır»** diyecek. Ortalık sütlimana dönecek. Bunu umuyor 50 yıllık politika kurdu. «Aşırı sol» dediğini «lânet» diyerek, **«irtica»** la damgalarsa **«Parlâmenter Demokrasi»** lekesiz güneş olacak sanıyor. «Dedirtemiyor» «demiyor.»

«Bunu yaptık mı demokratik rejim içinde demokratik hürriyetler içinde Türkiye'yi dertlerinden kurtarmak ileriye götürmek kaabil olur» diyor.

Sayın Paşa Türkiye'de demokrasiyi ben doğurdum, demokrasinin babası olarak bu çocuğun öldürülmesine göz yumamam demek istiyor. Oysa **biçimsel** demokrasiye güvenişi, onun köklerini Türkiye ve dünya sosyal yapısında dururken, **kişisel** düşünce ve davranışlara bağlamasından ileri geliyor. Biz bu güvenin nereden geldiğini de anlayışla karşılıyoruz. Paşa elli yıl güttüğü bir ülkede, herşeyin kendi kişiliğine bağlı bulunduğu sonucuna varmıştır. Öyle sürekli ve güçlü toplum üstü etken olmuş bir **Kahraman-Hakan** kadim-grek kentinde olsa önce Peygamber sonra yarım-tanrı daha ileride Tanrı olarak panteona çıkarılırdı.

İlk kahraman hakem Mustafa Kemal 15 yıl **Tekparti** diktası ile ülkeyi gütmüş, İkinci Kahraman Hakem 30 yıl önce Çift Parti demiş, olmayınca **çok parti** demokrasisini icat etmiş. Tek partiye de, çok partiye de «memleket'te» hiçkimse gık diyememiş. Hele tek partiden çok partiye geçiş sanki **milletin bütünü** ile alkışlanarak benimsenmiş. Başka hiç kimse değil iki kişi, biri Mustafa Kemal ötekisi İsmet İnönü ol demiş, olmuş. (Kutsal Kitapta Tanrı «Kün» der, «Feyekün» olur.)

Böyle geliyor Sayın Paşamıza. Hattâ ikinci emperyalist evr'en savaşı sonunda Türkiye'ye biçimsel demokrasiyi tapşıranlar bile o özelliğimizi iyi kullandılar. Amerikan emperyalizmi, Türkiye'yi Sovyetler ülkesindeki Beriya tipindeki casuslarının kışkırtması ile bir dış baskı krizi altında bıraktıktan sonra «akıl tröstü»nden bir özel kişiyi Paşa'ya göndermeyi bildi. Basra körfezinde petrol adacığı bulunan Mister Thornburg, İsmet Paşa'dan o güz toplantısında TBMM'ine **«Çift Parti»** prensibini kabul ettirme sözünü aldı. Ve bu sözünü Sayın İnönü büyük bir sadakatle yerine getirebildi. DP doğdu.

Bütün bu ve benzeri olaylar Paşa'mızda herşeyi kahraman hakem kişi açısından görme ve koyma eğilimini bir yol daha güçlendirdi. O yüzden Türkiye'de ne zaman bir **«Huzursuzluk»** patlak verse onu bir kaç «sergüzeştçi» kişinin yahut **«24 saatte eseri kalmıyacak»** bir avuç **«aşırı»** gene kişinin **«zararı, melâneti»** gibi koymak alışkınlığını sürüp gidiyor.

Türkiye'de gerçekten «huzur» aranıyorsa, herşeyden önce bu metodolojik yanlıştan kurtulmamız gerekir. Elbet her toplum olayı insan denilen canlı-bilinçli KİŞİ'ler aracılığı ile somutlaşır. Kişisiz toplum olmaz. Ama tarih Carlyle'in kahramanlarının hem eseridir, hem eseri değildir. Eğer ta-

rihcil Kahraman - Kişi'nin sinir tellerini işletip mantığını yönelten SOSYAL etkenleri göz önünde tutarsak elbet kişi herşey olmasa bile çok şeydir. Bütün baskılara rağmen daha ilk ağızda **Terakkiperver** Partiyi durduran sonra kendi eliyle kurdurduğu **Serbest** Fırkayı ansızın kapatabilen Mustafa Kemal'in **Tek Parti rejimini** sürdürmesi; çeyrek yüzyıl kılına toz kondurulmamış tek parti rejimini bir çırpıda hem de tek partinin (kendi deyimi ile) «Bütün kuvvetlerini kullanmış, evet kullanmış, tatbik etmiş, neticelerini görmüş» olan İsmet İnönü'nün çokparti rejimini kurmuş olabilmesi gösteriyor ki, bu iki kahraman - kişi 50 yıllık Türkiye tarihini yürütmüş durumdadırlar.

Ancak kahramanların ölümlü kişiliklerini Kap - Kennedy'den ay modülünü yöneten güçler gibi bir sıra sosyal sınıf ve zümrelerin güttükleri gerçekse, ki en kaçınılmaz gerçektir. O sosyal gerçeklik anlaşılmadıkça, kişilerin neden şöyle veya böyle «oynadıkları» yahut buyurdukları, ne kendilerince ne başkalarınca anlaşılmaz kalır.

Bugün ve yalnız bugün değil, 1939 yahut 1945 yılından beri Türkiye'de egemen olan kimi açık kimi gizli bir «huzursuzluk» olduğunu kimse inkâr etmiyor. Bu huzursuzluğun nedeni eski alışkanlıkla şu veya bu «aşırı» yahut «ılımlı» kişilere yahut örgütlere mal edilip çıkılırsa yanıltı sonsuz olur. Biz ne dediğimizi ve ne yaptığımızı bilemezlerin gülünçlüğüne düşeriz. En beğenmediğimiz kişileri tanrılaştırmış oluruz.

Açıkça koymaktan ürkmiyelim. Türkiye bugün ilk «Truman Doktrini» ve «Marshall yardımı» gibi en «iyiliksever» görünüşlü emperyalist dış elatmaların, doğal yahut sosyal sonuçları önündedir. Birinci uyanık olmamız gereken huzursuzluk kaynağı budur. Uluslararası Finans - Kapital Türkiye'nin alınyazısını çizmekte açıkça söz sahibi olur olmaz, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, politik, kültürel, ahlâkçı, dincil, bilimcil, ruhcul, askercil; sivil ve ilh ve ilh. Bütün ilişkilerinde kendi açısından gerekli bütün değişiklikleri yapmıya girişecekti.

Girişti. Yaptı. Bugün Türkiye'nin yalnız NATO - CENTO - SEATO üçüzlü çenberi içinde bulunduğunu düşünmek, Türkiye'de patlak veren her olayın yer altında kotarılmış gizli planlarını anlamaya yeter. Türkiye'de bir kaç tümen sivil - asker Amerikan «uzmanlarının» ve «kişilerinin» bütün banka - şirket adlı finans - kapital tabanından, Bakanlık danışmanı, konferansçı, bilgin, gazeteci, sanatkâr gibi tavanarası ve kiremitlik üstyapısına dek uzanmış ağaları, gönül eğlendirmek için kurulmuş lunapark veya sirk çocuk oyuncakları değildir.

Öyle gibi gösteriliyor. Resmen açıklanan 600 «Barış Gönüllüsü» köy imamının karısının ne renk basmadan hoşlandığını istatistiklemek için, «Harim-i İsmet» imize sokulmuş «fena fillah» insansever dervişler değillerdir. Resmen «üs değil tesis» denilen 300 Amerikan yuvası: Türk toprağının bağrında açtığı delik gediklerle Türkiye'yi yabancı şeytanlara karşı koruyacak «min tarafillah» gönderilmiş fedai melaikelerin masum deprem inceleyici kuş yuvaları değildirler.

Her kritik politika ve toplum olayında limanlarımıza damlayan müttefik 6. Filo havada uçurduğu helikopterlerle Taksim alanında sözde camiden

yeni çıkmış deli dervişlerin alçak «aşırı sol»ları nasıl polisle elele coplayıp kurşunladıklarını ve bıçakladıklarını görmezlikten gelmek için, «Ziyaret Hakkını» kullanmak için gelmemiştir. Askercil ve politik «Brifingler», kocasız kalmış Amerikan «Hanım»ları, Türk erkekleri ile alaturka göbek atışarak raknrollü nezaket sevişmesi, Amerikan-Türk dostluğu fink atması için tertiplenmemiştir.

Bu kertelere dek «sakalı ele vermiş» bir ülkede uluslararası finans-kapital «köpeksiz köyde değneksiz gezme»nin her biçimini ve parolasını kullanacaktır. Amerikan emperyalizminin Türkiye'de ne yapmak istediğini ve neler yapabileceğini kavramak mı istiyoruz? Biraz Türkiye sınırlarını Türkiye halkı için bir çeşit çıfıt gettosu (*) haline getirmiş olan finans-kapital ve tefeci-bezirgân surlarımızdan dışarıya başımızı uzatıp bakalım. Başka ülkelerde Amerikan süper emperyalizminin ne ettiğini gördük mü, onu hemen iki yanımızda, bütün çevremizde buluvermekte hiç güçlük çekmeyiz.

Amerikan emperyalizmi karşılığını sömürdüğü ülkelere ödettiği dolar saltanatı ile bütün kapitalist sektör ve üçüncü dünya milletlerinin başındakileri öylesine ambale etmiştir ki ve ambale ettiğinden öylesine emindir ki, genel vuruş planlarını kurarken, başka başka ülkeler için ayrı ayrı tertipler kurmak zahmetine bile katlanmıyor. Elindeki hileli kâğıtlarına güvenen kumarbaz gibi dünya masasına oturdu muydu, birbirleriyle takıntılı beş on memleketi birden sıraya koyup, aynı oyunla kündeye getiriveriyor. Oyunum anlaşılır, şunu biraz değiştireyim diye kendisini sıkmak zahmetine bile katlanmıyor.

Amerika son yıllara dek yalnız geri ülkeleri değil en ileri kapitalist ülkeleri de kendi zafer arabasına bağladığına ve gerekirse ölüme dek sürükleyebileceğine inanıyordu. Bu inanç ve güvencinin tek dayanağı komünizm fobisi idi. Amerikan emperyalizmi yeryüzünde «Komünizmle Mücadele Derneği» olmuştu. Nerede bir millî uyanış, halk direnişi varsa, orada «Komünizm yangını var» çığlığını koparıyor, yedeğine aldığı eski emperyalist kurtları ile birlikte baskına gidiyordu.

Gerçekte, Amerikan emperyalizminden başkasının, bu, mahallelinin zampara basmasına benziyen baskınları ciddiye aldığı yoktu. İrili ufaklı Amerikan peyklerinin, baskına gönderdikleri insan ve güç sembolik bile sayılamazdı. Ama bu gidiş Amerika için iyi gidişti. «Komünizmle Mücadele» şampiyonluğu geçer akça oluyor, Amerikan savaş sanayiine yeniden bir soluk aldırıyor. Sallanan doları bir yol daha tökezlemekten kurtarıp tabulaştırıyordu.

Vietnam savaşı, «Amerikan Komünizmle Mücadele Derneği»nin büyüsünü çözünce Amerikan dünya kenefine jandarma yazılmanın Amerikan ekonomisini yelle yuf ettiğini en son farketti. Hani o Amerika'ya «iyi ediyorsun şu komünizmin yeryüzünde kökünü kazıyacak varsa yoksa kabadayı sensin, aferim» diyen öteki emperyalistcikler yok mu? Yavaş yavaş ve birer birer, «Komünizmle Mücadele Derneği» üyeliğinde kaytarmaya başladı-

(*) Getto: ABD'de yoksul zenci mahallelerine verilen isim.

lar. Çünkü Amerika'nın Vietnam'da «Komünizmle Mücadele Derneği» uğruna harcadığı bütün paraları, Uluslararası Para Fonu kanalının başkalarına (en başta Avrupa emperyalistlerine) ödettiği ortaya çıkmıştı.

İlk açıkça isyan bayrağını çeken De Gaulle oldu. Sygman Rhee'denberi Kore'de denenmiş yolla, Fransa'da tekrarlatılan bir «Gençlik ayaklanması» patlamaya zaten hazır barut fıçısı gibi bir fitille yeri yerinden oynattı. Bir haftada milyarlarca altın ve döviz ihtiyatına böbürlenen Fransa'nın bütün hazineleri tamtakır oldu. «Demirperde» gerisinde bildik aramaya çıkan De Gaulle apar topar geri döndü. Sonra en yakın «kuyudan çıkardığı» öz «adamı» Pompidou gibilerin bile çelmesini yiyerek elbirliği ile diktatörlük tahtından alaşağı edildi.

Şimdi Fransa'da De Gaulle'ün yerine Başkan Pompidou'dur. Amerika en çok güvendiği Alman finans-kapital'inin şişirttiği ekonomik «mucize» gücü ile İngiltere'yi ve «Serbest Pazar» peyklerini de «Ortak Pazar»a katarak domuztopu edecekti. Batılı emperyalistcikleri «Komünizmle Mücadele Derneği» içinde hizaya getirip Uluslararası Para Fonu'nda birikmiş kendisinin olmayan başkalarının olan paracıkları «Tiraj Spesyal» adı verilen el çabukluğu ile dolandıracaktı. Türkçesi, Avrupalı'nın parası ile Amerikan Avrupa'yı satın alacaktı.

Yok, işte bu kadar demedikti. Son aylara dek hem «Komünizmle Mücadele»de Amerika'nın başı üzerine yemin eden, hepsi «Komünizmle Mücadele Derneği» NATO'nun en sadık üyeleri bulunan koca koca Avrupa'lı emperyalist devletler, birdenbire çarpıldılar. «Hüda göstermesin bir yerde âsâr-ı izmihlal» Amerikan devi küçücük Vietnam'da iflâs eşiğine basmaca dayak yemişti. Anladık «Komünizmle Mücadele Derneği» ama bu yeldeğirmeninin «yeli», masrafı Avrupa'lıların kesesine ödetiliyordu.

Fransa De Gaulle'ün NATO'ya indirmiş olduğu silleyi geri çekmedi. Kaç yıldır Amerikan aşkı uğruna Ortak Pazar'la nikâhlanmak için dünür üstüne dünür gönderen İngiliz «Hele bir düşüneyim» demiye başladı. Batı Alman dersen, kapitalist dünyanın tek büyük alacaklısı iken, Amerika'nın «Komünizmle Mücadele Derneği» uğruna Doyçe Markını tehlikeye atmayı daha fazla göze alamadı. Resmen kartlarını değiştirdi: Hıristiyan Demokrat kurtlarının yerine Sosyal Demokrat tilkileri «seçimle» iktidara getirdi. «Doğu» ile uzlaşıp yumuşama denemelerini yapıyordu.

Amerikan emperyalizmi kimsenin günahına giremez. Doğu ile alttan alta «ısıramadığın eli öp» araştırmaları ilkin Amerika'dan gelir oldu. Nükleer silâhların yayılmaması anlaşmasını Sovyetlerle imzalayan Amerika'dır. Helsinki'de o denli «Mücadele» ettiği «Komünizmle» oturup silâhsızlanmayı görüşen Amerika'dır... E, öteki kırk yıllık (69 yıllık) Batı Avrupa emperyalizmi canavarcıkları enayi gibi armut mu toplayacaklar Amerika için?

Varşova Paktı komünistleri «Komünizmle Mücadele Derneği» NATO Paktı devletlerine gelin Avrupa emniyetini sağlıyalım der demez, bütün Batı emperyalistleri gibi Uzak ve Yakın Doğu kopitalist devletleri de başlarını Doğu'ya çevirip, «Orada iş var» demeye koyuldular. Amerikan emperyalizmi buna gelemezdi. Evet Doğu ile kendisi başta gelmek şartıyla anlaşmaya ra-

zıydı. Ama, herkes «Komünizmle Mücadele Derneği» üyesi ve Amerika Komünizmle Mücadele Derneği'nin patronu kalmak şartıyla buna razıydı.

Amerika emperyalizmi bir de baktı: Ardında yıllar yılı «Komünizmle Mücadele Derneği»ne üye hınk deyicilik eden bütün emperyalist, hattâ uydu devletler komünizmle alış-veriş bahanesinden kendi başlarına bir sürü politik, sosyal, kültürel ve ilh.. ilişkilere kakışmışlar. Bu ne demek? Bu Amerikan patronuna ihanet. Hem de hepsinin gırtlakları (ekonomileri ve orduları, toprakları) Amerika'nın elinde iken, bunlar bağımsız devlet çalımı takınsınlar!

Hele şu Akdeniz'e bakın. Sanki 6. Filo orada eşek başı imişçe, önüne gelen hem Amerikan Komünizmle Mücadele Derneği rozetini öpüp başına koyuyor, hem de Sovyetler Birliği'nin Akdeniz Filosu'ndan hiç rahatsızlık duymuyor. Böyle şey olur mu? Diyelim ki, Araplar Amerika'yı İsrail zannettikleri için, daha doğrusu İsrail'in Amerikan emperyalizmi olduğu fazla maskelendiği için aldanıyorlar. Amerika bunda bir Avrupalı emperyalistcik parmağı bulunup bulunmadığını düşüne dursun. Libya'nın, Sudan'ın kurtuluş çabalarına karşı, Amerika'ya daha yakın Fas'ın Rabat şehrinde bir zirve toplantısı yaptırır; Türkiye Cumhurbaşkanının, Ürdün ve Habeş Kralarıyla «altın anahtar» değiştokuşundan yararlanmayı kurar.

Güney Akdeniz'in Arap dünyası ne ise, onu ultra modern «İsrail» koçbaşı ve antika Arap petrol kralları sayesinde evvel allah, Sovyetleri bir atlatsa her zaman haklar. Gel, şu Kuzey Akdeniz'in NATO kanadına ne oluyor? Kırk yıllık Franko faşizmi, Sovyet başarılarını diktatörlüğün üstün erdemliliğine belge gibi öğerek, Amerika'ya «Ya kirayı arttır, ya üstlerini çek» ültimatomu veriyor. Yunanistan'da iki buçuk Albay Cuntası ile «Komünizmle Mücadele Derneği» hamamının namusu kurtarılmak isteniyor. Koskoca «Komünizmle Mücadele Derneği»nin en bilinçli üyesi olan Avrupa Birliği oturumunda Cuntacılar Yunanistan'ı, leyleğin fazla yavrusu gibi yuvadan atılıyor.

Yok, Amerikan emperyalizmi bunlara bir ders vermelidir. Efendileri olduğunu «Komünizmle Mücadele Derneği»ne bir yol yazılmış bulunan ülkelerin bir daha bağımsızlık gösterisi yapamıyacaklarını, onlara sözle değil, anlamazlar, işle, eylemle, ispatlamalıdır. Onun için NATO'nun Almanya-Fransa-İngiltere gibi allahın belâsı oturaklı devletlerinde Amerikan manevraları yavaş yürür. İspanya, Yunanistan gibi açık faşist dikta rejimlerine dokunmaya gelmez. Kim kalıyor geriye?

Hâlâ «Demokrasi»den dem vuran İtalya ile Türkiye.. 1969 Aralık ayının ortalarında İtalya'nın Grev havası, Türkiye'nin Bayram havası tam yankı yapacak sıradır. Her iki ülkede de, ne iktidar iktidardadır, ne muhalefet muhalefettedir. Her iki ülkede de aylardanberi «sol» insanlar arasında «Külâhını kurtaran kaptandır» paniği son haddine getirilmiştir. Sol düşmanlığı, «Komünizmle Mücadele Derneği» baş tacı edilmiştir. İtalya'da Sosyalist Partisi Hazirandan beri param parça edilmiştir. Türkiye'de «Biricik Sosyalist Partisi» TİP hurdaya çıkarılmıştır.

Sayın Ana-Muhalefet Partisi'nin baba lideri İ. İ. Paşa, bu İtalya ile Türkiye'nin aynı yıl, aynı ay, aynı günlerde başına gelenler arasındaki pa-

ralelliği görmiyebilir mi? Görebileceğine göre, bu paralelliğin birçok nedenleri arasında Türkiye'nin Amerikan uydusu durumuna getirilişinin derin ve geniş etkilerini nasıl unutabilir? Unutulduğu anda, Türkiye'nin iktidarı bugünkü iktidar oluyor; Türkiye'nin muhalefeti bugünkü muhalefet oluyor. Türkiye'nin politikası, basını, meclislieri, üniversiteleri, Bakanlıkları, zabıtaları, silâhlı kuvvetleri, sağları, solları, imamları, hâkimleri, camileri, okulları, ölenleri, öldürülenleri ve ilh ve ilh... Başka türlü olamıyor.

Paralelliğe gözü takılan uyanık yazar «Politika her yerde aynıdır!» başlığı ile izlenimini yazıyor.

«İtalya'da 14 ay içinde patlıyan bombaların sayısı 60'ı aşkındır. Milano'daki son olayda 14 kişi ölmüş, 5'i ağır olmak üzere 107 kişi yaralanmıştır. Grev ve boykotlar ise, artık sayılması mümkün olmıyacak kadar fazla iş gününü ziyan etmiştir.» (M. B., Cumhuriyet, 23 Ağustos 1969)

Türkiye gibi durgun ülkede aynı 14 ay içindeki bombaların, dinamitlerin, grevlerin, işgallerin sayısını kimse özetlemiyor. Ama 6 ay içinde, yüzlercesi yaralanarak, 8 üniversiteli gencin, kaatili tutulmaksızın öldürüldüğünü bilmiyen yok.

İtalya, savaş sonrası ekonomide devrim denecek ölçüde üretim hızını yapmış ileri bir ülkedir. Ama «İtalyan mucizesi» yalnız ekonomide görülüyor. Sosyal hele politik alanda «İtalyan mucizesi» yok. Orası da bizim gibi. Aynı yazarımız durumu şöyle özetliyor.

«Kısacası İtalya'da, bugünlerin modası suçlama. Herkes, **herşeyi suçluyor ve bu işte en ileri gidenler de politikacılardır. Sağı, solu, ortayı Parlâmento içini ve dışını, akıllarına gelen bütün grupları yeriyorlar.»** (Keza)

«Haftalık «L'Expresse»: Neo-faşistleri... Hükûmet: Aşırı solları, hattâ düzenden yana olan Komünist Partisini bile suçluyor.» 69 imzalı Subay Bildirisi bile var.

«İtalyan Ordusu mensuplarına dağıtılan ihtilâlci beyannamelerin arkasında, Yunan Cuntasının parmağını arıyorlar.» (Keza)

Parmak, kitipiyoz Yunan Cuntasına dek aranıyor da, yurdun bütün ekonomik, sosyal, politik ve ilh.. alanlarını kaplamış bulunan NATO-Amerikan emperyalizminde bir şey bulunmuyor! **«Ve İtalya, Musolini'yi koltuğa oturtan şartların, politikacıların ihaneti sayesinde, yeniden hazırlandığını seyrediyor.»** (Keza)

Türkiye?

Türkiye elbet İtalya'dan bambaşka ortamdır. Gerinin gerisi bir ülkedir. Ama emperyalizmin NATO ve Amerika'nın «Komünizmle Mücadele Derneği» adlı Truva atı Türkiye'nin göbeğine sokulmuştur. Sevgi ve saygı değer Truva atı, Mustafa Kemal sağken de: Terakkiperver ve Serbest Fırkalar biçimlerinde, Osmanlı Meşrutiyetinin İttihat ve İtilâf fırkaları gibi hortlatılmak istenmişti. Millî Kurtuluş Savaşının taze gelenekleri ve görenekleri, Mustafa Kemal'in suikastler önünde asker uyanıklığı emperyalizmin Truva atını birdenbire Türkiye'nin yapısına sindirmekten uzak tutabildi.

Bugün Türkiye emperyalist Truva atını nasıl bağrında tepiştiriyor?

Burada, ne denli etken olursa olsun hiç kimseyi kişi olarak suçlamak yeterli değildir. Burada, şu fakir memleketin insanlarını seven herkes telâşa kapılmadan, birbirini suçlamadan önce emperyalist Truva atının nasıl bir yana, neden böyle kolayca ve derinliğine girdiğini objektif sosyal olaylarla araştırmalı ve bulmalıyız. Hele Sayın İnönü gibi tarihe mal olmuş, toplum ölçüsünde etken kişilerimizin araştırma ve bulma sorumluluğu, herkesten büyüktür.

Çabuk kızmakla, «aşırı»ları suçlamakla durum aydınlanamaz. Şu veya bu gibi kimselerin kişiliklerinden önce toplum yapımızın özellikleri önemlidir. «Aşırı» uçlar 1923-38 yıllarında yok muydular? Olmamazlık edemezlerdi. Terakkiperver Fırka, Şeyh Sait isyanları ve Gazi'ye suikastlerle dolu bir ortamda geçti. Serbest Fırka Kubilay olayı gibi trajedilerle birlikte doğdu battı. Ondan sonra «aşırı» eğilimler uzun yıllar Türkiye'nin huzurunu bozamadılar.

Demek millet huzurunu bozmak için aşırı uçlar yetmez. O uçları kışkırtan sosyal ortam gerekir. Terakkiperver ve Serbest Fırka çağının huzursuzlukları, Meşrutiyet Türkiye'sinin komprador burjuvazi denilen sınıfı, emperyalizme Türkiye içine sokulmuş Truva atı rolünü oynuyordu. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının en başında Sayın İsmet Paşa, canlarını dişlerine takıp, Türkiye'de emperyalizme Truva atı hizmetini gören komprador burjuvazinin egemen olmasını ortadan kaldırdılar. «Aşırı» sayılan uçlar da huzuru bozucu olmaktan çıktı.

O zaman, Türkiye toplumuna en uygun rejimi arayan Mustafa Kemal, bir sosyoloji bilgini, yahut doktrin politikacısı değildi. Pratik, atılgan asker zekâsiyle, sosyal güçleri ayırdetmeyi biliyordu. Türkiye'ye bakınca yeni tasfiye edilmiş bulunan komprador burjuvazi dışında yaşıyan insanlarımızı şöyle sıralıyor ve birbirinden ayırt etmiyordu.

«Bizim nazarımızda çiftçi, çoban, amele, tüccar, sanatkâr, asker, doktor velhasıl herhangibir içtimaî müessesede faal bir vatandaşın hak, menfaat ve hürriyeti müsavidir. Devlete bu telâkki ile azamî yararlı olmak ve milletin emniyet ve iradesini, mahalline sarf edebilmek, bizce, bizim anladığımız anlamda HALK HÜKÛMETİ idaresi ile mümkün olur.» (Afet İnan, «M. Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım»)

40 yıl öncesi için, hele komprador burjuvazi tasfiye edilirken, sosyal durumu, bir askerin başka türlü görmesi beklenemezdi. Devletleştirilen yabancı sermaye şirketlerinin altından neyin çıkacağı, ancak bir sosyal ve tarihcil ekonomi doktrini açısından konulursa kestirilebilirdi. Yeni doğmaya başlayan yerli finans-kapital, sermayenin her yerde yatkın becerisini gösterdi. Devlet devrimcileri ile doktrin görüşleri arasına en hinoğluhince fit sokmayı inanılmaz kanallardan yürütüp başardı.

Ayrıca, millî devrimcilere «ideolog» çalımı ile sokulanlar da, ya kurnaz finans-kapital «uzmanları» idiler, yahut ciğeri beş para etmez satılık küçükburjuva karyeristleri idiler. Mustafa Kemal, kendi el yazısı ile «Demokrasiye muhalif asrî cereyanlar» başlıklı yazısında, üç türlü akım sayıyordu:

«1) Bolşevik nazariyeleri,
2) İhtilâlci siyasî sendikalizm nazariyeleri,
3) Menfaatlerin temsili nazariyesi.»

Mustafa Kemal, bolşevikliği: «Ferdî hürriyeti» sağlamadığı için «tabiî ve makûl» bulmuyordu. İhtilâlci sendikalizmi: «Millet Meclisi yanında, iktisadî mahiyette» bularak yaptığı, iyiliği ürküttüğü kurbağaya değmez sayıyordu. «Bizde de Âli İktisat Meclisi vardır» diyerek haklı olarak, benimsemiyordu.

Gerçekte bu iki doktrinden birincisi, işçi sınıfının iktidara geldiği ülkede gerçekleşirdi. İkincisi, geri kapitalizmin işçi sınıfını çarçur etmesine yarıyan bir sapıtmaydı. Tek gözle her iki doktrin proletarya açısından incelenebilirdi. Bu açı kurtuluş devrimcileri için konulamıyordu.

Meslek temsili: Tipik küçük burjuva eğilimi idi. Her meslek ayrı bir çıkar grubu gibi olunursa, millet bütünlüğü nerede kalırdı? Modern toplumda, antika bir sosyal sınıfın rol oynaması utopiydi. Mustafa Kemal onun için gene haklı olarak şu soruyu koyuyordu:

«Mecliste bu gruplardan bir kaçı birleşip, iktidar mevkiine geçince, yalnız kendi menfaatleri lehine çalışacaklardır. Buna kim mâni (engel) olacaktır?»

Bu nedenlerle Mustafa Kemal, hiçbir doktrine girmiyen «HALK HÜKÛMET İDARESİ»nden başka çıkar yol bulamıyordu. 1917 ile 1969 arasında geçen 52 yıllık uluslararası deneme ortada yoktu. Modern toplumun: Ya kapitalizm yahut sosyalizm şıklarından birine sürekli taban olabileceği iki kere iki dört ederce göze batmamıştı. Bir üçüncü yolun çıkar olamıyacağı, üçüncü yolun er geç: Ya kapitalizme, ya sosyalizme dökülmek zorunda kaldığı dünya örnekleri ile herkes için ispatlanmış değildi.

Bugün o köprülerin altından çok sular geçti. Mustafa Kemal'in 35 yıl önce bir «Kuğu Çığlığı» gibi «imtiyazsız, sınıfsız» toplum ülküsü, en başta siyasî iktidarlarca hasır altı edilip yasaklandı. En keskin Kemalist geçinenler bile, güzel bir marş olarak olsun «Onuncu yıl marşı»nı ağızlarına almamaya son derece dikkat ediyorlar.

Yalnız bu olay bile yeterince ilginç ve anlamlı değil midir? Kendi kendimize olduğu gibi, imkân olsa, Sayın İsmet İnönü'ye sormak ve karşılığını beklemek yararlı olurdu: Onuncu Yıl Marşı, yasak edilmek cesareti gösterilemediği halde, niçin yasak edilmişten beter bir inat ve ısrarla resmî günlerde göklere çıkarılmıyor? Çünkü, onu kendi gerçekliğine ve çıkarına aykırı bulan bir sosyal zümre yıllardan beri siyasî iktidarı şartsız kayıtsız tekelinde tutmak için herşeyi yapabiliyor. O sosyal zümre: Daha 1929 yılı, modern Türkiye ekonomisinin bütün önemli kilit noktalarını tutmuş, bütün subaşlarını kesmiş, büyük 50 sanayi, 50 ticaret, 50 banka şirketi biçiminde var olan finans-kapital zümresidir.

Ağa babası komprador burjuvazi nasıl Cumhuriyetin ilk yıllarını, onun kurucusu olan kurtuluş devrimcilerine zehir zenberek etmiye çalıştı ise, şimdi kompradorların «Veled-i Zinası» olan finans-kapitalizm de demokrasimizin bütün yollarını onun kurucusu olan kurtuluş devrimcilerinden çoğu

gibi Sayın Paşa'larımıza da zehir zenberek etmenin bin bir yolunu bulmaktadır. Çünkü, finans-kapital: Emperyalizmin Türkiye toplumu içine yerleştirdiği «Komünizmle Mücadele Derneği», «Nurculuk Tarikatı», «Süleymancılık Doktrini», Hizbuttahrircilik gizli cemiyeti» ile ilh ve ilh.. kılıklarında çiçekler açan Truva atıdır.

Mesele budur. Teşhis budur.

Bu teşhise göre: Finans-kapitalin kendi diktasına boyun eğmiyen gerçekten demokratik bir düzene katlanması beklenemez. Atatürk'e katlanması: Terakkiperver ve Serbest Fırkalar denemesinden sonra, zora başvurmanın ters sonuç vereceğini, Kemalizmi daha köklü devrimlere götüreceğini öğrenmesinden ve Atatürk'ün onulmaz bir hastalıkla çok yaşamıyacağını bilmesinden ileri gelmiştir. İnönü'ye katlanması: Kapıyı kırarca çalan 2. emperyalist evren savaşı arifesinde İsmet Paşa'dan daha istikrarlı bir statükocu bulamıyacağını anlamasından ileri gelmiştir.

Nitekim «köprüyü geçinceye dek» İnönü'yü «Değişmez Millî Şef» ilân eden finans-kapital, emperyalist savaş anglo-sakson emperyalizminin zaferiyle biter bizmez, «kendi iradesiyle» tahttan indirme yolunu bin bir yeraltı, yerüstü kumpasla bulmuştur. Bakın ne diyor o zamanki «Değişmez Millî Şef», bir daha okuyalım:

«1945'de 1946'da demokratik rejimi getirmeseydik, ASIL KANLI İHTİLÂL o zaman olacaktı.»

Paşa gelişi güzel konuşanlardan değildir. Kendiliğindenmişçe «Değişmez Şef» likten çekilmese KANLI İHTİLÂL onu bekliyormuş, doğrudur. Yer yüzünün en «Parlâmenter Demokratik» maskeli, en «Kanlı ihtilâlci» - kaniçici düzeni: Demir kasalar kadar boşlukta sert ve dilsiz yatar görünen finans-kapitalin yarattığı komplolar, bunalımlar, savaşlar kundakçısı emperyalizmdir. Çeyrek yüzyıl baştacı ettiği adamı, bir anda bulutlar arasından yerin dibine doğru boşluğa atarak yapayalnız bırakabilmiştir.

Sayın İnönü finans-kapitali, banka kasaları içindeki gibi uslu uslu oturup «Parlâmenter Demokrasimizi» temaşa ile gönül eğler mi sanıyor? «Dürüst seçimler yaparız. Geliriz, gideriz», «Dürüst seçimlerle iktidara gelip gitmekte devam ederiz» deyişinden o anlaşılıyor. 1945 den beri «Seçimler» yapılıyor. Bunlar «dürüst» müdürler? Herkesin gördüğü «Parası olan, parası kadar düdüğü çalıyor.» Nitekim, bunu acı acı anlıyan CHP, «Seçimlere» para bulmak için «eski defterleri» karıştırıyor. Atatürk'ün zenginlik mirasından payını dava ediyor. Parayla dönen bir «seçim»: Demokrasi adını alsa bile, parasız halkla oy oyunu oynamak değil midir?

İşte Sayın İnönü'nün Türkiye'de «Hürriyetin İlânı» gibi «Demokrasiyi ilân» ettiği çeyrek yüzyıldır «gelip gitmekte devam» ediliyor, gibi bir hava yaratıldı. Gelen kim oldu? Önce DP, sonra AP... İkisi de lök gibi oturdu. 27 Mayısın süngüsü dürtüklemese, hiç birisinin gideceği yok. Tersine, «gitti» sanılan DP kodamanlarının İ. İ. Paşa'nın bile el uzattığı «kuyunun dibinden» Anayasayı çiğniye çiğniye çıkışına bir zafer takı kurulmadığı kaldı. Finans-kapital gider mi? Eğer İnönü'yü «Kuyunun dibine» indirmiyorsa onu sevdiğinden, saydığından değil, «Sivil, asker Türk aydını bizimle beraber-

dir» deyişindeki anlamdan ürktüğü için indirmiyor. Daha doğrusu en kritik günlerde kendisini İnönü'den başka hiç kimsenin «Kuyunun dibinden» çıkaramayacağını hesapladığı için İnönü'yü indirmiyor.

Demek politika tahteravallisinin iki ucunda oturanlar «demokratça» gönül eğlendirmek için belki inip çıkıyorlar. Ama tahteravallinin ağır kalası, haçını taşıyan idamlık İsa gibi iki kat olmuş Türkiye halkının sırtında işsizlik ve pahalılık baskısını her gün biraz daha arttırıyor. Bunu görmezsek, CHP'nin ezelî yanıltısına düşeriz. Halk, canı yandığı ölçüde: «Aman alah!» çığlığını bastıkça: «Vay! allah diyorsun ha? Seni mürteci seni» diye bütün devletçiliğimizi zavallı köy imamı ile dilenci dervişlere çarptırırız. Böylelikle en iyi dilekli ve «ilerici-devrimci» ile halkın arası açılır.

Derken, eli kulağında fırsat kollıyan finans-kapital, tefeci-bezirgân sınıfları, Sayın İnönü'nün deyimi ile «Batakçı ağalar», kurtarıcı, demokrat pozlarla köylerde «nasırlı el» sıkmaya çıkarlar. Denize düşüp yılana sarılan yoksul halkla, onu candan kurtarmak istiyen devrimcilerin birbirlerine boş düşmesinden yararlanan 3.300 kişi 33.000.000 kişinin oylarını analarından emdikleri süt gibi finans-kapitale «helâl» ederler. O kadar ki, Sayın İnönü bile, kendisi Başbakan iken Ankara'da başka bir Başbakan aramaya geldiğini haber verdiği Amerikan istihbarat subayının «seçtiği» kimseleri: «Dürüst bir seçimle iktidara gelmiş» ilân etmekte sakınca bulmaz olur.

Türkiye'de, ortanın solu dahil bütün gerçekten demokrasiyi sevenler bu açmaza düşürülmüşlerdir. Bu açmaz sürüp gittikçe, finans-kapital beyleri, oy sürülerine benek atacak her esintiyi, mâsum üniversiteli genç te olsa, kurşunlatacaktır. Dikkat edelim: «Aşırı sol» veya «aşırı sağ» çatışması gibi yüzeyde kanlı facialarm rejisörü ve süflörü ne falan karakol veya şubenin polisi, ne Taşlıtarla yahut Zeytinburnu'nun aç işsizi değildir. Bunu Paşa'ya biz öğretecek değiliz.

Demokrasiyi istemiyen ne halktır, ne aydın gençliktir. Parayla satın alamıyacağı insan gördü mü onu «aşırı» ilân ederek öldürten ve kaatilleri saklamak için devlet kapısını haydut yatağı gibi kullanmak istiyen finans beyleri ile batakçı ağalardır. Ve onlara İ. İ. Paşa da ne «dürüst seçimi» ne «gerçek demokrasiyi» talkımlıyamaz. Kaçıncıdır Paşa, onları kuyunun dibinden çıkarıp ellerine istediklerini yazabilecekleri kartblanş (ak kart) veriyor. En son aldığı karşılık nedir? İnönü «aşırı sola» sövdükçe, Demirel «inşirah» duyuyor. Ama, sıra «aşırı sağa gelince: «Ortanın solu.. Bugünkü anarşinin başlıca sebeplerindendir» çamurunu CHP'ye fırlatıveriyor!

Emperyalizmin metropollarında (Amerika, İngiliz, Fransız anayurtlarında) sürdürülen biçimsel demokrasinin Parlâmenter parlaklığı gözümüzü kamaştırmasın. Bu metropollar, dünyayı sömürerek sağladıkları aşırı-kârdan bir payla halk ve gençlik örgütlerinin su başlarını satın alabildikleri için «Demokrat» geçiniyorlar. Aşırı kâr sağlıyamıyan yerlerde finans-kapitalin ülküsü: En alçakça faşist cuntadır. Almanya, İtalya gibi en ileri finans-kapital anayurtlarında bile aşırı-kâr güvencesi azaldı mı, Amerika'nın CIA'sından, İngiliz'in Entelicens servisine dek yer yüzünün tüm millî ve uluslararası gizli kanunüstü casus örgütleri, hemen en sade suya «Parlâmenter Demokrasinin» canına okuyuverirler.

Diyeceğimiz, bize hep onu tapşıran ve icat edenler de «Parlâmenter Demokrasiyi» yerine göre kendilerine saklarlar, geri ülkelere yalnız şaşırtmaca göstermelik sayıp asla ciddiye almazlar. Onun için Türkiye'de finans-kapital partisi AP başka türlü istese yapamaz. Yarım milyon işsiz (aileleriyle 2,5 milyon insan: nüfusumuzun 12 kişide biri) yabancı metropollarda köleliğe giderek vatanımızı çöle bıraktı mı, beş on türedi milyoner, böyle «Parlâmenter Demokrasi»nin dünyada eşsiz kalkınma getirdiği ile övünür. Ev kirası 500 lira olan öğretmen ve memuru 470 lira maaşla, rüşvete, suistimale ve v.b. şeylere zorladı da, ses çıkmadı mı; aydını da hırsızlığa alıştırıp vurguncu ile suç ortağı ve «mutabık» eden bu «Parlâmenter Demokrasi» pek cici şeydir. Ama gençlik işsizlik ve pahalılık getiren finans-kapitale kafa tuttu mu, öğretmen ve memuru: Namusu ile yaşamak için, insanlık hakkını aradı mı? Demirel bağırır:

«Anarşi hareketleri vardır... Öğretmen boykotu gayrimeşru grevdir.»

«Polis elbette taraftır... Türk yargı organları, Türk zabıtasının vazife şevkini kırıyor.» «Türk Anayasasında direniş diye bir şey yoktur. Dibâçesinde millet direniş hakkını kullanır diyor.»

Bu «Parlâmentonun» açık oturumunda söyleniyor. Polisin adam vurma «şevkini» mahkeme kırmıyacak. Öğretmen, aydın, genç, milletten değil... Sayın İnönü'nün partisinden milletvekili Turgut Özgüner, **«Başbakan Meclise hakaret etti»** der demez, AP'li Meclis Başkanı «Takbih cezası» kesiyor. **«Bu arada bir AP'linin s...r at şu herifi dışarı diye bağırdığı duyulmuştur. Diğer AP'liler de bağırarak Özgüner'in dışarı atılmasını istemişlerdir.»** (Cum., keza)

Sayın İnönü her halde akustik cihazını kulağından çıkarmış olamaz. «Parlâmenter Demokrasi» dostlarını işitmiştir. Ya gizli AP kulislerinde, grup toplantılarında «Parlâmenter Demokrasi»ye neler söylendiğini «CHP'lilere dönerek Başbakan: **«Sen orda mıydın?»** demiştir. (Meclis, 18.12.1969)

Böyle bir «Parlâmento»da karşısındakilerin ne diyeceğini beklemeden İ. İ. Paşa'nın: **«Parlâmenter rejim üzerinde hep mutabıkız»** demesi ne anlam taşır? Buna kendisi bile pek güvenemediği için, az sonra bir daha seslenir: **«Bu rejimi kuracağız. Bunda Türkiye'nin gerçek kuvvetleri hep mutabık olalım.»**

«Hep mutabıkız.» «Hep mutabık olalım.» Nerede? İnönü'ce «Kuracak» olduğumuz «Rejim»de. Demek kurulmamış. Bu nasıl olacak? İster istemez Cumhuriyet kurucusu önümüze çıkıyor. Sayın İnönü gerçi, Mustafa Kemal'in «böyle haller içinde» vereceği kararı «keşfetmeye imkân yok» diyor. Zaten öyle «karar» aranamaz. Ancak, olumlu sonuç almış bir kurucunun metod veya stili günümüze ışık tutuyorsa, ondan yararlanmak, kimseyi küçültmez.

Mustafa Kemal, sanki bugün, o pek güvendiği kurtuluş savaşı arkadaşı İsmet Paşa'yı gözönüne getirmiş gibi geçmişin derinliğinden iki öğüt veriyor: 1 — Tarihe mal olmuş adamın görevi; 2 — Parlâmenter demokrasinin değerlendirmesi.

1 — Tarihe malolmuş adam ne yapacaktır? Mustafa Kemal diyor ki:

«Bir insan eğer hayatında muvaffakiyetli bir iş yapmışsa, o iş tarihe ve millete mal olmuştur. O şahıs sadece onunla övünerek kalmak isterse, bu insanı tembelliğe götürür ve yeni muvaffakiyetlerden yoksun kılar.»

«Benim yaptığım işler bir diğerine bağlı ve lüzumlu olan şeylerdir. Fakat bana yaptıklarımdan değil, yapacaklarımdan bahsedin.» (Afet İnan: A. y.)

İnönü de en az Mustafa Kemal kadar «donmamış» adamdır. «Tarihe ve millete malolmuş» yanlarını doğru yanlış öne sürenlerden bir şey beklemediği, sekseninden sonra da «tembelliğe» özenmesinden belli. Menderes-Bayar DP'sine: «Biz bu memleketi sokakta bulmadık» demişti. AP Demirel'ine de aynı şeyi söylemenin zamanı gelmiştir. «İrtica» patladığı zaman Mustafa Kemal Terakkiperver'e yahut Serbest'e el uzatmadı. İrticanın elini verenin kolunu alamıyacağını biliyordu.

2 — Parlâmenter Demokrasi nasıl değerlendirilir? Mustafa Kemal diyor ki:

«Biz garp medeniyetini bir taklitçilik yapalım diye almıyoruz. Onda iyi olarak gördüklerimizi kendi bünyemize uygun bulduğumuz için, dünya medeniyet seviyesi içinde benimsiyoruz.» (Afet İnan, A. Y.)

Türkiye, dünyayı sömüren bir emperyalist metrepol olsaydı, finans-kapital anayurtlarında söktürülen «Parlâmenter Demokrasi»yi belki olduğu gibi aktarırdık. O zaman iki asgarî şart yerine getirilirdi:

1) Her biçimi ile vurgunculuk yok edilirdi.
2) Her biçimi ile fikir yasakçılığı yok edilirdi.

Bu iki asgarî Türkiye'de hiçbir zaman uygulanmadığına göre, «Parlâmenter Demokrasi» deyimine kim inanabilir.

«Taklitçilik» yapmıyacağız dendi mi, ne yapacağımızı Mustafa Kemal 3 şarta bağlamış:

1) «İyi olarak gördüğümüzü»
2) «Dünya medeniyeti seviyesinde»
3) «Kendi bünyemize uygun»

olarak «benimsiyeceğiz». Bu üç şarttan biri eksildi mi, Cumhuriyet kurucusunun başarı stili dışına çıkmış bulunuruz.

Önce benimsenecek olan şey «Garp Medeniyeti»dir. Batı uygarlığı 1919 dan beri bir tek rejim olmaktan çıkmıştır.

1) Emepryalizm düzeni,
2) Sosyalizm düzeni,

olarak iki rejim olmuştur. Sosyalizm, kapitalizm ürünüdür. Türkiye Cumhuriyeti doğduğu gün o iki sistemin ikisi birden aynı «Batı Uygarlığı» çerçevesi içine girer. O Batı uygarlığı bütünüyle vardır. Onun içinden yalnız emperyalizmi can yongası edip, sosyalizmi kapı dışarı etmek düşünülemez.

Bu (Emperyalizm + Sosyalizm) karması dünya içinde, biz neyi: «iyi» görürüz? Herhalde Lozan Anlaşması'ndan sonra bile boğazları işgal eden ve kapitülasyonları sürdüren emperyalizmi «iyi» görmek için insanın kör olması gerekir. Hangi insanın? Komprador yahut finans-kapital olmıyan

insanın. Yoksa, elbet komprador, yahut finans-kapitalist için tekelci vurgun düzeninden daha «iyi» si yeryüzüne ne gelmiş, ne gelecek olabilir.

«Garp medeniyeti» nde «bünyemize uygun» ne olabilir? Buna karşılık bulmak için ilkin:

1) «Bünyemiz» nedir?

2) «Uygun» nedir?

Bunları açıklığa kavuşturmalıyız.

«Bünye»: «Sosyal Yapı» dır. Bunda ekonomi tabanı ile sınıflar ilişkisi başlıca damgayı vurur, sosyal yapıya. Türkiye'nin ekonomisi antika sermaye ile modern sermaye karmasıdır. Egemen sosyal sınıf ilişkileri de antika tefeci-bezirgân sınıfları ile, modern (eskiden komprador şimdi) finans-kapitalist zümreleridir. Bu iki azınlık egemen ekonomi ve sınıf yapımız altında, en büyük çoğunluğumuzu içine alan geniş halk yığınlarımız bulunur.

Bünyemiz bu olunca, «uygun» diyeceğimiz şey ne anlama gelir? Bunu kavramak için, Mustafa Kemal'de bulduğumuz 1. iyi ve 3. bünyemiz şartları arasına girmiş 2. medeniyet şartını ele almak zorundayız. Mustafa Kemal için «bünyemize uygun iyi» ancak ve yalnız: bizi «Dünya Medeniyeti Seviyesine» (Yeni deyimiyle: «Evren Uygarlık Düzeyine» ulaştıracak olan «iyi» ve «bünye» olabilir. Yani, Cumhuriyeti gençliğe emanet eden kurucu için «iyi» olan da «Bünyemize uygun» olan da yalnız ve ancak «Dünya Medeniyet Seviyesi» ile ölçülebilir.

Bünyemizden antika tefeci-bezirgân ekonomi ve sınıflar, adlarından da anlaşılacağı gibi «Antika» dırlar, müzeliktirler. Onlarla Türkiye ahirete, intihara sürüklenebilir. «Dünya Medeniyet Seviyesine» ulaştırılamaz. Bunda, sanıyoruz, Sayın İnönü'nün deyimi ile «Aklımızı kullanarak» davranan kimsenin en ufak bir ikircilliği olamaz. Eğer Mustafa Kemal geleneğini ve göreneğini ciddiye alıyorsak, bünyemizdeki tefeci-bezirgân hacıağa vurgunculuğunu ne «iyi» ne «uygun» sayamayız.

Gelelim en ultramodern olan finans-kapital ekonomi ve zümrelerine (kompradorlar artık 1919 yılı etkenliklerini yitirmişlerdir.) Toplumumuza şartsız kayıtsız egemen olan o bölük «bünyemiz» bizi «Dünya Medeniyeti Seviyesine» uydurabilir mi?... İşte, hiç değilse sivil-asker bütün aydınlarımızın büyük çoğunluğu için asıl ikircilik yaratan tartışma konusu budur. Finans-kapitalizm, artık 19. yüzyıl kapitalizmini bile «geride bırakmış», tam 2. yüzyıl ilerisinde ay-yıldız fatihliklerine çıkmış bir «düzen» yapısıdır. Onun Türkiye'yi «Dünya Medeniyet Seviyesine» iletmesi olağan değil midir?

Metafizik mantıkla konulursa bu soruya olumlu karşılık vermemek elden gelemez: Türkiye tarihte geri kalmış bir ülkedir. «Garp Medeniyeti» (Batı Uygarlığı) bizden çok ileride bulunduğu için: O «Medeniyet Seviyesine» ulaşmak istiyorsak, onun geçtiği yerlerden, onun giydiği çarıklarla yola çıkmaktan daha «akıllıca» düşünce ve davranış bulunamaz. «Parlâmenter Demokrasi», «Memleketin selâmeti», «Başlıca sorumluluk», «Dürüst seçim», «Mal emniyeti», «Fikir hürriyeti» ve ilh.. ve ilh...

«Bunu yaptık mı, demokratik hürriyetler içinde Türkiye'yi dertlerinden kurtarmak, ileriye götürmek kaabil olur.» (İ. İ. Paşa'nın: Gündem dışı söylevi, 17.12.1969)

Ama, o metafizik akılcıl mantıkla dünyayı düz görmek arasında hiç ayırt yoktur. Böyle düz ve yalın görüşler, insanlığı binlerce yıl yanıltmıştır. Köylümüz hâlâ, sabah kalkınca doğuda doğan güneşin, öğleyin tepemize çıkarak akşama Batıda battığını gördükçe: Dünyamızın yerinde saydığını, güneşin ise şu kıpırdamayan dünya çevresinde dört döndüğüne inanır. Ve bu inancına katılma yanı yalnız akılsız değil, gözgöre münfik, başı kesilecek kâfir sayar.

Bizi karacahil köylü akılcıllığından kurtaracak mantık, olanları oldukları gibi görmekte önyargıya kapılmıyan mantıktır. Genel olarak 69 yıllık dünya gidişi, sırf emperyalizmin kendi ekonomi ve politika krizleri: Savaş, ihtilâl, millî kurtuluş bunalımları yüzünden her gün biraz daha verimini yitirdiğini ve yer yer ölüp, sosyalizme kapı açtığını ıspatlıyor. İyi-kötü, hayır şer gibi esnaf değerlendirmeleri bir yana. 1917 yılı dünyanın 6'da biri, 1964 yılı dünyanın 3'te biri (toprakça % 26'sı, nüfusça % 35'i) sosyalizm kesimine girmiştir.

1900 yılı dünyanın en son karış toprağına dek her yeri yüzde yüz emperyalizmin şartsız kayıtsız egemen sömürüsü altında iken, 1964 yılı dünya nüfusunun ancak 3'te birinden azı (% 32'si) emperyalist rejim altında yaşar. Rakamlar ve olaylar inatçıdır. Emperyalizmin yahut sosyalizmin ister dostu, ister düşmanı olalım, son 50 yıl içinde emperyalizmin yüzde 100'den yüzde 32'ye düştüğü, sosyalizmin yüzde hiçten (sıfırdan) yüzde 35'e insan alınyazısını çizdiği ortadadır.

Bu olay tek başına ispat ediyor ki: Emperyalizm gittikçe sönen bir güneştir. Sosyalizm gittikçe yanan bir güneştir. Emperyalizm bir tesadüfle yahut talihsizlik yüzünden sönmüyor. Yarattığı üretici güçlerle savunduğu üretim ilişkileri arasındaki çelişkiye emperyalizmin yakılmasından başka çözüm yolu kalmadığı için sönüyor. Bu sönüşü azaltmak için emperyalizmin başvurmadığı olumlu olumsuz çareler, hileler, cinayetler sayılamıyacak kez çoktur. Hiçbirisi sönüşü hızlandırmaktan başka sonuç vermemiştir, vermiyor.

Şimdi, Türkiye'nin «Dünya Medeniyeti Seviyesine» ulaşma şansı emperyalizmin şansına bağlanabilir mi? Bağlanabiliyor. Türkiye o bağımlılık içindedir. Ama bu bağımlılık Türkiye'yi Mustafa Kemal'in düşündüğü «Dünya Uygarlık Düzeyine» vardırabilir mi? Soru, 40 yıl önce, belki, dünyadan habersiz Türkiye aydınları için bir problem olurdu. Nitekim oldu. 40 yıllık acıklı denemelerden sonra, hâlâ: «Mum ışığı sakala yaklaşırsa yakar mı?» gibi deneycil filozofluk sürüp gitmeli midir?

Emperyalizm, 40 yıldır yazılıp çizildiği üzre: «Bir afet-i semaviye» değildir. Finans-kapital adını alan, (lâf ola beri gele) «Hürriyet» edebiyatı dışında): «Serbest rekabet» düşmanı tekelci sermayedir. Finans-kapitalin yeryüzündeki alınyazısı, ister istemez Türkiye'deki tutumunu belirlendirir. Japonya 20 yılda aşiret çağından doğru en ileri kapitalizm düzenine geçti.

Türkiye'ye finans-kapital yüz küsur yıldır kök söktürüyor. «Beş on şirketin göğsümüz tunç siperi» oldu çıktı. Ultramodern finans-kapital «bünyemiz» le ne denli yol aldık?

Hayat eski yeni sömürgelerde bile durmuyor. Türkiye ölmüş bir toplum değildir. 1930'la 1969 arasında geçen kırk yılda epey yol aldı. Bu yolun bizi hangi düzeye getirdiği önemlidir. «Dünya Medeniyeti» içindeki «seviyemizi» bir teknik örnek göze batırmaya yeter. 1914-17 yılları uçak keşfedilmişti. Türkiye'de uçakla göze alınan rekor, Fransa'da alınamamıştı. Bugün Türkiye Ay'a giden füzeleri televizyonda görünce gözlerine inanamıyor. Sosyal örneklerin en acılarını saymakla bitiremeyiz.

En son facia besbelli: 1930 yılı (Hilâfetin kaldırılışından 7 yıl sonra) 3-5 esrarkeş köy dervişi bir tek Kubilây'ı öldürünce, 10-15 kişi asıldı, yüzlerce kişi zindana sokuldu, binlerce gerici hizaya getirildi. 1969 yılı (Cumhuriyetin 46 ncı yılı) İstanbul şehrinin Halife sarayına bitişik Yıldız camiinde varoşlardan toplanmış yarı işsizler, resmî polisin cami ile okul ve toplum polisi arasında irtibat rolünü oynıyarak hazırladığı 50-150 kişilik gruplarla ard arda 8 inci Kubilây'ı öldürüyorlar. Finans-kapital parasıyla tutulmuş ajanların güpegündüz işledikleri 8 siyasî cinayetten 7'si için kaatillerin adları, sanları gazetelerde ilân edilirken kimse koğuşturulmuyor. Ama her büyük şehrimizin her yüksek okulu ve her muhtar fakültesi gece yarıları eşkiya yatağı imiş gibi, öldürenler üniversiteliler imiş gibi baskın üstüne baskına uğratılıyor. Câniler saklanıyor, cinayet kurbanları suçlanıyor.

«Az gidip, uz giderek, dere tepe düz giderek» nerelere varmışız? Yalnız o iki teknik ve sosyal olay örneğinden anlıyabiliriz. Bu durumu küçümsemek kadar bir «Aşırı sol» ve «Aşırı sağ» işi niteliğinde ufaltmak ta, büyük insafsızlık ve gerçeğe şaşı bakmak olur. Bu bir rejim meselesidir. Finans-kapital rejimidir. 1900 yılları, İsmet, Kâzım, Fevzi, Mustafa Kemal adlı gençler Abdülhamit istibdadına karşı direnirlerken, ne denli masum ve haklı idiyseler, 1969 yılları Taylan'lar, Mehmet'ler, Battal'lar, finans-kapital geriliğine ve zorbalığına karşı direnirlerken en az o denli masum ve haklıdırlar. Bunları 1969 yılı «Aşırı sol» diye damgalamakla, Mustafa Kemal'i 1919 yılı «Bolşevik» diye damgalamak arasında anlamca hiçbir fark yoktur.

Durumu hiçbir doğru dürüst sosyal bilgi ve eğitim disiplininden geçmemiş bulunan yaşlılarımız anlamayabilirler. 27 Mayıs gençliği doğdu. Bu gençlik, dedelerinin değil, babalarının değil, ağabeylerinin aklından geçmeyen düşünceler ve olaylar ortasında yaşama hakkını kullanıyor. «Dünya Medeniyet Seviyesi»nden kıl kadar geri kalmanın kölelik olduğunu görüp biliyor. Ay'a çıkan Armstrong'ların, Aldrin'lerin 6. Filo'dan zampara tanrı çalımı ile Türk gencine sapık sapık bakmasına dayanamıyor. Türk gencinin nesi eksik? Zekâsı mı, enerjisi mi, bilgisi mi, karakteri mi Amerikan gencinden aşağı? Neden aynı genç yüksek öğrenim diplomalı Türkiye'de en parlak devlet hizmetinde 500 lira maaşa kurşun atarken, Amerika'da 5000 lira maaşı beğenmiyor?

Bu artık filmlerde seyredilen bir Holivud masalı değil. Hakkâri'den yola çıkan işsiz Avrupa işeli pazarlarında hergün haraç mezat edilirken Türkiye'deki pahalılığın da işsizliğin de bir Tanrı buyruğu olamıyacağını kavrıyor. Demokrasinin de ne olduğunu biliyor. Parlâmenterizmin de. Biz yaşlıların ona maval okuyuşumuzu dinlemiyor, olayları izliyor. 6. Filo'nun füzelerinden 300 üncü Amerikan üssünün radarlı ABC (Atom mikrop kimya) öldürücülerinden korkmuyor. Kendi yurdunda Ku-Kluks-Klan külâh kefenlerle halkını ürküten Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye Aramko parasıyla, Arap şeyhi kılığına girmiş korkuluklarından korkmuyor. Bu gençliğin, göbek filmi, kumar-sporu yetmedi bitnik arpacık kumrusu kesilmesinden korkmalıyız. «Aşırı»lığından korkmamalıyız.

Çok merak ediyoruz: «Aşırı» bir suçsa niçin Ceza Kanununda tanımlanmıyor, hele Sayın Paşa'mızın lûgatinde ne anlama geliyor? 50 yıldır hep «aşırılık»la suç ve ceza görmüş insanların kafaları, ruhları, vicdanları içinde, hep o, «aşırı» denen şeyin ne olabileceğini arıyoruz. «Aşırı»lık en çok Marksist'lere yüklenir. Marksizm kanlı ihtilâl istemekle suçlanır. Marx'ın anıt eseri Das Kapital ise, en başta, sosyal doğumların «ılımlı» geçmesi için olgun bilinçliliğe en büyük önemi verir. Ve 19. yüzyıl İngiltere'si, Amerika'sı örneğini vererek: Aşırılık militarist ve bürokrat olmayan gerçekten demokratik devlet sistemi için devrimin mutlaka kanlı olması gerekmediğini herkesten önce Marksizm yazar.

Bu bakımdan, yeryüzünde tek insan burnunun kanamaması için çırpınan Marksizmle hiçbir doktrin demokrasi yarışına giremez. Asıl «aşırılık» her zaman, Marksizmi aşırılıkla suçlayan doktrinlerden gelir. Devrimin kanlı ve aşırı kanlı olması: Rejimin aşırı militarist ve bürokrat olmasından ileri gelir. Yoksa aşırılıksız ve gerçekten demokratik bir rejimde her türlü devrim 27 Mayıs gibi kansız olabilir. 27 Mayısın önüne bir Amerikan veya yerli şirketin Derviş Vahdeti'si yahut Hacıağanın Redif Taburu çıksaydı: Aşırılığın her çeşidi başgösterebilirdi. Millet Meclisi dışında ve içinde gerçek demokrasi yürüse, hangi «Aşırı» niçin ve neye güvenerek kanun yolu ile gerçekleşen devrimi kanunsuzluğa sürükleyebilir.

Son iki hareket: 1 — Gençlik işgalleri, 2 — Öğretmen boykotları nedir? Anayasanın önerdiği reformlar yönünde işlemiyen Parlâmentoyu ve partileri uyarmak için kınamaktır. Balıkesirli Hacıağa boykota katılan öğretmenleri tartaklayıp, öğretmen evlerini yağma ederse, Amerikan-Arap Petrol Şirketinin yerli finans-kapitalle Zeytinburnu ve Taşlıtarla işsizlerini satın alarak, polisi de onlara dayanak gösterip kullanılırsa, gençliğe silâhlıca saldıracağını duyurur ve baskın yaparsa: aşırılık kimdedir? Zorbalığı yapıp adam öldürende mi, gençlikle öğretmenlerde mi? Hep aynı yere geliniyor.

Sayın İnönü olsun kendi «yetiştirdiği» genç ve öğretmen kuşakları ile övünebilecekken yerinir gibi oluyor. CHP Genel Sekreteri radyoda «Sol ihanet»ten söz edecek kertede gocunuyor. İnönü ne biliyor «Aşırı sol» dediklerinin Ecevit ne biliyor «Sol ihanet» dediklerinin ajan provokatör olmadıklarını, yahut ajanlara kapılmış saf çocuklar olmadıklarını? Ama böyle uluorta herkese birden «lânet», «ihanet» sözcükleri dağıtılırsa, ne İnönü denli

sınangılı, ne Ecevit denli sorumlu bulunmayan gençler iki ateş arasında bunalıp CHP'yi «Sola ihanet»le suçluyabilirler. Görüntü finans beyleriyle tefeci ağalardan başka kime «inşirah» verir?

Bu satırlar biterken 10 günlük geziden dönen sayın CHP Genel Sekreterinin ilginç bir bildirisi çıktı. Orada şöyle bir söz geçiyor:

«Bizleri yuhalıyanlar bizlere en ağır hakaretleri yöneltenler oluyor. Hiçbirinden küsmüyoruz. Küsmedik ve küsmiyeceğiz.» (Akşam, 27.12.1969)

Sol'da bu tolerans havasını yaymak çok yerinde olur. Bir şartla: Gerçekçi olmaktan sonuna dek korkmaksızın toleranslı olmak yakışır. En büyük gerçek dışılık «Aşırı» sözcüğünde toplanıyor. Bugün «Aşırı» sözcüğü: Abdülhamit çağının «Gâvur» sözünü geçti. İstiyen beğenmediğine «Aşırı» dedi mi, başka hiçbir açıklamaya gerek bulmuyor. Oysa aşırının ne olduğunu tanımlamak ilk iştir. **«Demokratik olmıyan, demokrasinin oyun kurallarına uymıyan sol»** (Cumhuriyet, 28.12.1969) gibi tanımlamalar mantığın «ilk dilekçesi» dir. Asıl tanımlanması gereken şeyle tanımlama yapılamaz.

«İngiltere'de görülebilenler ölçüsünde» demokrasi de en çok CHP'ye hatırlatılacak bir «askerî demokrasi» dir. Türkiye'de 27 Mayıs «Aşırı» mıdır, değil midir? «Değildir» dersek: 27 Mayıs'ı isteyenlere niçin «diktacı» diyoruz? «Aşırıdır» dersek: Yürürlükte olan Anayasayı istemiyen AP'den kalır yerimiz nedir? Onun için «Aşırı» yuvarlak sözcüğünü «Demokratik» daha yuvarlak sözcüğü ile tokuşturmak salonda bilârdo oynamak gibi lastikli bir eğlence olur.

Aşırı için bir mihenktaşı gerekir. Gerçekten halk yararına yapılacak her düşünce ve davranışın aşırı'sı olamaz. Finans beyleri ile hacıağalar yararına gelecek her şey, bugünkü Türkiye'de artık aşırının aşırısı durumuna gelmiştir. «Almış yükünü şöyle ki, seyrinde halelsiz: bir zerre dahi kaldıramaz.» Vurguncu yükünü taşıyan «Merkez'i alem» imiz. Ancak bu sosyal kriteryum konulur ve ciddice uygulanır ise, o zaman: «Bir değişikliğin demokratik düzen içinde olabileceğine inanacak» kimselere güvenilebilir.

Örneğin Sayın Ecevit'in şu sözleri, bir tolerans inceliği taşıyor:

«Biz bazı küçük gençlik ve aydın topluluklarına aşırı solcu diyorsak, kendi kendilerini öyle tanıttıkları için, nezaketen diyoruz.» (Akş., 28.12.1969)

Afedersiniz: **«Memleketi çamura götürmek istiyen sol serserilerin zararları ve melânetleri...»** gibi sözler de o «nezaket» çerçevesi içinde midir?... Gene de, onu, kimi iflâh olmaz CHP zonturlusunun yazıp plâğa koyduğunu düşünerek, çok yaşlı, çok yorgun bir liderin babaca, dedece kızgınlıkla ağzından kaçmış saymak istenebilir. «Küsmedik, küsmeyeceğiz» denilebilir. Yeter ki şu söz içten gelmiş bulunsun: **«Çağımızın en ileri demokratik solculuk anlayışı bugün CHP'nin solculuk anlayışıdır.»**

Çünkü, gene sayın CHP Genel Sekreterinin şu sözlerinde bir «hakikat payı» saklıdır:

«Bizim kendilerini Mao'cu sayan.. gençlerimiz, Mao Çin'ine gitseler, aforoz edilirler. En azından Mao rejimi, onları kamyonlara bindirir, köylere gönderir ve gururları köylünün ayağına sürtünciye kadar halkı sevmesini öğretir onlara.» (Akşam, keza)

Bu kendine göre doğru olması istenen güzel sözler de «Aşırı»nın tanımlanmasını yapmaktan uzaktır. «En azından» İngiltere yahut Çin kadar bize uzak ve yabancıdır. Üstüne polis cipiyle getirilip götürülen Aramko ajanlarının otomatik tüfekli satın almalarına karşı, canını korumak için eline geçeni kullanmıya çalışan genci «Aşırı» saydık mı, ortada ölçü kalmaz.

«Aşırı» var mıdır Türkiye'de? Bu: «Finans beyi tefeci ağa var mıdır?» sorusuyla karşılanabilir. Hepsi vardır.

Aşırı kimdir Türkiye'de? Bunun tanımlamasını biz yapmıyalım. Sayın Ecevit «saygı değer» bulmadığı 2 tip insan sayıyor.

1 — «Parayla tutulmuş»lar.

2 — «İşledikleri suçlar sömürülerek iradeleri kırılmış»lar.

CHP bunlara «Tahrikçi ajanlar» mı diyor? Tamam. İşte bize «Aşırı»nın tanımlamasında ipucu verecek iki elle tutulur kriteryum bunlar olabilir. Bunların her iki tipi de aynı kertede «zararlı, melânetli serseri» sayılabilirler. Çünkü inancını parayla satan insanın ne «sağ» ne «sol» görüşü **lumpen-proleter** (Paçavra işçi) soysuzluğunu ortadan kaldıramaz. Öteki, onurkırıcı suçtan sabıkalı olanların ajanlıkları ise her devrimde denenmiştir. Her iki tip ajan da: Kendi kişi çıkarı için toplumu yakan canavardır. Acınabilir. Ama, toplum ölçüsünde etken olmasına: Sırf insanlık hakkı, yahut demokrasi gereği olarak göz yumulamaz.

Bu iki tip «Provokatör Ajan» böylece tanımlandı mı, artık onların «sağ» yahut «sol» gerekçeleri kimseyi aldatamaz. Bunlara «Aşırı» değil **«Lumpen: Paçavra»** denir. O zaman «zarar ve melânet»in sınırı herkesçe bilinir. Önüne gelen ajanın, kendisini temize çıkarmak için, beğenmediğine «Aşırı» çamurunu atması kolaylığını yitirir. Suç «yüzüktaşı gibi» ortada kalır. Politika da, yargı da, yürütme de kendi mihenk taşını bulmuş olur. Kimin gerçekten tümüyle Türk milleti için, kimin Vatan-Millet-Sakarya edebiyatı ardında kendi kişi satılıklığını finans-kapital ve tefeci-bezirgân sınıflarının emrine verdiği belli olur.

Onur kırıcı suç sâbıkalıları, ancak 6. Filo'ya Dolmabahçe'de namaz kılarken Taksim'de insan şişlemeye sürüklenebilirler. O gibiler, sicilleriyle ortadadırlar. Ancak finans-kapital'in Türkiye'ye has bir elçabukluğu da budur: En yüce sosyal ülkücü insanlarımızı en paçavra serserilerle aynı «sicilde» harman etmiştir. Yıllar yılı, paçavra serserilere «af» çıkartmıştır, sosyal ülkücüleri «affedilmez müsecceller» diye her gün damgalatmıştır. Öylesine ki, Sayın İnönü bile «kuyudan adam çıkarma» sırasında, vurguncu krallarına elini uzatmış fakat, öteki sosyal ülkücüleri kuyunun karanlığında görmezlikten gelmiştir. «Uydurma Demokrasi», «Cici Demokrasi» dumanları bu ateşin bulunduğu yerden çıkmıştır. Demokrasi: Paraya tapan paçavra serseri vurguncular çıkarına ters işletilmiştir.

Onun için, İngiltere'yi yahut Çin'i bir yana bırakalım. Türkiye'de demokrasinin D'sini DP'nin vurgunculuğu saymıyorsak, ilk namuslu halktan yana oluş; önce, en az DP vurgunculara kayrılan kadar ciddi bir kökten «Siyasî Af» çıkarmak ve finans-kapital engizisyonlarındaki bütün siyasî dosyaların (birer suretleri saklanmak üzere) asıllarını, özel bir araştırma

salonunda, örneğin, Sergi Sarayı'nın en üst kat sıralarında, tahrif edilmemek için gözetilerek herkesin incelemesine serbestçe sunmaktır. Bu yapılmadıkça en «Aşırı» fikir hürriyeti ilân etmek, «Cici Demokrasi»nin yüzüne süslü şirinlik makyajı yapmaktan öteye geçemez.

Sayın Ecevit'in sözlerinden «Aşırı» tanımlanması için çıkartabildiğimiz 2 nci Lumpen karakteristiği üzerine daha pratik maske düşürme yolları da bulunabilir. Bizim asıl üzerinde en büyük titizlikle durmamız gereken «Aşırı» niteliği: «Parayla tutulmuş» olmaktır. Bu niteliğin finans-kapital rejimi altında yakalanması kadar güç olan pek az şey vardır. Ama, bir yol gerçekçi metot ve kriteryum doğru konuldu mu, «parayla tutulmuş»ların maskeleri ergeç düşürülebilir. Ve Sayın İnönü'nün dediği gibi: «Halkı, kimse, hep kandıramaz.»

«Parayla satılıklık» konusunda bütün politikacılara: «Hodri meydan» denilmelidir. «Kayseri'nin yarısı üzerine oturmuş» sayılan ve Mecliste: «Konuşması zaman zaman AP'liler tarafından alkışlanan, özellikle solla ilgili konuları kapsıyan Feyzioğlu»nun konuşmasını, Cumhuriyet Başmüddeiumumîsi «ihbar» saysın. Türkiye ölçüsünde (CIA, Entelicens Servis ve benzerleri ve şubeleri karıştırılmamak şartıyla) en geniş, en açık adlî araştırma ve incelemelere girişilsin. Konu açıktır:

«Feyzioğlu Türkiye'de Suudi Arabistan'daki Amerikan şirketi Aramco'dan para alan şeriat heveslisi bir zümre olduğu gibi, Bulgaristan'dan, Mao'dan, Fransız Komünist Partisi'nden para alan sol zümresinin olduğunu da iddia etmiştir.» (Cum., 18.12.1969)

İhbar'da çok mükemmel bir «Madde Tasrihi» var. Mademki görülüyor, biliniyor: neden susuluyor? Kim, Türkiye halkını sömürmek için dışardan para alıyorsa, büyük küçük demeyip, gözünün yaşına bakmaksızın ortaya çıkarılsın. Devlet, veya şirket, veya parti, veya sendika, veya dernek yahut kişi kanalından olsun, ister açık, ister gizli Türkiye'ye sokulan bütün para ve çıkarların bir millî dökümü en gerçek demokratça yapılsın. Kimin memleketi niçin «çamura götürdüğü, kana boyadığı» kendiliğinden, çürütülemez rakamlarla belli olur. Türkiye'nin herşeyden önce böyle bir döküme peynir ekmekten üstün en yaman bir ihtiyacı var. Var mıyız böyle demokrasiye? Sıkı mı kimsenin böyle açık ve gerçek ve elle tutulur demokrasiye cici yahut uydurma demesi?

Bunu kim yaparsa, Türkiye'yi aşırı tahrikçi ajanların zararından ve melânetinden o kurtaracaktır. 27 Mayıs yapamadı. CHP o yiğitliği gösterebiliyor mu? Buyursun. Baksın o zaman bütün namuslu aydınlar ve 30 milyon halk nasıl onu tutar. Bunu yapamıyacaksa, anlamı şairinin karnında saklı meşhur aşırı âşûrası yenilir, yutulur aş olamaz. TBMM'inde bu «parayla tutulmuş»luğa karşı Millî Kurtuluş Savaşı'na bir tek gönüllü siyasî parti görmüyoruz. Varsa açıklasın. «Parayla tutulmuşları» izleyip yakalamak ve zararsız hale getirmek hem olağanüstü güç, hem olağanüstü kolay ve tek en kestirme demokratik iştir.

CHP eski, sınangılı, demokrasi yanlı ciddî büyük bir parti olarak o «Parayla tutulmuşları» koğuşturma seferberliğini hemen göze alamıyorsa, şim-

dilik elinden gelebilecek bir şeyler vardır. O şeyler 1 — Osmanlılığın, 2 — CHP'nin olumsuz gelenek, göreneklerinin paslı zincirlerinden artık kurtulmaktır.

CHP'yi olumsuzlaştıran Osmanlı gelenek ve göreneği, Mustafa Kemal'in en çok sinirlendiği: **«Aman ecânip görmesin»** tutumudur. Atatürk: Dış itibarın iç itibarla sağlandığına inanırdı. Ama, önce dış ilişkilerin seçiminde: Millî kurtuluş hareketiyle sosyalizmin çıkar ve kader birliğini unutmazdı. Sağ kaldıkça, en son Nyon anlaşmasında İsmet Paşa gibi en sadık Kemalist Başbakanı bile hükûmetten düşürebilecek kertede anti-faşist cephede, Sovyet dostu kalmayı bildi. Ondan sonra, iç politikayı dış politikaya değil, tersine dış politikayı iç politikaya göre ayarladı.

Sayın İ. İ. ne diyor?

«İlk mesele bugün memleketi selâmete götürmektir. İttifak yaparsınız. Dostluklar kurarsınız. Kendi içinizde derman yoksa, herkes biribirinin boğazına sarılmışsa o memleket hiçbir mânâ ifade etmez. O memleket müttefiklerinin ağzında bile kaba alay konusu olur. Türkiye'yi bu hale düşürmeyelim. Türkiye'yi bu hale düşürmiye hiç birimizin hakkı yoktur.» (18.12.1969 söylevi)

Milli Kurtuluş Savaşı bu stil «memleket selâmeti» gütmedi. 1921 yılı Anadolu güçlenince, Batılı gaalip emperyalistler (Amerika, İngiltere, Fransa) Türkiye ile Yunanistan'ı uzlaştırmak için bir konferans uydurmaya kalkıştılar idi. İstanbul'da Mustafa Kemal'e en yakın görünen, Hükûmetin Sadrazamı Tevfik Paşa: **«21 Şubatta Londra'da Müttefik Devletler delegeleriyle Osmanlı ve Yunan hükûmetleri delegelerinden derleşik bir konferans toplantıya çağırılacaktır»** diye **«Mustafa Kemal Paşa'nın»** heyette **«bulunması şart»** ını koştu. **«Birleşerek azimet»** etmeyi uygun buluyordu. (27.1.1337)

Mustafa Kemal, **«herkes birbirinin boğazına sarılmış»** görünmekten korkmadı. Karşılığı şu oldu: **«Türkiye'nin alınyazısına elkoymuş biricik meşru ve bağımsız egemen güç, Ankara'da aralıksız toplaşan Türkiye Büyük Millet Meclisi» dir. «İstanbul'da.. bir heyetin kendine hükûmet adını vermiş olması, milletin egemenlik haklarına aykırıdır.»** (Tel., 28.1.1337), Ankara'da tutsak edilen A. İzzet Paşa bile: «Anadolu ile İstanbul'un ayrılışına yol açılacağı endişesiyle» Mustafa Kemal'in: **«Türkiye Büyük Millet Meclisinin Padişah tarafından tanınması esas şartını»** yazıyordu.

İstanbul'un komprador burjuvazi sadrazamı o şartı emperyalistlerin kabul etmesine bağlıyarak şunu söylüyordu: **«Bizce olurlu (mültezim) bulunan değişikliklerin itilâf devletlerince kabul edilmesine göz kulak olunup, inşallah dilekler elde edildikten sonra yolu ile çözümlenecek iç problemlerdendir.» «Oraca belirlendirilecek delegeler, itilâf devletlerinin tanımakta olduğu hükûmetin yoldaş edeceği delegelerle birlikte gidince, heyet birleşik ve tek varlık ve gereken yetkili olur.» «Bildirilen nota ve bildirileriniz açıkça göstermektedir ki, itilâf devletleri Londra Konferansına yalnız olarak Anadolu delegelerini kabul etmemektedir.»** (30 Ocak 1921, Şifre. «Sadrazam Tevfik»

O zamanki «itilâf devletleri», şimdiki «ittifak» yapılmış «müttefiklerimiz» olan aynı emperyalistlerdir. Aynı emperyalist devletler o zaman açık düşmandılar. Tabansız komprador burjuvazi ile: «Memleketi selâmete götürmek» istiyorlardı, şimdi «dost-müttefik» olarak, şantajcı finans-kapitalist zümreyle: «Memleketi kaba alay konusu» ederlerse «memleket hiçbir anlam deyimlendiremez» olur mu?

Mustafa Kemal, Sayın İnönü'ye: **«Bütün dünya tarihinde, sizin İnönü meydan muharebelerinde üzerinize aldığınız görev kadar ağır bir görev üzerine almış kumandanlar pek seyrektir.»** (1.4.1921) demişti. Böyle bir komutan, 40 yıl sivil görevlerin de en ağırlarını taşıdı. En elverişli rejim olarak demokrasiyi bulmuş, uygulamıştır. «Türkiye'yi bu hale düşüren» demokrasi değil, onu vurgun düzenine çeviren finans-kapital ile, «memleket müttefikleri» saydığımız eski emperyalist «itilâf devletleri»nin başı Amerika'dır.

Genç üniversitelileri kurşunlattıktan sonra İzmir'e gelen 6. Filo'nun komutanı, **«Demokraside olur böyle şeyler. Daha çok bile olur»** diyor. Demokrasimizi içinden soysuzlaştıranlara karşı gençliğin tepkisi ile, İzmir'e çıkmış Yunan askerine Hasan Tahsin'in ateş etmesi arasında ne fark vardır? CHP'nin gerçekten demokrasiyi bu ülkede kurmakta içtenlikli ise ne, 6. Filo'nun, yüze karşı, gençlik davranışlarını hoşgörür bulması, ne arkadan «Müttefiklerin kaba alay konusu» etmesi ile demokrasimizi değerlendirmesi doğru olmaz.

CHP'yi olumsuzlaştıran CHP gelenek-göreneği, Cumhuriyetin ilk çağlarında, hiç zararsızmış gibi uygulanan: Aşırı sağ'a da, aşırı sol'a da vuran tarafsız devlet tesisidir. CHP tekparti diktatörlüğünden çokparti demokrasisine geçti. Bu, hiç değilse yüzeyde kimi teorilerin ve pratiklerin değiştirilmesine yol açmalıydı. Çünkü, kırk yıllık sürekli ve şaşmaz uygulama yüzde yüz ıspatlamıştır ki: Tarafsız devlet bir aldatıcı kuruntudur. İktidar kimin elinde ise devlet onun yanınca işler. Dolayısı ile de aşırı sol'a her vuruş, ister istemez aşırı sağcı (Finans-Kapital + Tefeci-Bezirgân) hegemonyasını azgınlaştırmaktan başka anlam ve sonuç taşımaz.

Sayın İ. İnönü, sanki kırk yıllık olayların dışında, Merih yıldızından yeni gelmiş turist gibi, büyük bir demokratik hülûs ile konuşuyor:

«İnönü devamla, jandarma ve özellikle polisin tarafsız devlet kuvveti olarak kullanılmasını salık vererek, son olayların suçlularının hâlâ yakalanmadığını belirterek 'Nasıl zabıtadır bu?' demiştir.» (18.12.1969)

Daha bu söz söylenirken, bir bölümüyle öteki bölümünün çürütüldüğü gözden kaçırılıyor. Suçu işleyen polis; kendi kendisini niye tutmuyor, gibi bir kanı. Polis kendi kendisini tutabilseydi, o suçu işletmezdi. Suç işlendikten sonra ise, suçlunun kendisini ele verecek kertede «demokrat» ve «tarafsız» olmasını beklemek neye yarar? Ancak taraf tutanların «tarafsızlık» ve «demokrasi» iddialarını ciddiye almıya.. «Ve hükûmet idaresi bu kanıyı (Sağcıları adam öldürürlerken «Himaye» ettiği kanısını) düzeltecek bir şey yapmıyor.» (18.12.1969)

İ. İnönü'den sonra Demirel kalkıp: **«Afedersiniz. Yanılmışız. Bir daha yapmayız»** demek mucizesini gösterseydi, insan «Belki derya tutuşa» derdi.

Ancak İ. İ. kendisi daha önce söylüyor. «Bunu dedirtemedim. Denmiyor.» Lâf olsun diye bile denmiyor. Hal böyle iken?

«İnönü daha sonra, devlet kuvvetlerinin demokratik rejim içinde nasıl kullanılması gerektiğini anlatmış, 'Yani, ordu, jandarma, polis, hiçbir siyasî partinin özel programını, özel politikasını tatbik etmek üzere tek taraflı kullanılmamalıdır. Aksi halde demokratik rejimin temeli kalmaz' demiştir.» (18.12.1969)

Bir okuduğunu anlıyan yurttaş, Sayın İ. İnönü'nün bu sözlerini dinlerken hangi sonuca varır? Türkiye'de demokrasi temelsizdir! Öyle ya «Demokrasinin temeli» tarafsız zabıta ise, iktidar partisinin «himaye» ettiği suçları işliyor ve «suçluları hâlâ yakalamıyor» ise, ortada, (hep Sayın Paşa'ya göre) demokrasi, memokrasi kalır mı? Kalmamış olması gerek.

Ne var ki Sayın İ. İnönü'nü en çok küplere bindiren şey de bugün Türkiye'deki demokrasinin bir «Cici uyarma» olduğunu öne sürmeleridir. «Temeli kalmamış» ile «uydurma»nın arasında, o denli alınacak bir ayırt var mıdır? Öyleyse, İnönü ile kendisini kızdıranlar arasındaki «mutabıklık» CHP ile DP arasındakinden daha temelli sayılabilir.

Sayın İnönü, kendisiyle bu denli «mutabık» olanlara neden içerliyor? İlk CHP gelenek göreneklerine bağlılığından, İ. İ. Paşa kendisini uzun süre, «Tarafsız Devlet» sorumlusu durumunda duymuştur. Millî Kurtuluş Savaşı sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, hiçbir siyasî partinin tekelinde değildi. Miralay İsmet Bey, o hükûmetin Bakanı olarak Genel Kurmay Başkanı iken, Garp Cephesi Kumandanı iken, Mudanya Mütareke Başdelegesi iken, Lozan Andlaşması'nda Hariciye Vekili iken, tüm millet adına tarafsız bir yürütme gücüydü. Başbakan olduğu, yabancı şirketleri devletleştirip komprador burjuvaziyi egemenlikten uzaklaştırdığı zaman da tarafsızdı. Tek parti, tek vatan, tek «Değişmez Önder» iken, kendisini daha az «Tarafsız» duymamıştı.

Şimdi hâlâ, devlet güçlerinin: «Yani, ordu, jandarma, polis»in «özellikle polisin tarafsız» olabileceğine güveniyor. Alışkanlık. Aslında Paşa daha Lozan'dan dönüp te «Çocuğun adını koyalım»: Rejimin biçimi Cumhuriyettir dediği gün devletin tarafsız kalamıyacağını perçinlemişti. Terakkiperver ve Serbest Fırkaları temizlerken devletin komprador burjuvaziye karşı tarafsız kalamıyacağını göstermişti. Ama bu, devletin bir sosyal sınıf yanlısı olmadığı anlamına mı geliyordu? Hayır. Tekpartiden başkası bulunmadığı için devlet, «Partisiz» gibi görünüyordu. Gerçekte Meşrutiyetin kompradorları, burjuva sınıfının yalnız o zamanki egemen zümresi idi. Sınıf olarak burjuvazinin kompradorlar dışındaki bütün zümreleri iktidardaydı.

1 — Millet önünde burjuvazinin gücü pek cılız, az gelişkin kaldığı için;

2 — Burjuvazi ile tefeci-bezirgân hacıağalık arasında denge iğreti olduğu için;

3 — Kompradorlar tasfiye edilirken, onların mirasını paylaşan öteki burjuva zümrelerinden hiç birisi, ötekilere ağır basamıyacağı için...

Bu üç başlı nedenle devlet, burjuva ve tefeci-bezirgân sınıfları üzerinde «Tarafsız» bir «Hakem» gibi kalmak zorunda idi.

Bugün, daha doğrusu, ikinci emperyalist evren savaşı ertesinden beri, bütün o çamlar kırılıp eritilerek bardak edildiler. Burjuvazinin ansızın kılıç kuşanan finans-kapital zümresi, öteden beri «Allah allah!» diyor. Tefeci-bezirgân sınıfını zafer arabasına manda gibi koştu. En son sistem finans-kapital tankını, en antika tefeci-bezirgân mandalarının motor gücü çekiyordu. Manzaraya en çok Amerikalılar bayıldılar. Ve hâlâ «Tarafsız Devlet» kuruntulu İ. İ. Paşa'ya tam iki defa: en sinikçe (en itcil) taraflı devlet biçimine geçişte sınangılı atlama tahtası gibi kullanmayı becerebildiler. Savaş ertesi DP iktidarına da, 27 Mayıs ertesi AP iktidarına da, Sayın İ. İ. Paşa sağdıçlık etti,

«Dermiş hakiym bilmediğim nesne kalmadı:

«Dünyayı bildi bîçare, kendini bilmedi.»

CHP'nin durumu, tıpkı o dehrî «hakiym»in durumuna benzer. CHP bütün siyasî partilerin kaynağı olduğunu bilerek öğünüyor. Ancak tümüyle o siyaset dünyamızın yaratıcısı olduğunu bilen CHP bîçaresi, kendisinin ne olduğunu bilemedi. Türkiye'nin trajedisi: Demokrasinin, devletin ne olduğunu bilmemekte değil, CHP'nin ne olduğunu bilmemekte toplanıyor. CHP'nin, modern sosyal bilim açısından ne olduğunu bilmemekte kendi kendisi de dahil iktidar da, muhalefet te, herkes te «mutabık»! Bir bilinse. Hele CHP'nin kendisi bir bilse!

«Men arefe netsehû; fe kad arefe Rabbehû.»

(Kendini, psikolojisini bilen Tanrısını da bilir.)

Bir siyasî partinin kendisi, «Nefsi» (Psikolojisi) tüzüğü, programı ve prensipleridir. Tanrısı: Temsil ettiği ve savunduğu sosyal sınıfıdır. CHP prensiplerinin başına «Ortanın Solu» ilkesini geçirdi. Kutlanır. Ancak Tanrısını, sosyal sınıfını araştırırken eski alışkanlıklarını süzgeçten geçirmelidir. Emperyalizm çağında «Sol» hangi sosyal sınıf, zümre ve tabakalar vardır?

İşçi sınıfı - Küçük burjuvazi tabakaları - Vahşî (Serbest rekabetçi) kapitalist zümreleri. Bu üç sosyal küme insan yığınının dışında «sol»: ancak CIA gibi emperyalist ajan örgütlerinin kurdurdukları sosyalist ve sendikal örgütler bulunabilir. CHP öyle bir şey olmaktan tenzih edilir. Proletarya partisi olmadığı ve olmak ister görünmediği için, CHP solu, küçük burjuva tabakalar (Köylüler-Esnaflar-Aydınlar) ile vahşi kapitalistler zümresi üzerine dayanabilir. Objektif ve son durumu da odur.

Bu durumdan çıkmış ve çıkacak yığınla: ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve ilh.. sonuçlar üzerinde uzun uzun tartışılabilir. Yalnız, CHP: finans-kapital zümresini kendisine tanrı edemiyeceğini anlamalıdır. Sırf şu «Tarafsız Devlet» politikası ile, «Devletçiliğimiz» ekonomisi bile, CHP'yi, finans-kapital Tanrı Zeüs'ünün kıyamete dek yıldırımlaması için yetip artar. Onun için, Sayın İ. İnönü'nün devletçiliğimiz ve tarafsız devlet gibi öğütlerle, finans-kapital hazretlerini imana veya hizaya getirebileceğini sanması ve (Modern + Antika) vurguncuları demokrasiye «İhtida» ettirebileceğini umması, ütopyadır.

CHP'nin sağ ayağı vahşî burjuvazi, sol ayağı küçük burjuvazi olabilir. Türkiye'de bir büyük, örgütlü modern işçi sınıfı bulunduğunu unutmamak

şartıyla CHP, sağ ve sol ayağı ile memleketin büyük ileri adımlar atmasını sağlıyabilir. Yeter ki, büyük, değerli liderine «Osmanlı Paşası» dedirtebilecek, Osmanlı «Ecanip ne der» kuşkusu, Kurtuluş Savaşı gelenek görenekleriyle yıkansın ve bugün yürürlükten olaylarca kaldırılmış: «Ne aşırı sağ, ne aşırı sol: Tarafsız Devlet!» sloganı ile finans-kapital tanrısına yeni ve genç kurbanlar sunmasın.

Gerçi Sayın İ. İ. Paşa'ya bizim anmamız «aşırı» kaçar. Kendisi pek yerinde bir deyimle, «aşırı sağ» dediğini de, «aşırı sol» dediğini de «irticâ» olarak damgalıyor. «Aşırı sağın» irtica oluşunda kimse ikirciliğe düşmez. «Aşırı sol»un nasıl bir «irtica» olduğunu, genç kuşaklarımız anlamıyabilirler. Biz, Miralay İsmet Bey'in Garp Cephesi Kumandanı iken, giderdiği «Çerkes Etem Bey» olayını unutamayız. Çerkes Etem olayında «Seyyare-i Yeni Dünya» adlı dergi «Aşırı sol» idi. O aşırı solun, işçileri ve köylüleri isyana tahrik etmekle görevli propaganda-tahrikât şefi: Aşırı solun da en uç aşırı solu idi. Ve şimdi Bâbıâli'nin en aşırı sağ basınında seçme ajanlara övüne övüne sağdıçlık eden bu «Aşırı sol», Eskişehir yöresinde kızıl ihtilâl kışkırtmalarına bayraklık ederken, —Mustafa Kemal'in de Nutuk'unda ihtiyatla dokunduğu gibi— o zaman «sadık ajan» olduğunu ispatlamıştır.

Bu çeşit «Aşırı sol»ların sol'a ettiklerini, hiçbir akrep akrabasına etmemiştir. Sınıf çelişkilerinin 1920 yılındakinden bin kez daha karmaşık bulunduğu 1969 yılı, elbet «irticaı» körüklemekte, «Aşırı sol»lar «Aşırı sağ»lara bin kez aşırı taş çıkartacaklardır. Bunu Sayın İ. İ. Paşa'nın bilmesi ve bildirmesi yadırganamaz. Ne var ki, işin içyüzünü kavramayan gençlerin önünde, öyle aşırı solu, aşırı sağdan başkaymış gibi lânetlemek, proleterya sosyalizmine gölge düşürmiye varmamalıdır. Proletarya sosyalizmi, ortanın solunu sevgi ve saygı ile kardeşçe selâmlarken: «Parayla tutulmuş»ları, velevki «Aşırı» etiketi altında «Sol» diye göstermek, Türkiye'de döner dolaşır ortanın solunu da vurur.

İntihar, taktik olamaz.

TÜSTAV

proleter devrimci çizgi ve bazı yanlış eğilimler

Günümüzde dünya kapitalist sisteminin **sömürülen** kutbunda yer alan bütün ülkelerde **doğru devrimci çizgi** aynı esaslar etrafında, yanlış çizgiler de yine kendilerine ortak başka bazı esaslar etrafında birleşmektedirler. Emperyalizmin iç gelişmelerinin sonucu olarak, bütün sömürülen ülkelerde şartlar **esasta** çok büyük benzerlikler taşır hale gelmiştir. Benzer şartlarda yaşayan ve çalışan devrimciler arasında millet ve ülke farklarının olması, somut uygulamalarda **ayrıntıları** etkileyecek bir koşuldur, **esas çizgilerde farklılığı doğuracak bir koşul değil.** Bütün sömürülen ülkelerde, devrimci strateji ve çizginin **hem** bilimsel sosyalizmin **bütün** ülkeler için geçerli ilkelerine, **hem de bütün sömürülen ülkeler için önerilmiş ve kanıtlanmış stratejik esaslara** uygun olması gerekir. Bir ülkede izlenecek devrimci çizgi ile dünya çapında önerilen çizgilerin ilişkisini böyle koymalıyız. Aksi, yâni dünya çapında önerilen esas çizgilerden birinin bir parçası olmayı «bir merkezden emir almak» veya «kendi millî koşullarımıza eğilmemek» şeklinde yorumlamak; buradan da hareketle «biz ne oyuz ne de bu; biz Türkiyeciyiz» şeklinde bir çizgiye saplanıp kalmak yanlıştır (1). Böyle bir tu-

(1) Örneğin Türk Solu dergisinin 15. sayısında çıkan «Her Devrim Millî Bir Yol İzler» adlı yazıyı bu açıdan eleştirmek gerektiği kanısındayız. Burada tek yapılması gerekenin belirli bir akımla kendi ülkemizin somut şartlarını karşılaştırmak olduğu söylenmiş; çeşitli yerlerde ortaya çıkan akımların, evrensel ilkelere bakmaksızın, ortaya çıktıkları şartlarda, «anavatanlarında» geçerli olabileceği gibi yanlış bir görüş ileri sürülmüştür. Her yer için geçerli olan ilkeler açısından eleştiri yapılması zorunluluğu burada hafifsenmiştir. Böyle bir tutum bizi «kendi somut şartlarımıza uygun çizgi saptamayı **milliyetçilik** haline dönüştürmeye iter.

tum, küçük burjuva radikallerinin milliyetçi duygularına yersiz bir tâviz vermektir; böyle bir tutum, her ülkedeki proleter devrimci hareketi dünya çapında mevcut ideolojik-politik kaynaklarından tecrit etmeye, dünya çapında bir tek doğru çizginin ortaya çıkmasını önlemeye çalışan hâkim sınıf ideologlarının oyununa gelmektir.

Elbette herhangi bir ülkenin proleter devrimcileri, her şeyden önce yeterli bir teorik formasyon ve ideolojik sağlamlık edinmek, bu teorinin ve bilincin ışığında kendi ülkelerini ve halklarını iyi bilmek ve tanımakla görevlidirler. Ama bu, onların dünya şartlarını görmezlikten gelebilecekleri şeklinde yorumlanamaz. Dünya şartlarının ve dünyadaki devrimci akımların değerlendirilmesi, her ülkedeki devrimcilerin strateji ve taktiklerini etkileyecektir. Bu bir yana, **bugün bu şartları ve akımları iyi bilip tanımadan, dünya çapında devrimci hareket içinde yapılan ideolojik mücadeleleri yakından izleyip anlamadan, gerçekten yeterli bir teorik formasyon ve ideolojik sağlamlık edinmek mümkün olmamaktadır.** Çünkü bu ideolojik mücadelelerde söz konusu olan meseleler, bir iki ülkeye özgü meseleler değil, **bütün** ülkelerin proleter devrimcilerini ilgilendiren, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerine ilişkin meselelerdir.

İşte bu yüzden, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkeleri adına günümüzde reformizme ve revizyonizme karşı açılmış olan mücadele, **her ülkede** hem proleter devrimci safları sağlamlaştıran ve sıklaştıran, hem de bu safların durmadan gelişmesini, kabarmasını ve kitlelerle bağlarını geliştirmesini sağlayan bir etken olmuştur ve olmaktadır. Bu mücadele, II. Dünya Savaşı ertesinde proleter devrimci hareketi yavaşlatıp yozlaştıran unsurları her yerde yıkmakta, her yerde proleter devrimci çizginin şahlanışına ışık tutmakta, dünya devrimci hareketini mutlaka **kuvvetlendirmektedir.**

Bizim günümüzde evrensel ilkeler ve gerçeklerle kendi ülkemizin somut şartlarını kaynaştırmaktan anladığımız, dünya çapında mevcut bu tek doğru çizginin ilkeleri ve dünya çapında tecrübesi ışığında, bu çizgiyi kendi ülkemizin şartlarına uygulayarak, kendi stratejimizi saptamak ve politik çizgimizi çizmektir.

Bu kaynaştırma ve uygulamanın önemli bir icabı, gerek dünya çapında ve gerekse kendi ülkemiz içinde mevcut **bütün diğer** çizgileri, bu proleter devrimci çizginin ilkeleri açısından eleştirmek ve kitleler önünde bu diğer çizgilerin yanlışlığını göstermektir.

«Bütün dünyadaki devrimci hareketlerin tecrübelerinden yararlanmak» ilkesinin **gerçek anlamı, işte budur.**

Biz, ne dünya çapında kendini gösteren ayrılıklar ve ideolojik mücadeleler karşısında «biz milliciyiz; bunlar bizim meselemiz değildir» gibi bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerini reddetmeye yönelen bir oportünist tutum takınabiliriz, ne de bazı yerlerde kendilerini belli eden çizgi ve deneyleri aynen ve eleştirmeden, hattâ anlamadan, «haydi bunu da deneyelim» dercesine dar-deneyci bir tutum içerisinde ve sorumsuzca, kendi ülkemizde denemeye kalkabiliriz.

Ülkemiz için ve ülkemiz gibi olan bütün ülkeler için bugün «faydalan-

mak», tek doğru çizginin ilkelerini ülkelerimizin somut şartlarıyla **kaynaştırarak** bütün diğer çizgileri sağlam bir şekilde **eleştirmek** demektir. Bazı arkadaşlar «her tecrübeden faydalanmayı» ilkeleri tamamen bir kenara bırakıp her şeyi denemek şeklinde anlamaktadırlar; bu arkadaşlara bu tutumlarının yanlış olduğunu, diğer ülkelerdeki yanlışların da eleştirilmesinin «tecrübelerden faydalanmak» olduğunu anlatmamız, Türkiye'deki proleter devrimci hareketi bir dar-deneycilik yoluna sürüklenmekten kurtarmamız gerekir.

Proleter devrimci hareket, ülkemiz gibi, emperyalizme bağımlı, azgelişmiş kapitalist (yarı-sömürge, yarı-feodal) bütün ülkeler için tek doğru politik çizginin Millî Demokratik Devrim stratejisi olduğunu savunuyor. Proleter devrimci Millî Demokratik Devrim anlayışı içinde, «İşçi Sınıfının Öncülüğü» bölünmez bir parça olarak mevcuttur. Proleter devrimci hareket günümüzde ancak işçi sınıfı öncülüğünde kazanılan başarılara **Devrim** denebileceğini söylüyor; işçi sınıfı öncülüğünü ise, işçi sınıfının öz örgütünün öncülüğü olarak anlıyor; bu öncülüğün sübjektif koşullarını gerçekleştirmek, işçi sınıfı öncülüğünü ve işçi-köylü ittifakını gerçekleştirmek, bu öncülük ve bu temel ittifakla Millî Demokratik İktidarı kurmak mücadelesinin icaplarını yerine getirmeye çalışıyor.

Bugün dünyada başlıca iki akım, bu tek doğru çizgiden önemli noktalarda ayrılmaktadır.

II. Dünya Savaşı ertesinde uzun bir süre dünya devrimci hareketinin sayıca önemli kesimlerine hâkim olan reformist-revizyonist eğilimi yansıtan bir görüş, bugün dünya kapitalist sisteminin sömürülen kutbunda yer alan ülkeler için «kapitalist olmayan yol» denilen yoldan ve asker-sivil aydın zümrenin peşinden gidilmesini, proleter devrimcilerinin bütün güçlerini bu zümreyi desteklemeye vermelerini ve hattâ örgütsel bağımsızlıklarından bile feragat etmelerini, sosyalizme geçişin ise bu asker-sivil aydın zümrenin ilerki bir tarihte «sosyalizmi benimsemesi» sonucu gerçekleşebileceğini önermektedir.

Bu çizgiyi savunanlar dünyanın her yerinde emperyalizme ve onun aracısı yerli hâkim sınıflara teslim olmuş, kendilerini gerici parlamentarizme kaptırmış, pasifist, kitlelerden tecrit olmuş bir görünüm içindedirler. Yer yer küçük burjuva devrimcileri ile aralarında mevcut olması gereken ayırımı tamamen gözden kaçırmış ve silmiş, sahte bir millî cephe görünümü içinde kitlelerden uzak durmuş, iktidara gelmenin kitlelerin bilinçli eyleminden geçmeyen yollarını araştırmak çabası içine düşmüşlerdir.

Bir diğer akım ise aynı sömürülen ülkeler için bugün geçerli strâtejinin, «ya bir sosyalist devrim, ya da bir uydurma devrim» ilkesinin de ifade ettiği gibi, «sosyalist devrim» stratejisi olduğunu söylemektedir. Bu akım, bu devrimin doğrudan doğruya ve hemen en keskin mücadele biçimlerine gidilerek gerçekleştirileceğini, tek mücadele tarzının bu olduğunu, kitlelerin ancak bu yoldan uyandırılabileceğini iddia etmektedir.

Bu akımın liderleri ve teorisyenleri kendi çizgilerine temel olarak, yukarda anlatılan birinci, reformist-revizyonist çizginin apaçık görülen poli-

tum, küçük burjuva radikallerinin milliyetçi duygularına yersiz bir tâviz vermektir; böyle bir tutum, her ülkedeki proleter devrimci hareketi dünya çapında mevcut ideolojik-politik kaynaklarından tecrit etmeye, dünya çapında bir tek doğru çizginin ortaya çıkmasını önlemeye çalışan hâkim sınıf ideologlarının oyununa gelmektir.

Elbette herhangi bir ülkenin proleter devrimcileri, her şeyden önce yeterli bir teorik formasyon ve ideolojik sağlamlık edinmek, bu teorinin ve bilincin ışığında kendi ülkelerini ve halklarını iyi bilmek ve tanımakla görevlidirler. Ama bu, onların dünya şartlarını görmezlikten gelebilecekleri şeklinde yorumlanamaz. Dünya şartlarının ve dünyadaki devrimci akımların değerlendirilmesi, her ülkedeki devrimcilerin strateji ve taktiklerini etkileyecektir. Bu bir yana, **bugün bu şartları ve akımları iyi bilip tanımadan, dünya çapında devrimci hareket içinde yapılan ideolojik mücadeleleri yakından izleyip anlamadan, gerçekten yeterli bir teorik formasyon ve ideolojik sağlamlık edinmek mümkün olmamaktadır.** Çünkü bu ideolojik mücadelelerde söz konusu olan meseleler, bir iki ülkeye özgü meseleler değil, **bütün** ülkelerin proleter devrimcilerini ilgilendiren, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerine ilişkin meselelerdir.

İşte bu yüzden, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkeleri adına günümüzde reformizme ve revizyonizme karşı açılmış olan mücadele, **her ülkede** hem proleter devrimci safları sağlamlaştıran ve sıklaştıran, hem de bu safların durmadan gelişmesini, kabarmasını ve kitlelerle bağlarını geliştirmesini sağlayan bir etken olmuştur ve olmaktadır. Bu mücadele, II. Dünya Savaşı ertesinde proleter devrimci hareketi yavaşlatıp yozlaştıran unsurları her yerde yıkmakta, her yerde proleter devrimci çizginin şahlanışına ışık tutmakta, dünya devrimci hareketini mutlaka **kuvvetlendirmektedir.**

Bizim günümüzde evrensel ilkeler ve gerçeklerle kendi ülkemizin somut şartlarını kaynaştırmaktan anladığımız, dünya çapında mevcut bu tek doğru çizginin ilkeleri ve dünya çapında tecrübesi ışığında, bu çizgiyi kendi ülkemizin şartlarına uygulayarak, kendi stratejimizi saptamak ve politik çizgimizi çizmektir.

Bu kaynaştırma ve uygulamanın önemli bir icabı, gerek dünya çapında ve gerekse kendi ülkemiz içinde mevcut **bütün diğer** çizgileri, bu proleter devrimci çizginin ilkeleri açısından eleştirmek ve kitleler önünde bu diğer çizgilerin yanlışlığını göstermektir.

«Bütün dünyadaki devrimci hareketlerin tecrübelerinden yararlanmak» ilkesinin **gerçek anlamı, işte budur.**

Biz, ne dünya çapında kendini gösteren ayrılıklar ve ideolojik mücadeleler karşısında «biz millîciyiz; bunlar bizim meselemiz değildir» gibi bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerini reddetmeye yönelen bir oportünist tutum takınabiliriz, ne de bazı yerlerde kendilerini belli eden çizgi ve deneyleri aynen ve eleştirmeden, hattâ anlamadan, «haydi bunu da deneyelim» dercesine dar-deneyci bir tutum içerisinde ve sorumsuzca, kendi ülkemizde denemeye kalkabiliriz.

Ülkemiz için ve ülkemiz gibi olan bütün ülkeler için bugün «faydalan-

mak», tek doğru çizginin ilkelerini ülkelerimizin somut şartlarıyla **kaynaştırarak** bütün diğer çizgileri sağlam bir şekilde **eleştirmek** demektir. Bazı arkadaşlar «her tecrübeden faydalanmayı» ilkeleri tamamen bir kenara bırakıp her şeyi denemek şeklinde anlamaktadırlar; bu arkadaşlara bu tutumlarının yanlış olduğunu, diğer ülkelerdeki yanlışların da eleştirilmesinin «tecrübelerden faydalanmak» olduğunu anlatmamız, Türkiye'deki proleter devrimci hareketi bir dar-deneycilik yoluna sürüklenmekten kurtarmamız gerekir.

Proleter devrimci hareket, ülkemiz gibi, emperyalizme bağımlı, azgelişmiş kapitalist (yarı-sömürge, yarı-feodal) bütün ülkeler için tek doğru politik çizginin Millî Demokratik Devrim stratejisi olduğunu savunuyor. Proleter devrimci Millî Demokratik Devrim anlayışı içinde, «İşçi Sınıfının Öncülüğü» bölünmez bir parça olarak mevcuttur. Proleter devrimci hareket günümüzde ancak işçi sınıfı öncülüğünde kazanılan başarılara **Devrim** denebileceğini söylüyor; işçi sınıfı öncülüğünü ise, işçi sınıfının öz örgütünün öncülüğü olarak anlıyor; bu öncülüğün sübjektif koşullarını gerçekleştirmek, işçi sınıfı öncülüğünü ve işçi-köylü ittifakını gerçekleştirmek, bu öncülük ve bu temel ittifakla Millî Demokratik İktidarı kurmak mücadelesinin icaplarını yerine getirmeye çalışıyor.

Bugün dünyada başlıca iki akım, bu tek doğru çizgiden önemli noktalarda ayrılmaktadır.

II. Dünya Savaşı ertesinde uzun bir süre dünya devrimci hareketinin sayıca önemli kesimlerine hâkim olan reformist-revizyonist eğilimi yansıtan bir görüş, bugün dünya kapitalist sisteminin sömürülen kutbunda yer alan ülkeler için «kapitalist olmayan yol» denilen yoldan ve asker-sivil aydın zümrenin peşinden gidilmesini, proleter devrimcilerinin bütün güçlerini bu zümreyi desteklemeye vermelerini ve hattâ örgütsel bağımsızlıklarından bile feragat etmelerini, sosyalizme geçişin ise bu asker-sivil aydın zümrenin ilerki bir tarihte «sosyalizmi benimsemesi» sonucu gerçekleşebileceğini önermektedir.

Bu çizgiyi savunanlar dünyanın her yerinde emperyalizme ve onun aracısı yerli hâkim sınıflara teslim olmuş, kendilerini gerici parlamentarizme kaptırmış, pasifist, kitlelerden tecrit olmuş bir görünüm içindedirler. Yer yer küçük burjuva devrimcileri ile aralarında mevcut olması gereken ayırımı tamamen gözden kaçırmış ve silmiş, sahte bir millî cephe görünümü içinde kitlelerden uzak durmuş, iktidara gelmenin kitlelerin bilinçli eyleminden geçmeyen yollarını araştırmak çabası içine düşmüşlerdir.

Bir diğer akım ise aynı sömürülen ülkeler için bugün geçerli stratejinin, «ya bir sosyalist devrim, ya da bir uydurma devrim» ilkesinin de ifade ettiği gibi, «sosyalist devrim» stratejisi olduğunu söylemektedir. Bu akım, bu devrimin doğrudan doğruya ve hemen en keskin mücadele biçimlerine gidilerek gerçekleştirileceğini, tek mücadele tarzının bu olduğunu, kitlelerin ancak bu yoldan uyandırılabileceğini iddia etmektedir.

Bu akımın liderleri ve teorisyenleri kendi çizgilerine temel olarak, yukarda anlatılan birinci, reformist-revizyonist çizginin apaçık görülen poli-

tik başarısızlığını almakta, buradan hareketle başarı sağlıyabilmek için **tamamen aksi** bir çizgi savunmak gerektiği noktasına varmaktadırlar. Bu ikinci akımın sözcülerine göre, kendilerini eleştiren ve yanlışlarını göstermeye çalışan herkes, birinci çizgiye mensuptur; reformist - revizyonist, küçük burjuva veya millî burjuva kuyrukçusu bir kampın adamıdır.

Birinci çizginin mensupları ikinci çizgiyi küçük burjuva maceracılığıyla suçlarken, ikinci çizginin mensupları da birinci çizgiyi reformizm, gerici parlamentarizm, burjuva kuyrukçuluğuyla suçlamaktadırlar.

Bizim bu çizgiler konusundaki görüşümüz nedir? Biz, bu çizgilerden birincisinin **dünya çapında bir sağ sapmanın ifadesi**, ikincisinin de yine dünya çapında bu sağ sapmaya karşı çıkan ama bu sefer aksi yönde yanılan **bir «sol» sapma** olduğu kanısındayız. Bizce iki çizginin de **diğer çizgi** hakkındaki görüşleri doğru, fakat **kendisi** hakkındaki görüşü yanlıştır. Yâni bunların ikisi de yanlış çizgilerdir; birincisi gerçekten pasifist - parlamentarist bir burjuva - küçük burjuva kuyrukçuluğunu, ikincisi de gerçekten militan bir küçük burjuva devrimciliğini içermektedir; her ikisinin de kendisinin doğru çizgi olduğu konusundaki görüşü yanlıştır.

Ve proleter devrimcileri her iki çizginin de yanlış olduğunu, tek doğru çizginin işçi sınıfı öncülüğünde Millî Demokratik Devrim çizgisi olduğunu, Millî Demokratik Devrim içinde proleter devrimci çalışma tarzının yerine getirilmesi gerektiğini, geniş işçi ve köylü kitleleri bilinçlendirilip örgütlendirilmeden Millî Demokratik Devrim'in gerçekleştirilemiyeceğini söyleyip bu kitleleri bilinçlendirme ve örgütlendirme görevine eğildikleri zaman, diğer iki çizginin mensupları tarafından **öbür** kampa mensup olmakla suçlanmaktadırlar.

Niçin? Çünkü dünya çapında, her iki çizginin de yanlışlığını ortaya koyan, doğru devrimci ilkelere ve stratejiye sıkı sıkıya sarılan ve ne sağ, ne de «sol» sapmalara düşerek tek doğru çizgide ilerleyen bir akım mevcuttur. Bu akım, kendisiyle diğer çizgiler arasına sağlam ayırımlar koymuş, proleter devrimciliği ile küçük burjuva devrimciliğinin **her iki çeşidini** dikkatle ayırmış, «bir doğru çizgi ve bir sağ sapma» veya «bir doğru çizgi ve bir «sol» sapma» olduğu yolundaki görüşlerin diyalektiğe aykırı metafizik niteliğini gözler önüne sermiştir. Doğru devrimci çizgiye karşı hem sağdan, hem «sol»dan hücum ediliyor olması ve yapılan suçlamaların karmakarışık ve çelişik niteliği, dünya çapında bu çizginin doğruluğu konusunda önemli bir delildir.

Ve her yerde bugün, bu devrimci çizgi hem sağ, hem «sol» sapmalarla şiddetle mücadele ederek, kitleleri bilinçlendirip eğiterek, onları mücadelenin **geçilmesi zorunlu** aşağı aşama ve biçimlerinden geçirerek kazanıp mücadelenin yüksek aşama ve biçimlerine yönelterek, bütün yanlış görüşlere galebe çalmak süreci içindedir.

Bu iki yanlış çizgiden ikincisi ilk fikrî ifadesini Castro ve Guevara'nın bazı yazı ve söylevlerinde bulmuş, sonradan en açık «teorik» konumuna Regis Debray'nin **Devrimde Devrim?** adlı kitabında ulaşmıştır. Regis Debray'nin kitabı, ilerde aktaracağımız bazı sözlerden de anlaşılacağı gibi, yal-

nız Regis Debray'nin fikirlerini değil, aynı zamanda Castro, Guevara, Bravo, Peredo'lar, vb. gibi bütün bir liderler grubu tarafından paylaşılan bir ideolojik-politik özü içermektedir (2). Yukarda saydığımız isimler elbette Regis Debray'den inandıklarının pratiğini yapmış olmalarıyla, kişisel kahramanlıklarıyla ayrılmaktadırlar, ama bu, Debray'le paylaştıkları ideolojik-politik öz açısından onları eleştiremiyeceğimiz anlamına gelmez (3). Bizim burada bu çizginin en açık-seçik ifadesi olarak Regis Debray'nin kitabını alıp

(2) Bak: Regis Debray, **Devrimde Devrim** (Toplum Yayınevi, 1967), «İngilizce Basımının Önsözü», s. 5. Burada sözü geçen Huberman ve Sweezy, Castro ve Guevara'ya şahsî yakınlıkları olan yazarlardır ve bu liderlerin Debray'nin ortaya koyduğu görüşler ile ilgisini bilecek durumdadırlar. Yine bak: aynı eser, «İspanyolca Basımın Önsözü», s. 9-10.

Ayrıca, yine Havana'ya çok yakın bir yazar olan Andre Gunder Frank, Havana Kültürel Kongre'sinde yaptığı bir konuşmada (metin için bak: **Les Temps Modernes**, sayı 275) Debray'nin fikirlerini esas aldığını söylemiştir. Debray'nin bazı çok aşırı hatâlarını «içerden» eleştiren Marcelo de Andrade de, yine aynı derginin aynı sayısındaki yazısında, esas noktalarda Debray ile aynı görüşleri paylaştığını ortaya koymaktadır.

(3) Ülkemizde, Debrayizmin henüz bilimsel sosyalizmin ilkeleri açısından sağlam ve yeterli bir eleştirisi yapılmış değildir. Kimisi, Debrayizmin hatâlarını gördüğü halde, bazı ülkelerde Debrayizmin pratiğini yapanların kişisel kahramanlıklarına karşı beslediği iyi niyetli hayranlık yüzünden, bu akımı eleştirmeye gönlünü razı edememektedir. Kimisi, prensipte diğer ülkelerin devrimci hareketlerini eleştirmeye «hakkımız olmadığı», bunun «bizim meselemiz olmadığı» fikrindedir. Kimisi, duyduğunu ve okuduğunu doğru bir şekilde kavrayamadığı, Debrayizm hakkında duyduğu ve okuduğu ile proleter devrimci ilkeler arasındaki farkı göremediği için, âdeta farkına varmadan yanlışları savunma durumuna düşmektedir. Yine kimisi, politik pratikten kopuk, işçi ve köylü kitlelerinin koşullarını, meselelerini ve mücadelesini yakından bilmeyen ve akımları yalnız en kaba genel çizgileriyle görebilen «küçük burjuva aydını kafası» yüzünden, Debrayizmin keskin devrimci, keskin «sosyalist-antiemperyalist» görünüşüne kapılmakta ve yanılgılara düşmektedir.

Değişik görüş ve çizgileri değerlendirirken tek kıstas, bu çizgilerin yanlışlığı veya doğruluğu olmalıdır; bunu savunanların iyi veya kötü niyeti, samimiyetleri veya samimiyetsizlikleri, kahramanlıkları olup olmayışı değil. Eğer bir politik çizgi bilimsel sosyalist devrim anlayışının ve proleter devrimci ilkelerin o ülke şartlarına uygulanışına uygunsa, doğrudur; değilse, yanlıştır. Yanlış görüş ve çizgilerin ise, pratikte uygulayıcılarının kahramanlığına hayranlığımız ne olursa olsun, **pratikte denenmiş ve ispatlanmış, teoriyle bilenmiş ilkelerin ışığında** eleştirilmesi gerekir. Bunu yapmamak, duyguları bilimsel düşüncenin, kişisel bağlılıkları devrimci güçbirliği ve eleştirinin, küçük bur-

eleştirmemiz, yalnızca bir kitap eleştirisi yaptığımız ve eleştirimizin Debray ile sınırlı kaldığı anlamını taşımaz. Bütün bu nedenlerle, bu yazıda yer yer bu çizgiye kısaca «Debrayizm» dememizin çok yanlış ve yanıltıcı olmayacağı kanısındayız.

Görüleceği gibi Debrayizm, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerine karşı olan bazı ilke ve önerileri bir bütün halinde, bilimsel sosyalizmi değiştirmek ve geliştirmek, «devrim teori ve pratiğinde devrim yapmak» iddialarıyla getirmektedir. Debrayizmin hepsi birbirine sıkı sıkıya bağlı olan bu öneriler bütününü, ideolojik-politik özünü, başlıca şu noktalarda toparlayabilir ve bilimsel sosyalizmle karşılaştırabiliriz: 1) Devrim aşaması ve Millî Demokratik Devrim konusunda; 2) Devrimde öncülük ve örgüt; politik çizgi ile mücadele şekilleri arasındaki ilişki konusunda; 3) Çalışma tarzı ve mücadele tarzı, kitlelerin bilinçlendirilme ve örgütlendirilmesinin

---

juva romantizmini proleter devrimci teorinin üstüne çıkartmak olur. Teoriyi ve ilkeleri değil, duyguları ve kişisel bağlılıkları eylem kılavuzu ve yöntemi olarak almak olur. Bugün bazıları «kahraman Che Guevara'ya dil uzatmaya yeltenenler...» diye gürleyip Debrayizmin eleştirilmesini önlemeye çalışmaktadırlar. Bu tutuma kapılmak ve söylenmesi gereken şeyleri söylemekten kaçınmak, liberal bir eğilim olur ve bizi proleter devrimciliğinden uzaklaştırır.

«Belirli bir akım emperyalizme karşı çıkıyor veya sosyalist olduğunu söylüyor, öyleyse onu eleştirmeyelim» **veya** «eleştirirsek emperyalizme karşı savaşanları zayıflatırız» **veya** «bizim görevimiz bütün anti-emperyalist mücadeleleri kayıtsız şartsız desteklemektir, **öyleyse** onları eleştirmeyelim» **veya** «siz emperyalizme, polise, vb. karşı dövüşenleri nasıl eleştirirsiniz?» **veya** «eylem içindeki adam eleştirilmez» görüşleri de **her yerde, hem yurt içinde hem yurt dışında, yanlıştır.** Bilimsel sosyalizmin ilkeleri ışığı altında yapılan eleştirinin hiç bir hareketi, hiç bir mücadeleyi zayıflattığı görülmüş değildir. Bu çeşit eleştiriler, gerek anti-emperyalist gerekse sosyalist mücadeleyi temelde güçlendirir, sağlamlaştırır. **Yanlış** akım ve hareketlerin proleter devrimci eleştiri ve proleter devrimci pratik karşısında zayıflamaları ve çökmeleri, anti-emperyalist veya sosyalist **hareketin bütününün** zayıflaması demek değil, güçlenmesi demektir. «Eleştirirsek zayıflarız» anlayışı her yerde gerçek güçlenmeyi önleyen ilkesiz birlik davranışlarına temel olmuştur. Eleştiriler yanlış ise, zaten ideolojik mücadele içinde yanlışlıkları ortaya çıkar; doğru hareketlere ve çizgiyle bundan zarar gelmeyeceği bir yana, doğru görüşlerin yanlış görüşlerle karşı karşıya gelmesi ve mücadelesi, **doğru çizgiyi** daha da sağlamlaştıracağı ve perçinleyeceği için, proleter devrimcilerinin yanlış görüşlerin açıkça savunulmasından faydalar sağlayabilmesi için, önemli bir unsurdur da.

Bazı arkadaşlar ise Debray'i sırf «bir muhbir» olduğu iddiasıyla reddetmekte, onun Bravo, Guevara, vb. ile paylaştığı ideolojik-politik esasların eleştirisine girmemektedirler. Biz bu tutumun da yanlış olduğu kanısındayız. Esas olan özün eleştirilmesidir.

nasıl yapılacağı konusunda; 4) Devrimci mücadelenin en ileri biçimlerinin mücadelelerinin bütünü içindeki yeri konusunda. Bu konuları teker teker ele alalım.

Devrimci Aşama ve Millî Demokratik Devrim Konusunda

«Bütün bunların arkasında hiç şüphesiz eskimiş, gözden düşmüş, başarısızlıktan yıpranmış, ama hâlâ inatla varlıklarını sürdüren eski politik kavramlar mevcuttur: (1) Eski, millî burjuvazi dahil dört sınıfın ittifakı teorisi; (2) «millî demokrasi» kavramı, yâni kapitalist üretim ilişkilerinin düzenlenmiş ve emperyalist müdaheleden kurtarılmış halde, sonradan sosyalizme geçişi isteyecek olan kitlelerin kontrolü altında idamesi; (3) böyle bir görünümün hiç şüphesiz hiç bir çekicilik taşımadığı köylüleri hakir görüş ve küçümseyiş.» (4)

«... Guetamala devrimi için bir «millî demokratik» programın saçmalığını ve «millî burjuvazinin yokluğunu» ispat ettikten sonra, Guetamala FAR'ının (Fuerzas Armadas Rebeldes) bir parçası olan «Edgar Ibarra» gerilla cephesi...» (5)

«Beri yandan, millî burjuvaziler emperyalizme karşı bütün dayanma kapasitelerini —eğer varsa— yitirmişler ve emperyalizmin oyununun son bir kozu olmuşlardır. Başka alternatif yoktur: ya bir sosyalist devrim, ya bir uydurma devrim.» (6)

Görülüyor ki bu pasajlarda Millî Demokratik Devrimin yanlış ve saçma olduğu, çünkü bu çizginin kapitalist üretim ilişkilerinin aynen devamı olduğu, devrimci bir millî buruvazinin varlığına dayandığı, Latin Amerika'da ise böyle bir millî burjuvazinin olmadığı, beri yandan Millî Demokratik Devrim programının köylüler için hiç bir çekiciliği olmadığı, söylenmektedir.

Aynı çizgideki görüşler, örneğin Castro'ya çok yakın bir aydın olan Andre Gunder Frank'ın bir diğer Güney Amerikalı solcu aydın olan Carlos Fuentes ile girdiği tartışmada yazdığı «Lâtin Amerika: Feodal-görünen Bir Cepheye Sahip Çürük Kapitalist Şato» (7) adlı yazıda ifade edilmiştir. Bu yazıda özetle, «Lâtin Amerika'daki Devlet'in yalnız millî kapitalist sis-

---

(4) Debray, adı geçen eser, s. 85. Bu yazıyı hazırlarken ilgili bölümleri Debray'nin kitabının İngilizce baskısından biz çevirdik ve bu kendi çevirimizi kullandık. Ama dip notlarda Türkçe baskısında bu bölümlerin yer aldığı sayfaların numaralarını veriyoruz.

(5) Aynı eser, s. 35.

(6) Che Guevara, «Trikontinental'e Mesaj: İki, Üç, Birçok Vietnam Yaratalım...» **Latin American Radicalism** (Vintage, 1969) adlı derlemede yer alan İngilizce metninden biz çevirdik. Yazının tamamı Türk Solu dergisinde de yayınlanmıştır.

(7) A. G. Frank, Monthly Review, Aralık 1963. C. Fuentes, Monthly Review, Ocak 1963. Monthly Review, Havana'ya yakınlıkları bilinen Sweezy ve (geçen sene ölümüne kadar) Huberman'ın dergisidir.

temin bir parçası değil, aynı zamanda ve özellikle milletlerarası kapitalist sistemin bir unsuru olduğu için burjuvazinin aracı olarak görülmesi gerektiği», «Lâtin Amerika'da emperyalizmin kapitalizmle tamamen içiçe geçmiş olması yüzünden yerli hâkim sınıflarla emperyalizmi ayırdetmenin mümkün olmadığı», «emperyalizmin çeşitli ekonomik ve politik bağlarla yerli hâkim sınıflara sıkı sıkıya bağlandığı bu sistemin temel kazançlısının burjuvazi olduğu ve 'millî burjuvazi', 'feodal toprak ağaları' ve 'komprador burjuvazi' arasında temel çelişkilerden bahsetmenin büyük bir efsane olduğu» söylenilerek, «köylülerin bu sistemin gerçek proletaryası olduğu» görüşüne geçilmekte, nihayet Millî Demokratik Devrim çizgisi «burjuva reformizmi» olmakla suçlanarak, «bu sistemin gerçek proletaryası köylülere, daha henüz nihaî zafer uzakta olduğu halde 'sosyalist dünyanın milletlerarası çapta yaptığı gibi' yerli çapta hedefi gösterecek bir silâhlı öncünün» doğru devrimci yolda olduğu iddia edilmektedir. Andre Gunder Frank, Carlos Fuentes'in Lâtin Amerika'da iki sektör olduğu, bunlardan birinin gelişmiş kapitalist, diğerinin ise feodal ve yarı-feodal bir sektör olduğu yolundaki görüşünü sosyo-ekonomik açıdan eleştirerek, bunun geçerli bir görüş olamıyacağını söylemekte, buradan da Millî Demokratik Devrim tezinin reddine yönelmektedir.

1968 yılı Ocak ayında yapılan Havana Kültürel Kongre'sine sunulmuş uzun bir mesajında ve bu mesajın **Les Temps Modernes**'de yayımlanan geliştirilmiş şeklinde ise, Andre Gunder Frank bu görüşleri daha da etraflı bir şekilde ortaya koymaktadır (8). Nihaî şeklinde esas başlığı «İlk Düşman Kimdir?» olan ve «Lâtin Amerika : Kapitalist Azgelişmişlik veya Sosyalist Devrim» alt-başlığını taşıyan bu yazıda yine şu şekilde bir çizgi geliştirilmek istenmiştir: «Lâtin Amerika'nın askerî hükûmetlerinin arkası, bütün kesimleri emperyalizm ile ittifak halinde olan ve büyük şehirler burjuvazisine sıkı sıkıya bağlı olan bir burjuvaziye dayalıdır»; «küçük burjuvazi, işçiler ve köylülerin hepsi bu burjuvazi tarafından sömürülmektedir»; «tarımda feodalizm değil, yarı-feodal bir görüntü taşıyan kapitalizm hâkimdir»; «bu şartlarda, yabancı bir emperyalizmden bahsetmek çoğunluk çok soyut kaçmakta, bu emperyalizm somut bir şey olarak görünmemektedir»; «nihaî düşman emperyalizm olmakla beraber ilk düşman, doğrudan doğruya düşman, yerli sınıf düşmanıdır»; «bu şehirsel yerli sınıf düşmanına karşı seferber olmak gerekir»; «yerel sınıf düşmanını tahrik etmek, bizi emperyalizmle karşı karşıya getirecek ve emperyalizmi somutlaştıracaktır»; «bütün bu nedenlerle asıl önemli olan iç çelişkidir, içteki sınıf savaşı anti-emperyalist güçbirliğine öncelik taşır»; «Fidel'in ve Che'nin de gösterdiği gibi millî burjuvazi yoktur ve devrimci bir rol oynayamaz»; «bu şartlarda Millî Demokratik Devrim tezi, ağızda sakız gibi çiğnenen gerici bir duadır».

Görülüyor ki burada da millî burjuvazinin yokluğundan ve emperyalizmin halk için «somut olmayışından» söz açılarak, ilkönce yerli hâkim sınıflara karşı mücadele edilmesi ve emperyalizmin **tahrik edilerek** halk için

(8) «Qui Est L'ennemi Immédiat?», Les Temps Modernes, No: 275. Mayıs 1969.

somutlaştırılması gerektiği söylenmekte, anti-emperyalist ittifaklar reddedilmekte, nihayet yine aynı yazıda, «anti-emperyalist cephe» ile «sosyalist öncülük»ten, aralarında seçim yapılması gereken **alternatifler** olarak bahsedilmektedir.

Regis Debray'nin de aynı fikirde olduğunu belirten (Bak: yukarda 1.) ve Fidel'in, Che'nin, Debray'nin ve kendisinin görüşlerinin **aynı çizginin** parçaları olduğunu **açıkça** ifade eden Frank'tan sonra, yine aynı derginin aynı sayısında daha önce atıf yapmış olduğumuz bir yazısında, kendisi Lâtin Amerika'da bilfiil gerilla «foko»larına katılmış olan Marcelo de Andrade, **bu** düşünüş tarzını devam ettirerek, «emperyalist merkezler arasındaki millî çelişkilerin yokolduğunu», bunun ise «emperyalizme karşı dünya çapında bir savaş verilmesi gerektiğini, gösterdiğini», bu yüzden «Millî Demokratik Devrim tezinin değil, dünya kapitalist sisteminin güçlerini birer bütün olarak gören milletlerarası bir stratejinin kullanılması gerektiğini» söylemektedir. Aynı, «temelde her ülkenin objektif şartlarından değil, milletlerarası durumdan hareket etmek ve her şeyi milletlerarası durumun ve stratejinin icaplarına dayandırmak» görüşü, Che Guevara'nın «Trikontinental'e mesaj: İki, Üç, Birçok Vietnam Yaratalım» adlı yazısına da esas teşkil etmektedir.

Uruguay'ın şehirsel gerillaları Tupamaro'ların **Punto Final** adlı gazetelerinde 2 Temmuz 1968'de yayınladıkları bildiride ise şu ifade mevcuttur:

«Sosyalist bir devrimin esasları Küba gibi ülkelerde ortaya konmuş ve denenmiştir. Bunlar artık daha fazla tartışılamaz.» (9)

Acaba Lâtin Amerika'nın içinde bulunduğu devrimci aşama konusunda Millî Demokratik Devrim çizgisini reddeden bu görüşler, devrimci güçbirliği ve dayanışma, ittifaklar konusunda ne gibi sonuçlara varmaktadırlar? Yukarda Andre Gunder Frank'ın «içteki sınıf savaşının anti-emperyalist güçbirliğine öncelik tanıdığı» yolundaki görüşünü ve «cephe ile öncülüğün ayrı alternatifler olduğu» inancını nakletmiştik. Regis Debray'de ise, bu inancın yalnız Andre Gunder Frank'a özgü olmadığını gösterecek pasajlar mevcuttur:

«Küçükten büyüğe gitmek gerekir....En küçük birim, halk ordusunun çekirdeği olan gerilla «foko»sudur. Bu çekirdeği yaratacak olan bir cephe değildir, aksine, bu çekirdek geliştikçe millî bir devrimci cephenin kurulmasını mümkün kılacaktır. Bir cephe **mevcut** bir şey etrafında kurulur, yalnız bir kurtuluş programı etrafında değil.» (10)

«Fidelist gerilla tecrübesi şu garip gerçeği ortaya çıkarmıştır: devrimci çekirdek ne kadar zayıf olursa ittifaklara güven de o kadar az olmalıdır; çekirdek ne kadar kuvvetli olursa kendine böyle ittifakları arama iznini de o kadar rahat verebilir.» (11)

Görülüyor ki Regis Debray devrimci çekirdek olarak gördüğü gerilla

---

(9) Bak: Marysa N. Gerassi'nin 29 Eylül 1969 tarihli The National dergisindeki yazısı.

(10) Debray, adı geçen eser, s. 81-82.

(11) Aynı eser, s. 82.

grubunun ittifaklar içinde kaybolup gideceğinden korkmaktadır. Ona göre:

«Tabiatı itibariyle heterojen olan bir millî cephe, politik pazarlıkların, tartışmaların, sonu gelmiyen durum değerlendirmelerinin, ve geçici uzlaşmaların sahnesidir; ancak yakın tehlike şartlarında ve düşmanla doğrudan doğruya karşı karşıya gelindiği zaman birleşebilir ve varolabilir.» ([12])

Yukarda da anlatıldığı gibi, gerilla savaşının görevi, «yerli sınıf düşmanını tahrik ederek ve somut olmayan emperyalizmi açığa çıkararak bu cephenin kurulması şartlarını geliştirmektir». Gerilla «foko» suna devrimde öncülük sorumluluğunun yalnız ve yalnız kendisine ait olduğunu iddia etmek hakkını ise, «gerçek güçbirliği» olarak görülen sınıflararası güçbirliğini yalnız kendisinin gerçekleştirebilecek durumda olması verir:

«... yalnız kendisinin başarabileceği o sınıf ittifakı, iktidarı alacak ve kullanacak olan ittifak, menfaatleri sosyalizmde olan o ittifak - işçiler ve köylüler arasındaki ittifak. Gerilla ordusu bu ittifakın eylemde gerçekleşme biçimidir...» ([13])

Şu pasajlardan da açık olduğu gibi, Debray gerçek ittifak olarak gördüğü sınıflararası ittifaktan başka bütün ittifak biçimlerini ve cepheleri reddetmekte, tek gerçek ittifak saydığı sınıf ittifakının ise **ancak** «sıcak savaş» şartlarında gerçekleşebileceğini ve gerçek öncüsüne sahip olabileceğini savunmaktadır:

«(Lâtin Amerika'daki Marksist-Leninist, Mao Zedung düşüncesinde olan partilerden bahisle) Ancak silâhlı mücadeleden uzak olan ülkelerde, eylemde açık-seçik bir öncünün bulunmadığı yerlerde bir önemleri vardır.» ([14])

«Silâhlı mücadele olmadan açık-seçik ve belli bir öncü varolamaz.» ([15])

«Geniş bir anti-emperyalist cephenin teşekkülü halk savaşı yoluyla gerçekleşir.» ([16])

Şimdi, bu devrimci mücadelenin öncülüğünün nasıl olacağı, bir anti-emperyalist ittifaklar sistemi içinde kaybolup gideceğinden bu kadar korkulan «devrimci çekirdeğin» nasıl bir şey olduğu, nihayet politika ile silâhlı mücadelenin ilişkisi konusunda Debrayist görüşlerin neler olduğu meselesine geçelim.

Devrimci Çekirdek, Devrimde Öncülük ve Parti

En kaba ifadesiyle, Lâtin Amerika'da devrimci görevin silâhlı ayaklanma olduğu ve buna **hemen** girişilmesi gerektiği, askerî görevlerin politik görevlere öncelik taşıdığı ve onları belirlediği, partilerin lâfazanlıktan ve devamlı polemiklerden başka işi olmayan **«Masonik»** teşkilâtlar olduğu, bütün bu nedenlerle ve yukarda anlatılan «ittifaklar yok, öncü var» ve «Lâtin Amerika'da devrimin hem öncüsü hem de ordusu sosyalistlerdir» görüşle-

([12]) Aynı eser, s. 84.
([13]) Aynı eser, s. 108.
([14]) Aynı eser, s. 124.
([15]) Aynı eser, s. 125.
([16]) Aynı eser, aynı sayfa.

rine uygun olarak, devrimin öncüsünün gerilla grubu olduğu söylenmiştir.

Devrimci öncünün ancak bilimsel sosyalizmin ilkelerine göre kurulmuş işçi sınıfı politik örgütü olduğunu savunanlara şu sözlerle karşılık verilmiştir:

«Örgütsel formülleri ithal etmek, bunlar bilinen bir teoriye dayansalar bile, tehlikelidir.» (17)

Fidel Castro'nun «Parti'nin rolünü anlamamakla» itham edilmesine karşılık verdiği cevapla ilgili olarak:

«Lâtin Amerika gerçeğine bazı formülleri mekanik olarak uygulamak isteyenler işte bu 'Marksistler' dir...» (18)

«'Lâtin Amerika'da devrimi kimler yapacaktır? Kimler? İster partiyle, ister partisiz, halk ve devrimciler.' (Fidel)

Fidel Castro açıkca öncüsüz devrim olamıyacağını, bu öncünün ise Marksist-Leninist parti olmasının şart olmadığını, ve devrim yapmak isteyenlerin bu partilerden bağımsız olarak kendilerine bir öncü kurmak hakkı ve görevleri olduğunu söylüyor.»

«Öncü eşittir Marksist-Leninist parti diyen metafizik bir denklem yoktur...» (19)

«Yalnız Parti'nin öncü olabileceği» görüşü bu şekilde reddedildikten sonra, «Parti'nin öncü olmasının iyi olmadığı» tezi şu şekilde getirilmektedir:

«Gerilla grubunu stratejik ve taktik olarak normal barış zamanı örgütlenişini muhafaza eden bir partiye bağımlı kılmak, veya onu parti faaliyetinin bir başka cinsi olarak görmek, peşinde bir seri öldürücü askerî hatayı getirmektedir.» (20)

Uzun bir bölümde «Lâtin Amerika'da aynı zamanda askerî kadro olmayan politik kadroların varolamıyacağından ve hiç bir politik önderliğin teknik askerî meselelerden uzak kalamıyacağından hareketle şu «sonuca»(?) sıçranmıştır: «politik önderliği askerî önderlikten ayırmak ve politik önderliğe öncelik tanımak isteyenler idealist bir düşünüş içindedirler; bunların işi gücü Eylem yerine Lâftır; bunlar gevezeliğin askerî faaliyeti gökyüzünden idare etmesini istemektedirler...» (21)

«Politikanın önceliği» görüşü Fidel'in şu tezine aykırıdır:

«Askerî kabiliyet gösterenlere, politik sorumluluk ta verin.» (22)

Çünkü Debray'a göre gerek Küba Devrimi, gerekse Che'nin sözleri, «doğru yolun bu olduğunu» ortaya koymuştur:

---

(17) Aynı eser, s. 64.
(18) Aynı eser, s. 96. Bu bölüm, s. 93-94'te, proleter devrimci ilkelerin etraflı bir şekilde «reddinden» sonra gelmektedir.
(19) Aynı eser, s. 96-97.
(20) Aynı eser, s. 64.
(21) Aynı eser, s. 86.
(22) Aynı eser, s. 89.

«Küba'da askerî (operasyonel) ve politik önderlik bir kişide toplanmıştı: Fidel Castro.» (23)

«Che Guevara birlik fikrini o kadar ileri götürmektedir ki, Amerika'da başkaldırma mücadelelerini yürüten askerî ve politik liderlerin 'eğer mümkünse tek şahısta birleşmelerini' önermektedir.» (24)

Askerî kabiliyetten ise tamamen ferdî-fizikî karakteristiklerin anlaşıldığı açıktır:

«Lâtin Amerika'da silâhlı mücadelenin günün emri olduğu her yerde biyoloji ile ideoloji arasında yakın bir bağ vardır.... Moral faktör olan inanmışlığın yanısıra fizikî sağlamlık gerilla harbi için gerekli vasıfların en temel olanıdır...» (25)

Bütün bunlar ise Lâtin Amerika için geçerli durum olduğu söylenen şu çerçeve içine yerleştirilmektedir:

«İşte bu yüzden bugünkü durumda esas ağırlık mevcut partilerin kuvvetlendirilmesine veya yenilerinin kurulmasına değil, gerilla savaşının geliştirilmesine verilmelidir.

İşte bu yüzden ayaklanma faaliyeti bugün bir numaralı politik faaliyettir.» (26)

Politik öncülük sağlamak için yeni parti kurma teşebbüsleri boş ve faydasızdır; politik tartışmalar boş ve bölücü, yersiz tartışmalardır:

«Dikkat edilsin ki gerilla hareketinin hiç bir kısmı yeni bir parti örgütlemek teşebbüsüne girişmemiştir; daha ziyade kendi savaşçıları arasındaki doktrin veya parti ayırımlarını silmeye çalışmıştır. Birleştirici unsurlar, savaş ve savaşın yakın politik hedefleridir. Gerilla hareketi en acil askerî görevleri etrafında kendi içinde birlik kurmakla başlar (bu görevler zaten politik görevler haline gelmişlerdir), partisiz unsurların ve gerillacılar arasında mevcut bütün partilerin birliğini...Tâyin edici politik seçim, gerilla güçlerine katılmaktır...» (27)

Yukarda da söylediğimiz gibi, gerilla grubu «hem öncü, hem savaşan güç», «hem genel kurmay, hem halk ordusu» olarak düşünülmektedir.

«Öncü parti, gerilla «foko» su şeklinde varolabilir. Gerilla gücü, partinin ambryonik şeklidir.» (28)

«Halk ordusu partinin çekirdeği olacaktır, tersi değil. Gerilla gücü politik öncünün çekirdeğidir ve gelişmesinden gerçek bir parti çıkabilir.» (29)

Yâni gerilla gücü eşittir halk ordusunun çekirdeği eşittir halk ordusu eşittir partinin çekirdeği eşittir politik öncülük...Devrime silâhlı mücadele-

---

(23) Aynı eser, s. 96.
(24) Aynı eser, s. 106.
(25) Aynı eser, s. 100-101.
(26) Aynı eser, s. 105.
(27) Aynı eser, s. 104.
(28) Aynı eser, s. 105.
(29) Aynı eser, s. 115.

den başlamakla yükümlü olan bu «çekirdeğin» iç görünümü, bu çekirdeğe katılma kıstasları, yukarda sözü geçen biyolojik - ideolojik bağın dışında, acaba nasıldır?

«İşçi - köylü ittifakı çoğu zaman birleştirici bağını burjuva kökenli bir devrimciler grubunda bulur; gerilla kumandasının önemli bir kısmı buradan gelir.» (30)

«Meslekten gelme askerler halk savaşı sırasında siyasî liderler olabilirler...» (31)

Buraya Douglas Bravo'dan şu eşsiz(!) bölümü de eklemek gerekir: «Yeni partinin içindeki birliği gösteren örnekler vereyim size: Aramızda ordudan ayrılma üç eski subay var, ve hepsi de, pekâlâ, merkez komitesi üyeliği yapıyor....Bu küçük örnekler de gösteriyor ki, çeşitli partilere bağlı, çeşitli eğilimler taşıyan, ama temelde marksist - leninist olan, devrimci olan birçok adam bugün Devrimin Partisi'ni meydana getirmektedir.» (32)

(Böyle bir görüşe saçmalık demek bile hafif kaçıyor.)

Yine Debray'den okuyalım:

«(gerillacılar hakkında) Ne bir örgütün yaratıklarıdırlar, ne de hükümdardırlar: bu aşamada, örgüt bizzat kendileridir.» (33)

Ve hem öncü, hem çekirdek, hem temel güç olan; içinde politik ayrılıklar olan ve bu ayrılıklar zorla silinen bir parti, beri yandan cephe olmayan bir cephe olan; hem politik, hem askerî teşkilât olan; içinde politik tartışmalar hiç olmayan ve askerî - taktik tartışmalar bile asgarîde tutulan; «bir aydının, hele burjuvaysa, her şeyden önce stratejiden bahsetmesi normaldir. Ne yazık ki doğru yol, tek mümkün olan, taktik bilgilerden başlayıp ağır ağır stratejinin saptanmasına yükselmektir» (34) anlayışına uygun olarak hareket eden, ama üyelerinin çoğunluğu burjuva kökenli olan; sosyalist öncü olan ama üyelerinin Marksizm - Leninizmi bilmelerini gerekli saymıyan **bu gerçekten garip teşkilât** proleter devrimciliğinin ilkelerinin **her yerde, dünya çapında** geçerli olduğunu söyleyen ve «foko»yu eleştirenlere karşı, şu sözlerle savunulmaktadır:

«Fidel bu yakınlarda şöyle dedi: 'Biz hiç bir sekte, hiç bir milletlerarası Masonik teşkilâta, hiç bir kiliseye mensup değiliz.'» (35)

Şimdi bu «anti - Masonik» çizginin, bu öncülük anlayışı içinde çalışma tarzı ve anlayışının, buna bağlı olarak ta zaten esasları ortaya çıkmış olan halk savaşı anlayışının ne olduğunu görelim.

---

(30) Aynı eser, s. 110 - 111.

(31) Aynı eser, s. 106.

(32) Douglas Bravo, **Millî Kurtuluş Cephesi**, (Ant Yayınları) s. 83.

(33) Debray, adı geçen eser, s. 112.

(34) Aynı eser, s. 58.

(35) Aynı eser, s. 125.

Çalışma Tarzı ve Halk Savaşı Konusunda

Debray'nin «Millî Demokratik Devrim ve Devrimci Aşama» ve «Öncülük ve Politika ile Silâhlar Arasındaki İlişki» konularındaki görüşleri, «Çalışma Tarzı» anlayışını da, «Sıcak Savaş» anlayışını da belirlemektedir.

Debrayist görüşe göre, geniş halk yığınları emperyalizmin ve yerli hâkim sınıfların sömürüsünden doğan koşullarda yaşantılarını sürdürüyor olmalarından ötürü, zaten durumunun ne olduğunu sezmektedir; düşmanlarının kimler olduğunun farkındadır. Ancak, onların kitle halinde ve doğrudan doğruya siyasî hedeflere yönelik olarak ayaklanmalarını ve bir halk ordusu teşkil ederek halk savaşına girişmelerini iki şey engellemektedir: 1) yüzyılların verdiği alışkanlıktan doğan «hâkim sınıflar korkusu»; 2) doğrudan doğruya siyasî hedefler gösteren bir örgütün yokluğunda, ayaklanacak insiyatifi ve kızgınlığı kendilerinde bulamamaları.

İşte silâhlı öncü olan, Douglas Bravo'nun deyimiyle «öncü savaş» veren gerilla «foko» sunun görevi, kitlelere bu iki unsuru getirmek; başka bir deyişle, zaten sömürünün ve yerli düşmanlarının kimler olduğunun kendiliğinden farkına varmış olduğu iddia edilen kitleyi **kendiliğinden ayaklanmaya sevkedecek kıvılcımı çakmaktır.**

Gerilla «foko» su bunu, kırlık bölgelere çektiği düşman kuvvetlerini köylülerin gözü önünde yenip imha ederek başaracaktır. Bu şekilde köylülerin düşmanın yenilmezliği ve dokunulmazlığı konusundaki şüpheleri ortadan kalkacak, zaten polisi ve jandarmayı **kendiliklerinden** sömürü düzeninin koruyucuları ve dayanakları olarak tesbit etmiş olan köylülerin bu şekilde korkusu silinecek, onlar da mücadeleye kazanılmış olacaklardır. Beri yandan, kırlık bölgelerde düşman kuvvetlerinin girişecekleri tedhiş ve bastırma hareketleri köylüleri «somut» bir şekilde düşmanla karşı karşıya getirecek, bu ise onları iyice kızdıracak ve ayrıca onlara «somut hedef» tesbit etmiş olacak, köylüler bu şekilde mücadeleye kazanılmış olacaklardır.

Bu, Bravo'nun terimiyle, «öncü savaş»ın «halk savaşı»na dönüşmesidir. Yâni devrimci mücadele süreci içinde, **kitleleri halk savaşına hazırlamak yolu da esas olarak küçük bir grubun silâhlı mücadelesinden geçmektedir;** diğer bilinçlendirme-propaganda-örgütlendirme yolları, kitle içinde mücadele yolları **ikinci plâna itilmiş veya tamamen reddedilmiştir.**

Debray, «öncü savaş» - «halk savaşı» ayırımını terimsel olarak yapmamakla ve yer yer gerilla «foko» sunu daha başından itibaren «halk ordusu» olarak nitelendirmekle beraber, bu ayırımın kökleri onda da mevcuttur: gerilla «foko» su için hem «halk ordusu», hem de «çekirdek» denmesi, bu ayırımın kavramsal olarak varlığının delilidir.

Bu çalışma tarzı anlayışının belli başlı unsurlarını şu şekilde toparlayabiliriz:

1) «politik-ideolojik sağlamlık» ile «fizikî kapasite, askerî teknik» arasındaki ilişkide, askerî tekniğe ve fizikî kapasiteye öncelik vermek;

2) kitleler içinde ideolojik-politik faaliyeti reddetmek; kitleler içine girmeyi reddetmek; kısa vâdeli hedefler için mücadelenin kitleyi bilinçlendirmek ve örgütlendirmekteki önemini reddetmek; alışılmış kitle içinde

mücadele yollarının ve kısa vâdeli hedefler etrafında mücadele vermenin **zorunlu olarak** reformizme götüreceği düşüncesiyle «nihaî hedeflerin ve nihaî ve en keskin mücadele tarzının daha baştan somutlaştırılması ve ortaya konması» ilkesini getirmek - tek propaganda - bilinçlendirme - örgütlendirme yolu olarak doğrudan doğruya silâhlı mücadeleyi önermek;

3) gerek ittifaklara ve güçbirliğine karşı «kaybolup gitmekten, insiyatifi yitirmekten» ötürü, gerekse kitlelere karşı «ihanete uğramaktan, hedefleri gözden kaçırmaktan» ötürü **büyük bir korku ve güvensizlik.**

Kitabının 35.-38. sayfalarında Troçkizmin «silâhlı kendiliğindencilik» eğilimini kesinlikle reddeden Regis Debray, daha ilerde Fidel'in Sierra Maestra köylüleri hakkındaki:

«Onları kim bu kadar güzel örgütledi? Bu kadar kabiliyet, zekâ, cesaret ve fedakârlığı nerden edindiler? Kimse bilmiyor! Âdetâ bir efsane. Tek başlarına, tamamen kendiliklerinden, kendi kendilerini örgütlüyorlar!» ([36]) sözlerini alkışlarken, bir dip-notta «Elbette bu, köylü desteğinin hemen sağlanmasının kolay olduğu demek değildir, ama bu destek sağlandığında harikalar yaratır» ([37]) demekle yetinmekte, bu desteği sağlamak yolu olarak ise, gerilla «foko» sunun mücadelesinden başka bir şey göstermemektedir.

Debray, kitabının 44.-46. sayfaları arasında gerçek proleter devrimci silâhlı propaganda anlayışını ve bu anlayışın evrensel pratiğini şu şekilde özetlemiştir:

«Kitleleri ikna için onlara hitabetmek gerekecektir; onlara konuşmalar yapmak, demeçler vermek, açıklamalarda bulunmak, kısacası politik çalışmaları yürütmek, 'kitle çalışması' yapmak gerektir. Böyle olunca ilk savaşçı nüvenin küçük propaganda devriyelerine ayrılarak dağlık bölgeleri kaplaması, köylere gitmesi, toplantılar yapması, ... gerekecektir.»

Fakat Debray'a göre **bu** silâhlı propaganda anlayışı ve mücadele tarzı hiç te genel «politikanın önceliği», «kitle çalışmasının vazgeçilmezliği» gibi ilkelerden doğan bir tarz olmayıp, ancak şu koşulların varlığıyla açıklanabilir ve geçerlidir: 1) köylü nüfusun sıklığı; 2) silâhlı propaganda yapanların arkalarını devrimci üs bölgelere ve düzenli bir halk ordusuna dayamış olmaları; 3) yabancı bir ordu tarafından şartlarının varlığı ([38]).

Bu üs bölgelerin ve halk ordusunun **nerden geldiği, nasıl kurulduğu ve geliştirildiği, bunun emperyalizmin işgalinden önce de olup olmadığı** suallerini sormak zahmetine bile katlanmıyan Debray, buradan hareketle şöyle bir mantık yürütmektedir: «Lâtin Amerika'da bu şartlar yoktur, —yabancı bir ordu tarafından işgal şartları, geniş üs bölgeleri ve düzenli bir halk ordusu mevcut değildir; kırlık bölgelerde nüfus seyrektir— öyleyse «küçük 'foko' lar halinde örgütlenmek ve derhal ve politik-ideolojik hazırlama süreçlerini atlayarak silâhlı mücadeleye başlamak gerekir.»

([36]) Aynı eser, s. 112.
([37]) Aynı eser, aynı sayfa.
([38]) Aynı eser, s. 47-48.

Bu arada Debray, bilimsel sosyalist halk savaşı anlayışının şu iki ilkesini de reddetmiştir:

1) «Eğer düşman yığınak yaparsa **yer**, kendini dağıtırsa **güç** kaybeder. Hâkim sınıfların ve emperyalizmin ordusu daima bu çelişkiyi yaşar.» Debray, Lâtin Amerika'da «düşmanın her ikisini de yapabilecek güçte olduğundan» hareketle (39) bu ilkeyi reddetmiş ve gerillanın tek çaresinin habire yer değiştirmek ve **kitlelerden uzak durmak** olduğunu söylemiştir.

2) «Gerilla, halkın içinde suda balık gibidir.» Debray, «yerli hâkim sınıfların ve emperyalizmin uyanıklıklarının artmış olduğundan ve zaten nüfusu seyrek olan kırlık bölgeleri işgal veya dikkatle kontrol ettiğinden» hareketle, bu şartlarda «gerillaların suda balık gibi rahatça ve görünmeden gelip gidemiyeceklerini» söyleyerek bu ilkeyi de reddetmektedir (40). Burada bu ilke «görünmeden gelip gitmek» şeklinde yorumlanmıştır. Bu ilkenin de reddinin sonucu, halka karşı güvensizliğin ve kitlelerden uzak durmanın önerilmesidir.

«Foko» nun **kendi içinde** politik tartışma, strateji tartışmaları, vb. **olmadığını** yukarda anlatmıştık. «Foko» nun **kitleye karşı olan** tutumu ve çalışma tarzı ise şu bölümlerde belirlenmektedir:

«Gerilla gücü hem eylemde hem de örgütlenişinde sivil halktan bağımsızdır...» (41)

«Eğer bir toplantı yapmaları gerekiyorsa, halkı zorla topluyormuş gibi yaparlar, öyle ki baskı yapıldığı takdirde halk zorla bu işe sürüklendiklerini söyleyebilsin.» (42)

(Herhalde Debray halkın gerçekten zorlandığı zehabına kapılıp devrimci güçlerden soğumasını olanaksız görmektedir.)

«Başka bir deyişle, polisin ve ordunun fizik gücü dokunulmaz sanılmaktadır ve bu saldırılamazlık duygusu kelimelerle değil fakat bir askerin veya bir polisin herhangi bir kimseden daha fazla kurşun geçirmez olmadığını göstermekle yok edilir.» (43)

«Bir asker taşıma kamyonunun tahribi veya bir polis işkencecisinin alenî idamı yerel nüfus için yüz nutuktan daha tesirli propagandadır.» (44)

«Bu baskınlar sırasında savaşçılar silâh toplarlar, düşmanın askerî potansiyelini azaltırlar, tecrübe edinirler, düşman askerlerinin mâneviyatını bozarlar ve bütün ülke çapında militanların ümitlerini tazelerler. Eylemlerin ajitasyon ve propaganda etkisi, tam bu «tesirler temerküzü» nde yatar. Önemli bir nokta: iki yıllık savaş süresince, Fidel faaliyet bölgesinde bir tek politik toplantı yapmamıştır.» (45)

---

(39) Aynı eser, s. 46 ve sonrası.
(40) Aynı eser, s. 47-50.
(41) Aynı eser, s. 39.
(42) Aynı eser, s. 40.
(43) Aynı eser, s. 49.
(44) Aynı eser, s. 51-52.
(45) Aynı eser, aynı sayfalar.

Bütün bunlar yukarda «Devrimci Aşama» ve «Öncülük» konusunda nakledilen ve anlatılanlarla birleştirilince, Debrayizmin «mücadelenin en keskin biçimleri» konusundaki görüşleri de açıkça ortaya çıkmaktadır.

Çeşitli **teorik** (bak: Millî Demokratik Devrim ve İttifaklar kısmı) ve **pratik** (kitlelerin durumuna ve ihtiyaçlara ilişkin) «gerekçelerle», bilimsel sosyalist teoride Millî Demokratik Devrim mücadelesinin **ileri** bir safhasında yer alması gereken en keskin mücadele biçimi, Millî Demokratik olduğu **inkâr edilen** bir devrimci mücadele sürecinin **başına** kaydırılmıştır. Devrimci mücadelenin **başından itibaren** bu yolu ve yöntemi esas alarak gelişmesi gerektiği söylenmiştir.

Bu mücadele biçimi içinde politik-ideolojik faaliyetin önemi, **gerek örgütsel ve gerekse pratik düzeyde** politikanın, ideolojinin her şeye kumanda etmesi gerektiği ilkesi reddedilmiştir. Millî Demokratik Devrim mücadelesi ile **aynı politik özü taşıyan** ve o politik özün ve çalışma tarzının daha yüksek bir düzeyde **uzantısı** olan halk savaşı kavramı yerine, Debrayist çalışma tarzı ve mücadele anlayışının devrimci mücadelenin başından sonuna kadar bütün safhalarda aynen uygulanmasını içeren bir «gerilla savaşı» kavramı getirilmiştir.

Görülüyor ki Debray tarafından toparlanmış ve anahatlarıyla bu çizginin bütün uygulayıcılarının paylaştıkları ilkeler arasında genel bir **bütünlük** ve **içten tutarlılık** vardır. Debray'nin çeşitli konulardaki önerileri teori ve pratiğin değişik düzeylerinde hep birbirlerini tamamlamakta ve bir **bütün** teşkil etmektedirler. Bu önerilerin bir bütün meydana getirme niteliği, bu akımın tarihî kökenlerini incelerken daha açık bir şekilde ortaya çıkacaktır.

Şimdi gelelim bu çizginin bilimsel sosyalist devrim anlayışı açısından eleştirisine. Bu eleştiriyi de yukarda sözü edilmiş olan noktalarda toparlamak mümkündür.

Devrimci Aşama Konusunda Bilimsel Sosyalist Görüş

Emperyalizmin sömürü alanı olan, emperyalizme bağlı bir kapitalizm içinde feodal ve yarı-feodal **kalıntıları** barındıran bütün ülkeler için doğru politik çizgi, işçi sınıfı öncülüğünde Millî Demokratik Devrim çizgisidir (46). Bu çeşit ülkelere ister «yarı-sömürge, yarı-feodal» densin, ister

(46) Bugün dünya kapitalist sisteminin sömürülen kutbunu meydana getiren ülkelerin büyük çoğunluğu, **«yarı**-sömürge, **yarı**-feodal» ülkelerdir; tam sömürge ve feodalizmi az çok saf şekliyle koruyan ülkeler değil. Ama **bu** ülkelerde de, proleter devrimcileri Millî Demokratik Devrim için çalışmalıdırlar. Kanımızca, bu ülkelerde de «kapitalist olmayan yol» proleter devrimcilerinin stratejisi olamaz.

Bir de, tam sömürge durumunda olan ülkelerde, mücadelenin daha başından bir yabancı istilâcıya karşı millî kurtuluş mücadelesi şeklinde gelişmesi meselesi vardır. İlerde de açıklayacağımız gibi, **esas** olan Millî Demokratik Devrim sürecidir; Millî Kurtuluş **Savaşı,** onun bir **parçası** ve **yarı**-sömürge koşullarda **ileri** bir safhada büründüğü

«azgelişmiş kapitalist» densin, tahlilin özü aynıdır ve Millî Demokratik Devrim çizgisi, bu tahlilden doğan çizgidir.

Millî Demokratik Devrim stratejisinin geçerli olması için a) emperyalizme **bağımlılık**; b) feodal ve yarı-feodal **kalıntıların** varlığı, şarttır. Bu genel kategorilerin varlığı, pratikte proletaryanın yanısıra geniş köylü kitlelerinin varlığı demektir. Millî Demokratik Devrim çizgisi, **temelde** bu geniş köylü kitlelerinin işçi sınıfı ile ittifakının Millî Demokratik nitelikteki şiarlar etrafında sağlanması çizgisidir.

Millî Demokratik Devrim çizgisinin geçerli olması için a) bir üretim ilişkisi olarak feodalizmin varlığı; b) bir millî burjuvazinin varlığı, **şart değildir.** Günümüzde herhangi bir ülkede Millî Demokratik Devrim çizgisinin **bu son iki unsurun varlığına dayandırılması**, sakat bir görüştür; bu koşullar dünyanın çok geniş bölgeleri için geçerli değildir ve Millî Demokratik Devrim çizgisinin **bu şekilde** savunulmak istenmesi, bu tezin belirli somut şartlarda düşmanları karşısında zayıf düşmesine yol açar.

Ama Millî Demokratik Devrim tezinin yanlış bir biçimde ortaya konulmasının ve bu yanlış biçimde ortaya koyanların zayıflaması demek, Millî Demokratik Devrim tezinin **özünün** geçerli olmaktan çıkması demek değildir. «Sosyalist Devrim» şiarının geçerli olması demek değildir. Bir ülkede millî burjuvazinin ve bir üretim ilişkisi olarak feodalizmin var olmadığının gösterilmesi, Millî Demokratik Devrim tezinin sağlam ve yeterli bir ifadesine yol açmalıdır; bu tezin reddine ve yerine başka bir şiar ve çizginin getirilmesine değil!

Gerek Debray, gerek Che Guevara gerekse Andre Gunder Frank bu konuda açıkça yanılgı ve yanlış anlama içindedirler. Millî Demokratik Devrim stratejisinin komprador ve işbirlikçi burjuvazinin ve feodal-kalıntı niteliğinde unsurların varolduğu her yerde geçerli olduğunu, Millî Demokratik Devrim programının bütün bu unsurların ekonomik sınıf temellerinin tasfiyesine yönelen bir program olduğunu, Millî Demokratik iktidardan sonra sosyalizmin kuruluşuna başlanmasına kadar olan dönemin bir geçiş dönemi ve bir geçiş-üretim tarzı olduğunu görememişlerdir.

Bugün bütün Lâtin Amerika ülkeleri Millî Demokratik Devrim stratejisinin doğru konumunu geçerli kılacak şartları yaşamaktadırlar. Bütün bu ülkelerde Amerikan emperyalizminin en yakın müttefiki olan işbirlikçi bir burjuvazi hâkim durumdadır; bütün bu ülkelerde tarımda genellikle kapitalizm hâkim üretim tarzı olmakla beraber, yaygın feodal ve yarı-feodal **kalıntılar** mevcuttur ve geniş köylü kitlelerini, bu kalıntıların tasfiyesini içeren şiarlar etrafında örgütlemek gerekir. Geniş köylü kitleleri **ancak** bu

---

bir şekildir. **Tam** sömürge ülkelerde devrimci mücadelenin daha başından bu şekli alması ve Millî Demokratik Devrim mücadeleleri ile Millî Kurtuluş Savaşı'nın zaman içinde içiçe geçmesi günümüzün sömürülen ülkeleri açısından a) genel değil, özel bir durumdur; b) bu durumun olduğu ülkeleri de Millî Demokratik Devrim çizgisinin dışına çıkarmaz.

devrimci şiarlar etrafında bilinçlendirilip örgütlendirilebileceklerdir.

Millî Demokratik Devrim programı, **bir reform programı**, mevcut hâkim sınıflardan **bir reform talebi değildir.** Millî Demokratik Devrim programı, **bu programı içeren şiarlar etrafında örgütlenen** bir işçi-köylü ittifakının Millî Demokratik iktidarı sağladıktan sonra **uygulayacağı programdır.** Bu konuda Debray'nin görüşlerini paylaşanların yanlış anlamalara yer vermemeleri gerekirdi.

Yukarda anlatılan geçiş-üretim tarzı niteliğiyle Millî Demokratik Devrim programı, yalnız emperyalizmin **dış sömürü mekanizmasını,** yâni dış ticaret, dış «yardımlar», borçlanmalar, doğrudan doğruya yabancı sermaye yatırımları, vb. ile sürdürülen sömürüsünü tasfiyeye yönelmiş değildir. Millî Demokratik Devrim programı aynı zamanda ve bunlardan fazla olarak, **emperyalizmin o ülke içindeki dayanaklarını,** yâni söz konusu ülkenin **emperyalizm tarafından çarpıtılmış ve devamlı olarak emperyalizmin varlığına bağımlı olarak yaşar hale getirilmiş iç yapısını da** tasfiye etmek zorundadır; **bunu** gerçekleştirecek olan bir programdır. Millî Demokratik Devrim programı uygulaması, hem dış sömürü mekanizmasını, hem de bu mekanizmanın üzerine oturduğu iç yapıyı **birlikte** tasfiye etmek zorundadır. Onun için Millî Demokratik Devrim programı, yalnız bir «yıkım» programı değil, aynı zamanda bir «yapım» programı da olmak zorundadır. Ancak bu şekilde kısa zamanda tekrar emperyalizme bağımlı hale düşülmez; ancak bu şekilde sosyalizmin kuruluşuna doğru ilerlenebilir (47).

---

(47) Bu şekilde bir Millî Demokratik Devrim programı ise ancak ve ancak **işçi sınıfı öncülüğünde** kazanılmış bir siyasî iktidar altında uygulanabilir. Mihri Belli, «AYDINLIK - Sosyalist Dergi»nin 15. sayısında «Millî Demokratik Devrim - Millî Demokratik Hareket» ayırımının yanlış olduğu yolundaki görüşünü şu sözlerle savunmaktadır: «Atılan adımın objektif niteliği göz önünde tutulmayarak proletarya öncülüğünde atılan bir adım, «devrim» sayılacak, **aynı adım** (altını biz çizdik - H. B.) küçük burjuva radikalleri öncü durumundayken atılmışsa, adım «hareket» sayılacak!...» (s. 166.)

Mihri Belli tarafından ifade edilen küçük burjuvazinin öncülüğünde kazanılan bir iktidarın Millî Demokratik program uygulaması ca objektif olarak işçi sınıfının öncülüğünde uygulanacak bir programla aynı olabilir yolundaki görüş, **kesinlikle yanlıştır.** Küçük burjuvazi, sınıfsal niteliği, ilişkileri icabı, asla ve asla işçi sınıfının öncü partisinin saptayacağı ve uygulayacağı gibi bir program saptayıp uygulayamaz. Bizim «Millî Demokratik Devrim - Millî Demokratik Hareket» ayırımımıza karşı çıkarken Mihri Belli'nin eğer bu —yâni aynı programın uygulanması— olursa niye ikisine de aynı ismi vermeyelim gibi bir mantık yürütmesi, meselenin **özünü** gözden kaçırmanın ve proletarya öncülüğüne yan çizmenin ta kendisidir.

Bu nitelikte bir programın uygulanması için «Sosyalist Devrim»in gerekli olduğu yolundaki görüş elbette **yanlıştır.** Bu çeşit bir uygu-

Debrayizmin savunucusu olan Andre Gunder Frank'ın da emperyalizm ve millî demokratik devrim anlayışına temel olan bazı yanlış anlamaları biraz daha derinleştirmek isteriz.

Andre Gunder Frank, Paul Baran ve Paul Sweezy'nin «günümüzde sömürülen ülkelerde emperyalizmden bağımsız ekonomik faaliyetini sürdüren bir burjuvazi olmadığı ve onun için emperyalizmin dış sömürü mekanizmasının tasfiyesiyle yetinilemiyeceğini, iç ekonomik yapı değiştirilmeden emperyalizmin bacadan geri gelmesi tehlikesinin bertaraf edilemiyeceğini» söyleyen tahlillerini geliştirmiş ve derinleştirmiştir. Buraya kadar, katkısı olumludur: Emperyalist sömürünün tamamen **dışsal** bir mesele olduğu, bir «kene» olduğu görüşü kesinlikle yanlıştır ve böyle bir görüş bizi işçi sınıfının değil, küçük burjuva devrimcilerininkine yakın bir «Millî Demokratik nitelikte programa», daha da ötesi, proleter devrimcilerinin Millî Demokratik Devrim stratejisinden **küçük burjuva milliyetçiliğine**, «gâvur düşmanlığına» götürür. Bugün bütün Arap ülkelerinin tecrübesi, böyle bir eğilimin eksiklikleri, yanlışlıkları, tutarsızlıkları ve giderek tehlikeleri konusunda bize yeterli bir uyarı olmalıdır. Proleter devrimcilerinin Millî Demokratik Devrim mücadelelerini mevcut «Arap sosyalisti» iktidarlarının tutumuyla karıştıranlar yanlış bir eğilim içindedirler.

---

lama için gerekli olan, işçi sınıfının öncülüğünde Millî Demokratik Devrimdir. Millî Demokratik Devrimden sonra barış içinde sosyalizme geçilmesinin, Millî Demokratik Devrim ile Sosyalist Devrim arasında mevcut kopmaz diyalektik bağların gerçekleştirilmesinin garantisi budur —dünya şartları, güçler dengesi, vb. değil. Eğer bir başarı işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleşmemişse— bir Millî Demokratik Devrim değil de bir Millî Demokratik Hareket söz konusuysa - gerçek bir Millî Demokratik Devrim programı uygulanamaz ve dünya şartları ve güçler dengesi ne kadar olumlu olursa olsun, işçi sınıfı partisinin öncülüğü için ayrıca bir mücadele verilmeden sosyalizme geçilemez. Dünya şartları ve güçler dengesi, zaten etkilerini işçi sınıfının öncülüğünün gerçekleşip gerçekleşmemesi yoluyla icra ederler. Eğer devrim işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleşmişse, o örgüt de doğru bir çizgi izlemeye devam ederse, sosyalizme geçilmesi zorunludur. Aksini iddia ederek Millî Demokratik Devrim - Millî Demokratik Hareket ayırımını «her iki öncülük te aynı programı uygulayabilir» diye inkâr etmek, Millî Demokratik Devrim stratejisini savunmak adına «kapitalist olmayan kalkınma yolu»nun savunmasını yapmaktır. Hattâ bu anlayış bizi Cezayir'de bugün «sosyalizmin kuruluşunun söz konusu olduğu» görüşüne kadar götürebilir.

Nitekim, yine Mihri Belli, Türk Solu dergisinin 5. sayısındaki «Devrimci Şiar Meselesi» adlı yazısında bunu da savunmuştur. Biz burada Millî Demokratik Devrim kavramının yozlaştırılmasıyla karşı karşıya olduğumuz kanısındayız. İşte doğru çizginin bu yozlaştırılışıdır ki, bu çizginin yanlış çizgileri savunan, Millî Demokratik Devrim stratejisine karşı çıkanlar önünde zaafını getirir.

Ama gerek Baran ve Sweezy, gerek yine Monthly Review dergisinde müstear bir ad olan Michael Mawn, gerekse Andre Gunder Frank, bütün bunlardan Millî Demokratik Devrim stratejisinin yanlış olduğunu ve «Sosyalist Devrim» yapılması gerektiği sonucunu çıkardıkları zaman, büyük bir yanılgıya düşmektedirler. Millî Demokratik Devrimi meselâ Cezayir'deki uygulama gibi bir küçük burjuva programı sanmalarından doğan bu yanılgının temelinde, bütün bu kişilerin ülkemiz gibi ülkelerin politik pratiğinden **tamamen kopuk** olmaları yatmaktadır. Küçük burjuva reformculuğu ile «sosyalist devrim»i metafizik bir şekilde iki alternatif olarak görmekte, işçi sınıfının öncülüğü ile sosyalist devrimi birbirinden ayıramamaktadırlar.

Aynı hatâya, bu sefer pratikle ilişkin nedenlerden ötürü, «ya bir sosyalist devrim, ya bir uydurma devrim» diyen Guevara, bizim ülkemizde ise Sedat Özkol ve M. Kutlay gibi yazarlar düşmektedirler.

(Bu son ismi geçen kişilerin yazılarında, eleştirdiğimiz tahlilin bir başka biçimi de yer almaktadır. Emperyalizm, denilmektedir, yeni bir bütünleşme içindedir. Bir yandan gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki çelişkiler yokolmaktadır, bir yandan da emperyalist ülkelerin burjuvazisi sömürdüğü ülkelerin burjuvazisi ile bağlarını geliştirmekte, özdeşleşmekte veya bütünleşmektedir. Bunun sonucu olarak, hem dünya çapında hem de her ülkede burjuvazi ile proletarya karşı karşıya gelmektedir. Bundan ötürü, önümüzdeki devrimci adımın «sosyalist devrim» olduğunu söyleyebiliriz.) (48)

(Andre Gunder Frank'ın yazılarına dair yaptığımız açıklamalarda da söylediğimiz gibi, benzeri görüşler onun tarafından da paylaşılmaktadır. Bütün bu görüşlerin özü, emperyalist sömürünün «salt dışsal» bir şey olarak anlaşılmasının eleştirilmesinden hareketle, bu sefer emperyalist sömürünün tamamen «içsel» bir şey olduğu, yabancı emperyalizmin onun ortakçısı olan yerli hâkim sınıflardan ayırdedilemiyeceği, dünya çapında son tahlilde kapitalizmin güçleri ile sosyalizmin güçlerinin çarpışıyor olmasının her ülke içinde «sosyalist devrim» şiarının geçerli olduğu anlamına geldiği gibi sonuçlara varılmasıdır.)

(Beri yandan, yine emperyalizmin bugün sömürüsünü ve hâkimiyetini doğrudan doğruya değil, yerli hâkim sınıflar aracılığıyla yürütüyor olmasına, onların arkasına gizlenmiş olmasına bakılarak şöyle bir mantık yürütülmek istenmektedir: Millî Demokratik Devrim anti-emperyalizmdir; bugün emperyalizm halkımız için somut değildir (somut olarak halkımızın karşısında değildir); öyleyse geçerli sloganlar anti-emperyalist sloganlar değil sosyalist sloganlardır veya emperyalizmin halkımızın gözünde somut

---

(48) Bak: Sedat Özkol, «Yeni Emperyalizmin Koşullarını İyi Bilelim» (Ant, 25 Kasım 1969); aynı yazar, «Geri Bıraktırılmış Ülkelerde 'Millî Burjuva' Sınıfı» (Emek, 29 Aralık 1969) ve aynı yazarın **Geri Bıraktırılmış Türkiye kitabında** (Ant Yayınları) strateji ile ilgili kısımlar.

M. Kutlay: Emek dergisinin 7., 8., 9., 10., 13., 15., 16., 17. sayılarında emperyalizm ve strateji ile ilgili yazılar.

değildir; bir Millî Demokratik Devrim programı veya Millî Cephe ancak savaş şartlarında, yabancı istilâya uğrandığı takdirde geçerlidir; öyleyse emperyalizmi tahrik edecek faaliyetlere girişelim ve onu somut olarak, doğrudan doğruya halkımızın karşısına çıkartalım; o zaman ve ancak o zaman halk süratle mücadeleye katılır ve Millî Cepheyi kurarız.)

(Yukarda alınan aktarmalardan ve gerekse bizim sol basınımızın izlenmesinden kolayca anlaşılacağı gibi, bu son iki görüş te, hem Regis Debray tarafından, hem Andre Gunder Frank tarafından, hem de Emek dergisi ve hiç olmazsa yakın zamanlara kadar, Ant dergisi tarafından paylaşılmaktadır.)

(Biz politik pratikleri açısından birbirleriyle hiç alâkası yokmuş gibi gözüken bu gruplar arasında bu şekilde önemli ideolojik benzerlikler olmasını, temelde «sol»» sapmaların da sağ sapmalara benzer bir ideolojik muhteva taşımasının kanıtı olarak görüyoruz.)

Bu konulardaki proleter devrimci görüş nedir?

Ülkemiz ve ülkemiz gibi ülkelerde geniş halk kitleleri emperyalizme bağımlılıktan ve emperyalizmin sömürüsünden doğan koşullarda yaşamaktadırlar. Bu nedenle, karşılarında doğrudan doğruya bir yabancı emperyalist ülkeyi görmeseler dahi, emperyalizmin doğurduğu koşullar onlar için pekâlâ somuttur. Millî Demokratik Devrim stratejisi işte bu şartlardan kaynağını alır.

Böyle bir durumun önemle üzerinde durulmasını gerektirdiği şey, propaganda faaliyetinde kitlelerin somut şartlarından hareket etmektir. Doğrudan doğruya yabancı emperyalizme karşı atılan, örneğin «Amerika'yı kovalım!» gibi sloganlar, geniş halk kitlelerine iletilirken, **mutlaka** kitlelerin somut koşullarını içeren **Millî Demokratik** sınıf sloganları üzerine oturtulmalıdır.**Sırf ve daha baştan** herkese «Amerika'yı kovalım!» diyerek, bununla yetinerek, gerçekten emperyalizmi tasfiye edebilecek tek güç olan işçi-köylü ittifakı kurulmuş olmaz. Böyle bir tutum, bizi yine küçük burjuva milliyetçiliğine, «gâvur düşmanlığı»na götürür.

Böyle bir çizgi elbette yanlıştır ve eleştirilmelidir. Ama beri yandan, böyle bir çizgiyi gerçek Millî Demokratik Devrim anlayışı olarak almak ta çok yanlıştır. Proleter devrimcileri, tekrar edelim, şu görüştedirler: Kitleleri bilinçlendirme ve örgütlendirme mücadelesi içinde **ittifak şiarları** ve doğrudan doğruya emperyalizme karşı olan, yâni **millî meseleyi içeren şiarlar,** bu sınıf şiarları üzerine oturtulmalıdır. Millî meselenin, yâni «her şeyin ardında emperyalizmin olduğunun ve onun kovulması gerektiğinin» anlatılması **mutlaka** sınıf bilinci ve onun etrafında gelişen işçi-köylü ittifak ve hareketi üzerine oturtulmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde, yukarda da söylendiği gibi, Millî Demokratik Devrim mücadelesi değil, milliyetçilik doğar. Emperyalizmin **ancak** bir işçi-köylü hareketi tarafından iktidarın sağlanması ve Millî Demokratik Devrim programının uygulanmasıyla kovulabileceği unutulmamalıdır. Görülüyor ki sırf «emperyalizmi kovalım» demekle emperyalizmi «salt dışsal» bir şey olarak anlamak ve küçük burjuva milliyetçiliği arasında yakın ilişkiler vardır.

(Henüz emperyalizmin yerli hâkim sınıflar arkasına gizlenmeyi başarabildiği şartlarda küçük burjuva devrimcilerinin ortaya atacakları şiarlar üzerinde dikkatle durmalıyız. Bu küçük burjuva devrimcileri veya reformistleri, görünüşte doğrudan doğruya emperyalizme karşı çıkmıyor olabilirler. Bu, onların uzlaşıcı ve teslimiyetçi yanlarının ifadesidir. Ama eğer bu küçük burjuvalar, yukarda anlatılan şekilde, genel anlamda anti-emperyalist (Millîci nitelikte) sınıf şiarlarını ortaya atıyorlarsa —ki toprak reformu bunlardan biridir— biz onları «emperyalizmle aynı safta» diye suçlamakta çok acele etmemeliyiz. Kanımızca «Kemalizm millî kurtuluşçuluktur» tanımı, millî kurtuluşçuluğu yalnızca doğrudan doğruya anti-emperyalist olmakla sınırlı tuttuğundan, ve meselâ bir Ortanın Solu akımının toprak reformunu iyi kötü benimsemesinin anti-emperyalist mahiyetini göremediğinden, yanıltıcı olmaktadır. Ancak zaman bize Ortanın Solu'nun tuttuğu yolun nereye varacağını gösterecektir.)

Yarı-sömürge durumunda olan bir azgelişmiş kapitalist ülkede proleter devrimcileri kitleleri bilinçlendirme ve örgütlendirme faaliyetlerini yukarda anlatılan şekilde yürütürlerse, işçi sınıfı öncülüğünde bir işçi-köylü ittifakı kurulur ve gelişir. Bu ittifak, yerli hâkim sınıfların siyasî iktidarını hedef alır. Bu gelişmenin belirli bir aşamasında, içteki bu sınıf mücadelesi **çok keskin bir biçime bürünür.** Bu keskin mücadelenin içinde bir yerde, belki hemen başında, belki biraz ilerledikten ve yerli hâkim sınıflar gerilemeye başladıktan ve yenilgilerinin yakın olduğu anlaşıldıktan sonra, yabancı emperyalizm duruma **doğrudan doğruya** müdaheleye mecbur kalır. Emperyalist ülke veya ülkelerin doğrudan müdahelesi, istilâ ve işgal şartlarında millî mesele, **emperyalizm ile bütün ülke halkı arasındaki çelişki,** âniden ve büyük bir keskinlikle ön plâna çıkar. Bu halde, emperyalist istilâya karşı, hem henüz pasif kalmış olan işçi ve köylü kitlelerini süratle kazanmak, hem de önceki safhanın millî demokratik güçbirliğinden de geniş bir ittifak kurmak mümkün olur. Millî Demokratik Devrim mücadelesinin ilk safhasının gelişmesi, bu ikinci, çok keskin mücadele safhasını doğurur ve bu safhada, geniş işçi ve köylü yığınlarının daha da kapsamlı ve etkili bir şekilde işçi sınıfının öncü müfrezesinin kumandası altına girmesini sağlar. Bu, halk savaşı ve millî kurtuluş savaşı koşullarının işçi-köylü hareketinin gelişmesi üzerine diyalektik etkisidir.

Ne var ki, bu diyalektik etkinin, yâni halk savaşı koşullarının kitleleri süratle uyandırıcı ve işçi-köylü hareketini objektif olarak kuvvetlendirici etkisinin **değerlendirilmesi,** daha önce işçi sınıfı öncülüğünde işçi-köylü ittifakının kurulup geliştirilmiş ve etkili bir mücadele vermiş olmasına bağlıdır. Bu öncülüğün ve bu ittifakın çekirdeğinin kurulmamış ve bir mücadele verip varlığını ve çizgisini hissettirmemiş olduğu yerlerde, emperyalist istilâ koşulları pekâlâ küçük burjuva devrimcilerinin hareket insiyatifini ve kitlelerin onların öncülüğünde bir millî kurtuluş mücadelesi vermeleri sonucu doğurabilir. Örneğin bizim Millî Kurtuluş Savaşımızda durum aynen böyle olmuştur. Onun için, **her** sıcak savaş ortamının proleter devrimcilerinin mücadelesini zafere doğru getireceğini ve mutlaka bu mücadele üzerinde gerçekten olumlu bir etki yapacağını düşünmek yanlıştır. Sıcak

savaş koşullarının değerlendirilmesi, kapsam ve sürat bakımından, tamamen daha önce proleter devrimcilerinin vermiş oldukları mücadelenin gelişme derecesine, ortaya koymuş oldukları çizginin doğruluğuna ve kitleleri ne kadar etkileyip örgütleyebilmiş, kitle ilişkilerini ne kadar geliştirebilmiş olduklarına bağlıdır. «Halk savaşı şartları bizim mücadelemizin gelişmesini etkileyecektir, öyleyse ilk iş olarak emperyalizmi tahrik edip savaş çıkartalım» görüşü **yanlıştır.**

Üstelik, yabancı emperyalist ülkeyi **geniş çapta,** kitleler önünde genellik kazanacak çapta, istilâya doğrudan müdaheleye sevkedecek, «tahrik edecek» **tek durum,** günümüzde bir işçi-köylü ittifakının gelişmesi ve yerli hâkim sınıfların iktidarını açıkça tehdit eder bir hal almasıdır. Ancak bu şartlarda ve artık başka çare kalmadığı açıkça ortaya çıkınca, emperyalizm buna **mecbur kalınca,** doğrudan bir müdahele **geniş çapta** söz konusu olabilir. Çünkü emperyalizm, geniş çapta doğrudan müdahelenin **dönüşlü olmayan** bir yol olduğunu, bu mücadelenin ülkede emperyalizmin boyunduruğuna son verebileceğini bilmektedir. Halk savaşı koşullarının bir millî kurtuluş mücadelesi haline dönüşmesinin kitlelerin bilincinin gelişmesinde doğuracağı nitelik sıçrayışının, o da bugün çeşitli tecrübeleriyle pekâlâ farkındadır. Emperyalizm, mümkün olduğu sürece yerli hâkim sınıfların arkasına gizlenmeyi ve işe geniş çapta müdahele etmemeyi tercih eder. Onu oradan çıkarmak, ancak onun varlığını gerçekten tehdit etmekle mümkündür. Bunun tek yolu ise güçlü bir işçi-köylü hareketinin geliştirilmesidir, tek tük küçük çapta «tahrikler» değil.

(Lâtin Amerika'da bu gibi «tahrikler»in son iki yılda başına gelenler, emperyalizmin taktiğinin ne olacağını açıkça göstermiştir: Yerli hâkim sınıfların özel güçlerini kullanarak, mümkün olduğu kadar küçük çapta ve süratli müdahele, tecrit ve bastırma. Kitle temeline dayanmayan münferit çıkışların bu yoldan yenilmesi ve dağıtılması kolay olmaktadır. Elbette burada mesele yalnız emperyalizmin taktik kurnazlığı değildir. **Doğru yürütülen bir hareket karşısında,** kitle çizgisi karşısında, emperyalizmin bütün taktikleri er geç başarısızlığa mahkûmdur. Onun için Lâtin Amerika'da Che'nin, Peredo'ların, ve diğer bazı grupların başarısızlığını değerlendirirken, esas tahlilimizi onların çalışma tarzının doğru olup olmadığı konusuna yöneltmeliyiz. Bu meseleye ilerde tekrar döneceğiz.)

Yukarda anlatılanlardan çıkan sonuçlar açıktır: Debray ile aynı çizgide olan Lâtin Amerika devrimcilerinin «Millî Demokratik Devrim'in veya bir Millî Cephe'nin ancak sıcak savaş şartlarında geçerli olduğu», «Millî Demokratik Devrim stratejisinin bir millî burjuvazinin yokluğunda geçerli olamıyacağı», «emperyalizmin somutlaştırılması için mücadelenin en keskin biçimini daha başından kullanarak tahrik edilmesi gerektiği» yolundaki bütün görüşleri yanlıştır.

Millî Demokratik Devrim stratejisi, ülkemiz ve ülkemiz gibi olan ülkeler için her şart altında geçerlidir; Millî Cephe politikası bizim doğru politikamızdır.

Politik mücadele içinde gerek bütün millîci gruplar ve akımlar, gerekse işçi ve köylü kitleleri arasında güçbirliğini kurmaya çalışmalıyız. Bu mü-

cadele içinde, işçi sınıfının öncülüğünü gerçekleştirmeliyiz. Bizi arzuladığımız bütün taktik ve stratejik sonuçlara, gerek kısa vâdeli gerekse uzun vâdeli hedeflerimizin tümüne, tam olarak ancak işçi sınıfının öncülüğü ulaştırabilir. Bu işçi sınıfı öncülüğünü gerçekleştirebilmek için, mümkün olan bütün ilkeli ittifaklara girmeli, onların içinde de, dışında da çalışmalı, çalışma tarzımızın proleter devrimci bir çalışma tarzı olmasına dikkat etmeliyiz.

Buradan, diğer noktalardaki eleştirilerimize geçebiliriz.

Bir kere, bu öncülüğün gerçekleştirilmesi ve bu çalışma tarzının devamlı ve kapsamlı bir şekilde uygulanabilmesi için, öncülüğe aday örgütün işçi sınıfının öz politik örgütünün olması şarttır.

Devrimde Öncülük Konusunda Bilimsel Sosyalist Görüş

Regis Debray'nin ittifaklar ve milli cephe konusunda duyduğu güvensizlik, bir cephe içinde hareket insiyatifini yitireceğine, yozlaşacağına ve kaybolup gideceğine dair korkusu, onun **örgüt, devrimci çekirdek** anlayışına sıkı sıkıya bağlıdır.

Politik-ideolojik sağlamlığı değil, fiziki gücü ve askeri tekniği esas alan; içinde görüş ayrılıklarının ve politik esasların tartışılmasını istemeyen; bilimsel sosyalist teoriyle silâhlanmamış; kitle ilişkilerini kurup geliştirmeye niyetli olmayan; büyük çoğunluğunun işçi ve köylü kitlelerinin saflarından gelmediği anlaşılan; kitlelerin yaşantısı ve günlük mücadeleleri ile hiç bir organik bağı olmayan; dolayısıyla kitlelerin bütün meseleleri üzerinde belirli bir siyasî görüşe sahip olmayan bir «örgüt», elbette ya niteliğini temelden değiştirmek, ya da yitip gitmek istemiyorsa ittifaklardan ve kitlelerden dikkatle uzak durmalıdır.

Bu esasları **daha başlangıçta** belirli bir düzeyde gerçekleştirmemiş olan hiç bir devrimci örgüt, devrimde proletaryanın öncülüğü görevini yerine getiremez.

(Son zamanlarda aramızda bu konuda önemli yanlış anlamaların başgösterdiğini görüyoruz. Şöyle denmektedir: «Bu, işçi sınıfının öz örgütünün **en mükemmel** şeklidir. Oysa bunun daha başlangıçtan böyle olmasını istiyemezsiniz, bekliyemezsiniz. Örgütlerin bir doğuş-kuruluş, bir gelişme, bir de sağlamlaşma devreleri vardır. Daha başlangıçtan bir örgütün bu vasıfları taşımasını beklemek hatâdır; örgüt konusunda oportünizmdir; örgüt bu esasları taşımadan da kurulabilir ve sonradan geliştirilebilir.)

(Saflarımızda yaygınlaşan bu görüş, aynen Behice Boran'ın Çankaya İlçe Kongresinde TİP'in işçi sınıfının gerçek örgütü olduğunu savunurken kullandığı «mantıktır». Boran, bu gayet «somut» (!) lâflardan hareketle TİP'in bu gelişme içinde olduğu sonucuna varmaktadır. Bazı arkadaşlar da yine aynı «somut» lâflardan hareketle, TİP'in bir gün işçi sınıfının öz örgütü haline gelebileceğini savunmaktadırlar.)

(Gerek Debray'la ilgili olarak, gerekse bu arkadaşların yanlış görüşleri ile ilgili olarak, bir kere daha tekrarlamak istiyoruz:)

İşçi sınıfının öz örgütü olmak iddiasında olan bir örgüt, **daha başlangıçta** politik-ideolojik sağlamlığı esas almalı, bilimsel sosyalist teoriyle silâhlanmalı, kitle ilişkilerini kurup geliştirme yolunda yürümeli, işçi ve köylü kitleleri ile bağlar kurup onlardan gelen militanları saflarına kazanmalı, kitlelerin bütün meseleleri üzerinde doğru ve bağımsız siyasî görüş ve önerilere sahip olmaya çalışmalı, nihayet proleter devrimci ilkelere göre örgütlenmelidir. Bu sonuncu şart, o örgüte **her şart** altında mücadele imkânını verir. Bir örgüt, eğer daha başlangıçta her şart altında ve toplum hayatının her safhasında mücadeleye vermeye elverişli değilse, ne işçi sınıfının öz örgütü olabilir, ne işçi sınıfı öncüsü, ne de başka bir şey. Bütün bu şartlar için daha baştan gerekli olan nitelik düzeylerinin altında kalınırsa, o örgütün gelişip sağlamlaşması ve «en mükemmel» şekle kavuşması diye bir şey olamaz.

Debray'in gerilla «foko» sunun bu vasıfların hiç birine sahip olmadığı, gerek Debray'nin kitabından, gerekse Lâtin Amerika'daki gerilla mücadelelerinin yakından izlenmesinden ve bu mücadeleler hakkında çıkan yazılar, anılar, kitaplardan anlaşılmaktadır.

Debray'in savunduğu gerilla «foko» su «emperyalizme karşı silâhlı dövüş» e inanmış burjuva kökenli aydınların bir askerî örgütüdür, o kadar. Böyle bir örgütün, hele «foko» nun iç çalışmasıyla ilgili olarak anlatılanlar gözönünde bulundurulursa, **hem** öncü parti, **hem** öncü partinin çekirdeği, **hem** halk ordusu, **hem** halk ordusunun çekirdeği olduğunu ve olacağını iddia etmek, gerek dünya tarihinden ve devrimci şartlardan, gerekse bilimsel sosyalizmin ilkelerden tamamen habersiz, bulutlarda dolaşıyor olmak demektir.

Proleter Devrimci Çalışma Tarzı Konusunda

Proleter devrimcileri geniş işçi ve köylü kitleleriyle sağlam bağlar kurmalı, kitleyi bilinçlendirme ve örgütlendirme görevlerini hakkıyla yerine getirebilmek için bütün kitle mücadeleleri içine girmeli, kitlelerin kısa vâdeli hedefleri etrafında çalışmalarının gerçekten kitlelerin yararına olduğunu ispatlıyacak mücadeleler vermelidirler.

Proleter devrimcileri, kitle ile ilişkilerinde daima kitlenin çoğunluğunun durumunu göz önünde tutmalı, mevcut şartlarda kitle çizgisinin ne olduğunu dikkatle saptamalı, kitle içindeki faaliyetlerinde politik-ideolojik çalışmaya öncelik vermelidirler.

Proleter devrimcileri kitle içindeki politik-ideolojik çalışmalarında daima kitlelerin somut şartlarından hareket ederek meseleleri koymaya öncelik vermelidirler. Bunlar proleter devrimci çalışma tarzının ana ilkeleridir.

Kitlelerin kısa ve uzun vâdeli mücadeleleri konusundaki görüşümüz nedir? Biz, devrimci bilincin belirli aşamalardan geçerek geliştiği kanısındayız. Örneğin, genel olarak işçi sınıfı, iktisadî mücadelenin çeşitli kademelerinden geçer, önemli tecrübeler kazanır ve bu mücadele içinde ona siyasî bilinç dıştan verilir. Elbette her kitlenin içinde gelişme düzeyi daima eşit değildir: Bazı kesimler daha hızlı, bazı kesimler daha yavaş gelişirler. Ve

tek tek işçilerin çok büyük bir süratle ve nisbeten az bir iktisadî mücadele tecrübesiyle siyasî bilince ulaşması mümkündür. Ama biz modern sanayi işçisi niteliğindeki proleter yığınlarını bir bütün olarak, sınıf olarak göz önünde tutmak zorundayız: İşçi sınıfının bir bütün ve bir kategori olarak belirli aşamalardan geçmeden siyasî bilince varabileceği düşünülemez.

İşçi sınıfı için geçerli olan, proleter devrimcilerinin içinde çalıştıkları kitlenin tümü için geçerlidir. Pratikte kitlelerin kısa vâdeli çıkarları etrafında uzun bir mücadele vermeden, proleter devrimcilerinin kendilerini geniş emekçi yığınlarına ve diğer millîci sınıflara kabul ettirebilmeleri mümkün değildir. Millî Demokratik Devrim mücadelesi içinde kitlelerin mücadelenin en keskin biçimlerinin geçerli olduğu safhaya hazırlanması, uzun ve çetin bir mücadele istiyen bir iştir. Bu «kitleyi hazırlama» süreci içinde kitle metotlarının tümünü kullanmalıyız, işçi ve köylü kitlelerinin ve diğer millî sınıf ve zümrelerin bütün mücadelelerinde yer almalı, onlara hedef göstermeli ve yön vermeliyiz. Çelişkileri doğru tesbit edip, emekçi yığınlarının menfaatleri yönünde mücadeleler açmalı ve kitleleri bu mücadeleler içinde eğitmeli, bilinçlendirmeli ve örgütlendirmeliyiz.

«Kitlenin yakın çıkar ve hedefleri etrafında bir mücadele bizi reformizme hapseder» görüşü kesinlikle yanlıştır; «sol» sekter, küçük burjuva maceracısı, Engels'in deyimiyle, «küçük burjuva sabırsızlığını teorik dayanak olarak kullanan» bir görüştür. Kitlenin nihaî mücadeleye hazırlanması, eğitilmesi ve örgütlendirilmesi süreci bir **bütün** olarak düşünülmelidir. Bu bütün atlanırsa, kestirmeden gidilmeye çalışılırsa, sonuç olarak hiç bir yere gidilemez, kitlelerden tecrit olunur, emperyalizmin baskı ve dağıtma teşebbüsleri karşısında zayıf düşülür.

«Halk içinde suda yüzen bir balık gibi olmak» ilkesinin gerçek anlamı, budur: Proleter devrimcilerinin kitle ile sağlam ilişkiler kurmaları, kitlenin bütün mücadelelerine katılmaları ve ona doğru yolu göstermeleri, kitlenin onları gerçek öncüsü olarak benimsemesi ve içinde barındırması, yaşatması, onlara destek ve kuvvet kaynağı olması. Bunun «nüfus sıklığı», «emperyalizmin uyanıklığı», vb. ile hiç bir ilgisi yoktur. Bu proleter devrimci çalışma tarzı, emperyalizmin ve yerli hâkim sınıfların her taktiğine ve çaresine karşı mutlaka başarı kazanacaktır. Emperyalizmin çeşitli taktik ve çarelerine karşı başarı kazanamıyacağı mutlak olan, kitleden kopuk, kitlelere yukardan bakan, onları yüzeyde temeller üzerinde ve çeşitli emrivakilerle «kazanmayı» kuran bir çalışma tarzıdır. Regis Debray'nin önerdiği ve genellikle Lâtin Amerika'da bu çizgideki hareketlerin izlediği anlaşılan çalışma tarzı, kitlelerin mücadelesinin en keskin biçimi hariç bütün safhalarına karşı gösterdiği ilgisizlik ve kitle şüpheciliğiyle, kitleler içinde ideolojik-politik mücadele vermenin önemini inkâr edişiyle, henüz kitlenin hazır olmadığı dönemlerde kendiliğindenci-terörist bir eğilimle mücadelenin en keskin biçimine girişilmesini önerişiyle, bu çeşit bir çalışma tarzıdır. Hiç bir zaman geniş ölçüde başarı kazanamıyacak, kazandığı başarılar daima belirli ve çok özel tarihî tesadüflere bağlı kalacak, geniş kitleleri devrime yöneltme mücadelesinde daima başarısızlığa mahkûm olacak bir çalışma

tarzıdır. Elbette gerek gerillacı «foko» içinde, gerekse «foko» ile halkın ilişkileri konusunda ideolojik-politik birlik ve çalışmayı inkâr eden, kitle ilişkilerini ve kitle mücadelesi metotlarını reddeden bu çalışma tarzı, emperyalizm tarafından kolayca tecrit edilir ve Guevara ve Peredo'lar gibi yiğit ve namuslu, davasına inanmış, ama büyük yanılgılar içinde olan liderlerin ölümüyle, başlattıkları hareketlerin dağıtılmasıyla sonuçlanır. Kitleler içinde ideolojik-politik eğitim yapmamasıyla övünen bir hareketin, kendi kendisini zorla kitleden tecrit eden, kitlenin kendisinden soğuması, uzak durması, önerdiği çizgiye hazır olmaması için elinden gelen her şeyi yapan bir hareketin tecrit edilip kolayca dağıtılmasından doğal ne vardır? Burada mesele, emperyalizmin uyanıklığı değil, emperyalizmin uyguladığı zorlu taktikler, emrindeki paraşütçüler, kırlık bölgelerdeki nüfus seyrekliği vb. gibi meseleler değil, kısacası teknik ve doğal unsurlar değil, doğrudan doğruya gerek örgütsel, gerek teorik, gerek pratik ilkelerin tamamen tarihin doğruluğunu kanıtladığı ilkelere ters oluşudur.

Debray ve aynı çizgide olan Lâtin Amerika devrimcilerinin «devrimci aşama» ve «öncülük» konusundaki görüşleri bizim dünya çapında tek doğru devrimci çizgi olduğuna inandığımız «İşçi Sınıfı Öncülüğünde Millî Demokratik Devrim» çizgisine göre «sol» oportünist ve sekter bir tutum olduğu gibi, Debray'in önerdiği çalışma tarzı ve mücadele anlayışı konusundaki tutumu da bizim çalışma tarzımız ve mücadele anlayışımıza göre «sol» sekter, küçük burjuva devrimcisi bir «keskin» tutumdur.

Bütün bu yanılgılar ve ilkelerin açık inkârı, mücadeleye küçük bir gerilla grubunun silâhlı mücadelesiyle başlanması gibi bir pratik öneride yansımaktadırlar.

Proleter devrimcileri için, kitlenin nihaî mücadeleye hazırlanması sürecinin tümü içinde, mevzi çatışmaları, yer yer kesin ve sert mücadele biçimlerine başvurulması kaçınılmazdır. Ancak yine bu süreç içinde bu esas mücadele tarzı değil, tâlî ve daima genel ideolojik-politik mücadele içinde yerini alması gereken bir mücadele tarzıdır. Proleter devrimcileri, yerine göre bütün mücadele tarzlarını kullanacak bilgi ve tecrübeye elbette sahip olmalıdırlar. Ama proleter devrimcileri bu bilgi ve tecrübeyi, kendileri kitleyle birlikte kitlenin mücadelesinin çeşitli safhalarından geçerek edinirler. Ve bu bilgileri edinmenin zorunluğu, hiç bir zaman dar deneyci tutumlar için, yerli yersiz «haydi bunu da öğrenelim» teklifleri için bir özür olamıyacağı gibi, «kitleleri nihaî mücadeleye hazırlama süreci»nin tümü içinde ideolojik-politik mücadelenin ve genel kitle içinde çalışma metotlarının hâkim olduğu da su götürmez bir gerçektir.

Kitlelerin işçi sınıfının öncülüğü altındaki mücadelesi nihaî ve en sert safha ve biçimine ulaştığı zaman da, bütün mücadeleye yine proleter devrimci politik çizgi ve öncülük kumanda eder. Bu safhada mücadele tarzı genellikle keskin çatışma biçimini aldığı halde, yine, politikanın herşeye kumanda etmesi ilkesi, tartışma konusu değildir. Proleter devrimci öncülük altındaki safların kuvveti, mücadele tarzı ne olursa olsun, ideolojik-politik sağlamlıklarında, dâvâlarına bilerek bağlanmış olmalarındadır; olanca bilgileri, teorik yeterlilikleri ve bilinçleriyle zafere inanmalarındadır; mücade-

le **tarzı** konusundaki bilgi ve maharetlerinde, teknik-fizik vasıflarında ve askerî yeteneklerinde değil. İdeolojik-politik sağlamlık önce gelir; esas olan bunun sağlanmasıdır; bu sağlandıktan sonra, bu inancı ve görüş açısını, bu bilinci kullanarak başka her şeyi öğrenmek mümkündür. «Uzman olmaktansa, proleter devrimci olmak iyidir» ilkesinin anlamı budur.

Politikanın herşeye kumanda etmesi ve ideolojik-politik mücadelenin başka bütün mücadele şekillerine önceliği ilkesi, **Millî Demokratik Devrim mücadelesinin tümü açısından, halk savaşının bu mücadelenin özü değil, aksine Millî Demokratik Devrim mücadelesinin ve proleter devrimci çalışma tarzının halk savaşının özü oluşunda belirlenir.** Bilimsel sosyalist anlayışa göre, halk savaşı teknik-askerî bir kavram değil, temelde **politik** bir kavramdır; bu halk savaşı sırasında da gerek Millî Demokratik Devrim politikası, gerekse proleter devrimci çalışma tarzı **aynen uygulanır.** Başka türlü olursa, bırakalım halk savaşının kazanılamıyacağını, kitlelerin mücadelesi genellikle halk savaşı aşamasına bile varamaz.

Kitlelerin kısa ve uzun vâdeli hedefleri ve bu hedefler için verilen mücadeleler arasında kopmaz diyalektik bağlar olduğuna inanıyoruz. Eğer kitlelerin yakın çıkarları ve hedefleri için mücadele verilmezse, mücadelenin yukarı aşamalarına ve biçimlerine geçmek **mümkün olamaz.** Beri yandan, sadece kitlelerin yakın çıkar ve hedefleri için mücadele etmekle yetinilirse, bu reformist bir tutum olur; kitlelerin bilinci uzun ve çetin mücadeleler sırasında devamlı bir şekilde yükseltilmez ve giderek nihaî hedeflere, siyasî bilince ve bu bilincin getirdiği hedeflere yöneltilmezse, devrimci mücadele hedeflerinden saptırılmış olur. Böyle bir tutuma giren bir akım, bir hareket veya bir örgüt er geç yozlaşır, kitlelerden uzaklaşır, onlarla bağlarını koparır ve giderek kitlelerin **bütün** mücadelelerinin de dışına düşer.

Kitlelerin mücadelesinin safhaları konusunda «sol» sekter tutumları eleştirdiğimiz zaman, kendimizi dikkatle nihaî hedefleri ihmal eden sağ çizgilerden uzak tutmalıyız. İşçi sınıfının öncü müfrezesi, yönettiği bütün kitle mücadelelerinde bütün bu işleri niçin yaptığını, nihaî hedeflerinin neler olduğunu bir an bile hatırdan çıkarmamalıdır. Ama «sol» sekter tutumları eleştirmenin kendiliğinden sağcı bir tutum olduğu görüşü **saçma** bir görüştür. «Sol» sekter tutumları gerçekten sağ bir çizgiden de eleştirenler olur, doğru devrimci çizgiden de. Sağ oportünist bir tutumu «sol» sekter çizgiden de eleştirenler olur, doğru devrimci çizgiden de. Asla yerine göre doğru devrimci çizginin «sol», yerine göre sağ çizgiye karıştığını düşünmemeliyiz. Bu tamamen metafizik bir tutumdur ve bizi çok yanlış yargılara götürür.

Bir Kere Daha Bilimsel Sosyalist Örgüt ve Öncülük Anlayışı

Proleter devrimci çalışma tarzı ve devrimci mücadelenin gerek her safhada, gerekse bir bütün olarak gerçekleştirilmesi gereken hedef ve icapları hakkında bu açıklamalar, niçin öncü örgütün ancak işçi sınıfının öncü müfrezesi olabileceğini daha sağlam bir temele oturtmamıza yarar.

Ancak temel felsefesi ve dünya görüşü, olayları inceleyiş ve gerçeği saptayış tarzının esasları diyalektik ve tarihî materyalizm olan bir örgüt,

çağının ve ülkesinin gerçeğini mücadelenin her safhasında doğru tahlil edip doğru çizgiyi saptayabilir.

Ancak her duruma ve her mücadele tarzına göre örgütlenmiş, doğrudan doğruya mücadele içinde her mücadele tarzını ve nasıl ve nerelerde kullanılabileceğini öğrenme olanaklarına sahip bir örgüt, mücadelenin tümünü başarıyla yürütebilir.

Ancak içinde devrimci teoriyi ve geniş bilgileri benimsemiş aydınlarla özellikle işçi ve bunun yanında köylü kitlelerinden gelme militanları kaynaştıran bir örgüt, devamlı olarak kitlelerin nabzını dinleyebilir, kitlelerin içine saldığı kökler aracılığıyla vazgeçilmez olan pratik ve somut bilgileri edinebilir ve bu bilgileri devrimci teorinin ışığında değerlendirdikten sonra yine aynı kökleri aracılığıyla pratiğe uygulayabilir.

Ancak böyle bir örgüt mücadelenin **yer ve zaman içinde** gerek bütünlüğü, gerekse parçaları konusunda hem kapsamlı, hem ayrıntılı bir çizgiyi kollektif bir çalışma içinde saptayabilir ve uygulayabilir.

Devrimci mücadelenin genel kurmayı ve safları esas olarak ayrı tutulmalı ve özdeştirilmemelidir. Devrimci mücadelenin genel kurmayı ve safları arasında, pratikte genel kurmayın safları içine, kitle içine saldığı derin köklerle gerçekleştirilen, kopmaz bağlar vardır ama ikisi **ayrı ayrı** şeylerdir. Genel kurmay'ı, savaşan güç ile bir tutan bir anlayış, asla geçerli olamaz; örgüt bu halde ne genel kurmay görevini, ne de mücadele görevini yerine getirebilir. Devrimci mücadelenin, bütün bu esaslara sahip bir genel kurmay tarafından yönetilmesi, mücadelenin başarısı için şarttır.

Şu soruyu sormakla yükümlüyüz: Nasıl olmuş ta bilimsel sosyalizmin teorik ve pratik ilkelerinden bu kadar uzak bir politik çizgi, bilimsel sosyalist devrim teorisi ve pratiğini değiştirmek iddiasıyla **ve** bilimsel sosyalizm adına, ortaya atılır ve savunulur hale gelmiştir?

II. Dünya Savaşı ertesinde dünya devrimci hareketinin görünümü üzerinde kısaca durmak gerekir.

Debray Çizgisinin Tarihî Kökenleri

Gerek Lâtin Amerika'da, gerekse gelişmiş kapitalist ülkeler dahil dünyanın büyük kısmında, II. Dünya Savaşı ertesinde proleter devrimci hareket uzun süre pasifist-parlamentarist bir anlayışa, her ülkede burjuva ve küçük burjuva kuyrukçuluğuna, sahte ve parlamentarist bir millî cephe politikasına, kitlelere uzun vâdeli, siyasî hedeflerini göstermeyen, onların mücadelelerini bu nihaî hedefler çerçevesi içinde görmeyen ve bu hedeflere doğru geliştirmeyen bir tutuma saplanıp kalmıştı.

İşçi sınıfının öz politik örgütünün taşıması gerektiği isimleri taşıyan örgütler, dünyanın birçok yerinde ağır ağır taşıdıkları isimlerin ilkelerinden uzaklaşmışlar, oportünizme, reformizme, revizyonizme saplanmışlardır. Siyasî hedeflerin gözden kaçırılması, siyasî hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilmesi gereken çalışma tarzının gözden kaçırılması, tembel bir statükoculuğun yerleşmesi, eninde sonunda gerek bu örgütlerin, gerekse yönettikleri hareketlerin yozlaşmasına ve devrimci potansiyellerini yitirmelerine yol açmıştır.

Her yerde işçi sınıfının ve diğer emekçi kitlelerinin kısa vâdeli hedefleri için mücadelenin icaplarını ve yöntemlerini çok iyi bilen, ama zaman içinde bu mücadelelerin ve yöntemlerin nihaî amaçlarını gözden kaçıran ve unutan bu örgütler, kitlelerin kısa vâdeli çıkar ve hedefleri için mücadeleyi tamamen reformist, tamamen pasifist bir hüviyet taşır hale getirmişlerdir.

Dünya çapında kendini belli eden ve sistemleşen bu sağ sapmanın sonucu, yine dünya çapında politik başarısızlığı, genel olarak (bazı istisnalar dışında) bir kapitalizme ve emperyalizme teslimiyet havasını hâkim kılmıştır.

Özellikle Lâtin Amerika'da bu çizginin ifadesi çok açık bir şekilde ABD emperyalizmine teslimiyete götüren bir reformizm, bir pasifist-parlamentarizm olmuştur. Lâtin Amerika'da işçi sınıfının politik örgütü olma niteliğini tamamen yitirmiş olan bazı örgütler, işçi sınıfı adına konuştuklarını iddia etmeye devam ederek, Millî Demokratik Devrimi «millî burjuvazinin ve bir üretim ilişkisi olarak feodalizmin varlığına» dayandırmışlar, «tekelci sermayeye karşı bütün unsurların ittifakı» politikası adı altında Millî Demokratik Devrimi kendi ülkelerinin hâkim sınıflarından reformlar talep etmek olarak almışlar, bu uğurda parlamenter «cepheler» kurmak çabasına kendilerini kaptırarak hem uzun vâdeli, hem de kısa vâdeli hedefleri ve mücadeleleri batağa saplamışlardır.

İşte bu ortamda, her şeyin kaybolduğu ve emperyalizmin mutlak bir hâkimiyet sürdürür gibi göründüğü koşullarda, gerçekten yiğit bir avuç vatansever, anti-emperyalist burjuva ve küçük burjuva aydını, biraz da ümitsizliğin ve her şeyi deneme arzusunun verdiği atılımla, Küba'da mücadeleye girişmişlerdir.

Çok özel bazı koşullarda, **yâni** a) Küba'daki Batista diktatörlüğünün talî ve geçici bir diktatörlük olmasından ve Küba hâkim sınıflarının gerçekten benimsedikleri bir temsilcisi olmamasından; b) Küba'nın ABD'ne olan yakınlığı ve ekonomik-politik-kültürel bağlarının kesafeti dolayısıyla bütün Küba ekonomisinin ve özellikle Küba devlet mekanizmasının ve ordusunun iyice kokuşmuş olmasından; c) Yine aynı yakınlık ve kesif bağlardan doğan, beri yandan da dünya çapında proleter devrimci hareketin büyük bir uyuşukluk ve teslimiyet içinde olmasından beslenen bir aşırı güven duygusuyla, gerek Küba hâkim sınıflarının ve gerekse Amerikan emperyalizminin uykuda olmasından gelen koşullarda Küba tecrübesi başarıya ulaşmıştır. Hele başlangıçta hiç ama hiç proleter devrimci olmak iddiaları olmayan bir avuç aydının giriştikleri yürüttükleri bir hareket, bu çok çeşitli özel nedenlerin etkisiyle, bir devrimci iktidarın kurulması ve emperyalizmin yenilgisiyle sonuçlanmıştır.

Ve bu mücadele sırasında, bu burjuva ve küçük burjuva kökenli aydınlar **genel ilkeler, devrimci öz ve program seviyesinde**, bilimsel sosyalizmi benimseme yoluna girmişlerdir. Emperyalizme karşı dövüş içinde olan bu aydınlar üzerinde, çağımızın en ileri ve devrimci görüş ve anlayışı olan Marksizm etkili olmuş, bu gerillaların kurdukları siyasî iktidar, ABD emperyalizminin yenilgi sonrası şaşkınlığı içinde giriştiği gönülsüz baskı te-

şebbüsleri karşısında büyük bir süratle sosyalist olduğunu ilân etmeye, sosyalist bir programı benimsemeye, proleter devrimci isim taşıyan bir örgüt kurmaya ve kitle ilişkilerini geliştirmeye yönelmiştir.

Bu gelişmeler özellikle Lâtin Amerika'daki devrimci potansiyel için hem iyi, hem kötü bir sonuç doğurmuştur. İyi sonuç doğurmuştur, çünkü Küba Devrimi'nin başarısı Lâtin Amerika'da durumun hiç te sanıldığı kadar ümitsiz olmadığını, her şart altında devrimci mücadeleye girişilebileceğini, Lâtin Amerika'daki sözde işçi sınıfı örgütlerinin sağ oportünizme saplanmış olduğunu gözler önüne sermiştir.

Ne var ki, her yeni gelişmeden çok süratli ve etraflı düşünmeden en aşikâr görünen sonuçları çıkarmaya alışkın olan küçük burjuva aydınları, tarih içinde sınıfsal temeli belli olan sabırsızlık ve acelecilikleriyle, bu durumdan çıkarılması mümkün bütün doğru sonuçları ihmal ederek, alabildiğine yanlış sonuçları birleştiren bir politik çizgiyi geliştirmiş ve sistemleştirmişlerdir.

Küba başarısının özel şartlarını tahlil etmeden «başardılar, öyleyse çizgileri genel doğruluk taşır» ilkesine göre hareket eden çeşitli gruplar, Küba Devrimi'ni başaranların artık bilimsel sosyalizm adına konuşuyor olmalarından da etkilenerek, Küba Devrimi'nin bütün pratiğini doğru devrimci çizgi olarak dogmalaştırmışlardır. Aynı eğilimi Küba Devrimi'ni başaran liderlerin de taşıyor olması, Debray'in kitabında ifadesini bulan bu çizginin küçük burjuva çevrelerini «en yeni moda» olarak sarmasına yol açmıştır. Ve bu arada Küba Devrimi'nin liderlerinin gerçekten uzun ve çetin bir proleter devrimci pratik içinden gelmedikleri, proleter devrimci bir çalışma tarzını uygulamamış ve tanımamış oldukları, Marksizmi benimsedikleri zaman da bu benimsemenin Leninizmin pratik ilkelerine uzanmadığı, temelde başardıkları işin dar deneyci bir anlayışın tesadüfî sonucu olduğu bunların hepsi uzun bir süre unutulmuş, gözden kaçmıştır.

Küba deneyine «küçük burjuva maceracılığı» diye saldıranların nitelikleri ve politik başarısızlıkları da genellikle ortaya çıkmış olduğundan, bütün bu somut «bilgiler» küçük burjuva aydınlarının metafizik düşünce çerçevesi içinde, «onların önerdiklerinin aksini yapalım» derken sağ oportünist çizgiye karşı bir «sol» sekter çizginin sistemleşmesi sonucunu vermiştir.

Gerçekten, gerek devrimci aşama ve Millî Demokratik Devrim konusunda, gerek öncülük ve örgütün önemi konusunda, gerekse çalışma tarzı ve mücadele biçimlerinin uygulanışı konularında, Debray'in görüşleri, sağ oportünizme karşı haklı bir tepki içinde doğmuş olan «sol» sekter önerileri birleştirmektedir ve bugün bir «sol» sapma olarak ortaya çıkmaktadır.

Devrimci aşama konusunda, Lâtin Amerika'daki pasifist-parlamentarist, sözde işçi sınıfı örgütlerinin yorumuna tepki olarak, Millî Demokratik Devrim çizgisi sağlam temellere oturtulacağı yerde **bütünüyle reddedilmiştir.**

Öncülük ve örgüt konusunda, aynı sözde işçi sınıfı örgütlerinin taşıdıkları adlara bakarak, bu örgütlerin politik başarısızlıklarından hareketle, bütün proleter devrimci örgütlenme ilkeleri kapı dışarı edilmiş; söz konusu

örgütler eleştirilecek ve gerçek işçi sınıfı örgütlerinin kurulmasına çalışılacak yerde, yukarda anlattığımız «foko»cu örgütlenme anlayışı ileri sürülmüştür.

Yine aynı tutum içinde, kısa vâdeli hedefler için verilmesi gereken mücadele, sırf bu mücadeleyi tekellerinde bulundurduklarını iddia eden örgütlerin reformist tutumlarına bakılarak, temelden reddedilmiş, kısa vâdeli hedefler için kitle içinde mücadele etmenin ister istemez reformizme götüreceği gibi bir anlayış yerleşmiştir.

Mücadele tarzları konusunda, bu çizgi devrimci mücadelenin bütünlüğünü ve belirli safhalardan geçmesi berektiğini inkâr ederek, söz konusu reformist-revizyonist örgütlerin inkâr ettiği en keskin mücadele tarzını **tek** mütadele tarzı haline getirmek eğilimini geliştirmiş ve yarı-sömürge ülkeler için genel pratik bnerisi haline getirmiştir.

Kısacası, Lâtin Amerika'da Regis Debray'nin kitabıyla en açık teorik ifadesine varan bu çizgi, proleter devrimci hareketin dünya çapındaki başarısızlığının nedenlerini araştırırken bu başarısızlıktan ötürü bilimsel sosyalizmin ilkelerinden sağ sapma içinde bulunulmasını suçlayacak yerde, doğrudan bilimsel sosyalist ilkeleri suçlamaya yönelmiştir. Bu, bilimsel sosyalizmin ilkelerinden bu sefer aksi yönde bir sapmayı getirmiştir.

Bugün yalnız yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde değil, dünya kapitalist sisteminin her iki kutbunda da yer alan **bütün** ülkelerde, her üç çizgi de mevcuttur ve mücadelelerini yürütmektedirler: Bilimsel sosyalizmin ilkelerinden sağa doğru sapma; bilimsel sosyalizmin ilkelerinden «sola» doğru sapma; bilimsel sosyalizmin ilkelerinin dünya çapında açılan ideolojik mücadele içinde tekrar kazanılarak ortaya çıkarılması çizgisi.

Bu çizgileri çeşitli ülkelerdeki görünümleri ile iyi tanıyalım ve bilelim. Bu ayırımlar bugün bu yazının başında anlattığımız çeşitli nedenlerle ülkemize de girmekte, kendilerini hissettirmektedirler. Bu gelişmeyi doğru değerlendirelim. Daha önce de, doğru devrimci çizginin sapmalardan her biri tarafından diğer sapmayla özdeş tutulduğunu ve öyle gösterilmek istendiğini söylemiştik. Bu aldatıcı görünüme kapılmıyalım. Ülkemizde ve bütün dünyada, Debray'nin görüşlerinin ve bu görüşlerin politik pratiğini yapanların eleştirisi, artık sağ sapma içinde olanlardan değil, her yerde doğru devrimci çizginin mücadelesini verenlerden gelmektedir. Proleter devrimcileri, Debray'nin görüşlerinin ve onun politik pratiğini yapanların bilimsel sosyalizmin devrimci mücadelesi içinde olmadıklarını ısrarla savunmakla beraber, bu «sol» çizginin sağ oportünizmin iflâsında oynadığı rolü de görmezlikten gelemezler. Doğru devrimci çizgiyi savunanlar, bugün dünyada her yerde sağ çizgileri de aynı sertlik ve dikkatle eleştirmektedirler.

Özellikle Guevara ve Castro'ya karşı yöneltilen bütün eleştirileri «bunlar sağ oportünist sözde işçi sınıfı örgütlerinin yönelttiği eleştirilerdir» diye kesip atmak eğiliminde olan, kendileri hakkında «Lenin ne kadar maceraperest idiyse biz de o kadar maceraperestiz», diyebilen arkadaşlara, dünyada **iki değil, üç** esas çizginin varolduğunu hatırlatmakta fayda vardır.

Gerek dünyada ve gerekse ülkemizde, bilimsel sosyalizmin yaşayan ilkelerini, bu ilkeleri kendi ülkelerinin şartlarıyla kaynaştırarak uygulayan proleter devrimcileri, hem sağ, hem de «sol» çizgileri eleştirerek güçlenecek ve proleter devrimlerinin zaferlerini gerçekleştirecektir.

insanla silâh arasındaki ilişkide önde gelen insandır

Proleter Devrimci Aydınlık, bu sayısında, Çin Halk Cummuriyetinde yayınlanan teorik organ, Hongqi (Kızıl Bayrak) **gazetesinde 1964 yılında çıkmış olan ve «Politik Çalışma Bütün Çalışmanın Candamarıdır» başlığı altında toplanan bir dizi makalenin ilkini sunmaktadır. Diğer üç makale ileriki sayılarımızda yayınlanacaktır.**

Mao Zedung arkadaş şöyle der: «Dünya tarihinin itici gücü sadece ve sadece halklardır.» (1)

Halk yığınlarının yaratıcı gücü tükenmez.

Sosyal gelişmenin bütün tarihi, herşeyden önce, insanların maddî üretimde bulunmak amacıyla üretim ilişkileri içine girmelerinin tarihidir. Bu, ayrıca, insanların üretimi yürütebilmek için araçlar icat etmelerinin ve bu araçları kullanmalarının da tarihidir. İnsanla öteki hayvanlar arasındaki başlıca fark, birincisinin doğadaki nesneleri değiştirmek ve bunları kendi ihtiyaçlarına uygun hale getirmek için, bilinçli olarak çeşitli araçlar yaratabilmesi ve kullanabilmesidir. İnsanlar, hem doğa ile mücadelelerinde, hem de üretim sürecinde tarihin değişik aşamalarında değişik şartlar altında kullanılan araçları sürekli olarak geliştirmişlerdir; bu da, üretim tekniklerinin gelişmesi sonucunu doğurmuştur. Araçlar, elin fonksiyonlarının bir uzantısıdırlar ve insan yeteneklerinin açılıp yayılmasına yararlar. İnsanlar, tarihî zorunluluklardan dolayı, araçların biçimini değiştirerek ve kendi yeteneklerini arttırarak, sosyal ilişkilerin değişmesine ve gelişmesine de önayak olurlar.

(1) Mao Zedung, **Koalisyon Hükümeti Üzerine.**

Halk Kurtuluş Ordusu'nun politik çalışmasında «Dört Temel İlke»nin (2) birincisi, insanla silâhlar arasındaki ilişkinin ele alınmasında önceliğin insana verilmesidir. Yani insanla madde arasındaki ilişkiler açısından belirleyici unsur madde değil, insandır. Bu, marksizm-leninizmin temel görüşlerinden biridir. Aslında bu, sadece insanla silâhlar arasındaki ilişkinin ele alınmasında değil, sosyalizmin inşasında ve bütün diğer görevlerin yerine getirilmesinde de izlenmesi gereken bir ilkedir.

Lenin, 1920 yılında, sosyalist ekonominin inşası görevleri üzerinde durduğu zaman, şöyle demişti:

«Burada önemli olan, işçi sınıfının dayanıklılığı ve sınıf bilincidir. İşçi sınıfı fedakârlıklar yapmaya hazırsa, bütün gücünü ortaya koyabileceğini göstermişse, sorun çözümlenecektir. Her şey bu sorunun çözümlenmesine yöneltilmelidir. İşçi sınıfının kararlılığı ve «Teslim olmaktansa ölmek yeğdir!» parolasına olan sarsılmaz bağlılığı: Bu sadece tarihî bir unsur değil, aynı zamanda belirleyici ve zafere götüren unsurdur» (3).

Lenin, aynı şekilde savaş konusunda da şunları belirtir: «Halk yığınlarının yedek kuvvetleri, kuvvet kaynakları ve dayanıklılığı bakımından kim üstünse, savaşı o kazanır.» (4) Ve yine:

«Her savaşta zaferi belirleyen şey, son tahlilde, kanlarını savaş alanında akıtan yığınların ruh halidir...savaşın amaç ve nedenlerinin yığınlar tarafından kavranması çok büyük önem taşır ve zaferi garantiler» (5).

Lenin, 1919 da Doğu Halkları Komünist Örgütlerinin İkinci Tüm-Rusya Kongresinde iç savaş deneylerinden söz ederken şöyle demişti:

«... onlar [Doğu halkları] ne kadar güçsüz olurlarsa olsunlar, mücadelede teknolojinin bütün harikalarını ve bütün savaş sanatını kullanan Avrupalı zalimler ne kadar kudretli görünürlerse görünsünler, ezilen halkların giriştiği bir devrimci savaş, milyonlarca emekçiyi ve sömürülen insanı ayaklandırmayı gerçekten başarabilirse, kendi içinde büyük imkânlar ve mucizeler taşır...» (6)

---

(2) «Dört Temel İlke» şunlardır:
1) İnsanla silâhlar arasındaki ilişkinin ele alınmasında, insana;
2) Politik çalışmalarla öteki çalışmalar arasındaki ilişkinin ele alınmasında, politik çalışmaya;
3) Politik çalışma içinde, ideolojik çalışma ile günlük politik işler arasında ideolojik çalışmaya; ve
4) İdeolojik çalışmada, kitaplardaki fikirlerle canlı fikirler arasındaki ilişkilerin ele alınmasında canlı fikirlere öncelik veririz.

(3) V. I. Lenin, «Ninth Congress of the Russian Communist Party (Bolsheviks)», **Selected Works,** FLPH, Moscow, 1952, Vol. II, Part 2, p. 329.

(4) V. I. Lenin, **Collected Works,** 4th Russian edition, Moscow, Vol. XXX, p. 55.

(5) **Ibid.,** Vol. XXXI, p. 115.

(6) V. I. Lenin, Address to the Second All-Russian Congress of Communist Organizations of the Peoples of the East, FLPH, Moscow, 1954, pı. 10.

Görülüyor ki, insan unsuruna öncelik verme ilkesi kesinlikle Leninist bir ilkedir.

Bunun kavranması olağanüstü önem taşır. Bu, özellikle, ilerliyen yeni güçler bakımından, şu anda devrimde zafer kazanmak için savaşan ve kendi ülkelerini inşa etmekte olan devrimci halklar bakımından böyledir. Onların bu gerçeği kavrayıp kavramadıkları, kavrayışlarının ne kadar derin olduğu, her türlü karmaşık şart altında buna bağlı kalıp kalmıyacakları, bütün bunlar, onların mücadelelerinin geleceği üzerinde, devrim ve inşa davâsının başarısı ya da başarısızlığı üzerinde etkili olacaktır.

Emperyalistler ve bütün gerici egemen sınıflar, şaşmaz bir şekilde her zaman vahşî baskı makinelerine, üstün silâhlara ve donatıma sahip olmuşlardır. Böyle düşmanların karşısında devrimci halklar korkup geri mi çekilmelidirler, yoksa mücadeleye atılıp zafer mi kazanmalıdırlar? Emperyalistler ve gerici yöneticiler şiddet, baskı ve silâhlı saldırı yollarına başvurdukları zaman, devrimci halklar korkuya kapılıp uzlaşma ve teslim yolunu mu tutmalıdırlar, yoksa silâha sarılıp düşmana karşı azimli bir mücadeleye girişmek ve düşman saldırısını kırmak cesaretini mi göstermelidirler?

Sosyalist ve millî devrimlerinde zafer kazanmış olan ülkelerin birçoğu ekonomik ve teknik bakımdan nisbî olarak geri kalmış durumdaydılar. Bu şartlar altında devrimci halklar güvenlerini yitirip kendilerini düşmana satmalı mıdırlar, yoksa kendilerine güvenerek ülkelerini refaha kavuşturmak için enerjik bir biçimde çalışmalı mıdırlar?

Bu meselelere ilişkin olarak, devrimci halklar, ancak insan unsuruna öncelik verme ilkesine bağlı kalarak ve eylemlerini bu ilkenin bilgisi ışığında bilinçli olarak örgütleyip planlıyarak kendilerine parlak ufuklar açabilirler.

Silâhlar, bir savaşın gidişine ve taktik değişikliklerine gerçekten önemli etkide bulunurlar; ama son tahlilde, nihaî sonuç, insan tarafından belirlenir. Tarihte olduğu gibi, pratik hayatta da, yürütülen savaşlar, silâhların rolünü tek-yanlı olarak abartan, insanın rolünü azımsayan bütün görüşleri ve, savaşın sonucunu bazı yeni silâhların belirleyeceğini ileri süren tezi sürekli olarak çürütmüştür. (...)

Tüfek yapımı tekniğinin sürekli olarak geliştirilmesi sonunda, 19. yüzyılda çok etkin yeni tip bir tüfek ortaya çıktı. O sıralarda bazı kişiler, bu silâhın herşeyi belirlediğine, bunun karşısında bireysel cesaretin ve halk yığınlarının kuvvetinin hiç bir işe yaramıyacağına inanıyorlardı. Ne var ki, daha sonra çıkan savaşlar bu görüşün yanlışlığını ispat etti. O zamanlarda girişilen bazı savaşların getirdiği deneyin ışığında Engels'in söylediği gibi, «Askerî düşüncenin akışı tersine döndü. İnsanlar, savaşı kazanacak olanın tüfekler değil, insanlar olduğunu yeniden görmeye başladılar.» (7)

1890'larda A. T. Mahan adlı bir Amerikalı, «Zaferi deniz kuvvetlerinin belirlediği» yolunda sözümona bir teori geliştirdi, ve bunun, bir ulusun ta-

(7) **Engels As Military Critic**, «The History of the Rifle», Manchester University Press, 1959, p. 64.

rihini belirleyen ana unsur olduğunu ileri sürdü. Birinci Dünya Savaşından sonra, G. Douhet adlı bir İtalyan, «Zaferi hava kuvvetlerinin belirlediğini» söylerken, J. F. C. Fuller adlı bir İngiliz askeri de bir savaşta zaferin kazanılmasında tankların ve makineli silâhların yüzde 99 oranında rol oynadığını, diğer unsurların rolünün yüzde 1'i aşmıyacağını iddia etmekteydi. Yapılan savaşlar bu görüşlerin hepsini birer birer çürütmüştür.

Nükleer silâhlar, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra geliştirilmiştir. Emperyalistler, çeşitli ülkelerin gericileri ve modern revizyonistler, bu tür silâhların bütün savaşlarda belirleyici rol oynadığını sanarak bunların gücünü dört bir yana ilân etmeye koyuldular. Onlar, bu kitle tahrip silâhının devrimci halkları ürküteceğine ve direnmekten alakoyacağına umutla inanmaktadırlar. Ama, atom silâhlarının ortaya çıkmasından bu yana geçen 20 yılın tarihi, bu ürkütme görüşünün iflâsını insafsızca ispatlamıştır. Ezilen ulusların ve saldırı altındaki halkların birbiri ardından kahramanca ayaklanarak kurtuluş savaşlarına girişmeleri özellikle bu dönemde olmuştur. Bu halklar, modern silâhlara sahip olan emperyalistlerle gericileri alt etmek için daha kötü nitelikte ve kısa menzilli silâhlar kullanmışlardır. Küba halkı yedi tüfekle, Cezayir halkı da 500 tane eski av tüfeğiyle ayaklandıklarında, karşılarında modern silâhlarla donatılmış onbinlerce gerici ya da sömürgeci askerî birlik buldular. Ama asî güçler bu birlikleri sonunda bozguna uğrattılar. Amerikan emperyalistleri «çok üstün nükleer gücün gerilla savaşını dizginleyemediğini» itiraf etmek zorunda kalmışlardır. Amerikan emperyalistleri Güney Vietnam'da giriştikleri savaşta, Güney Vietnam halkının silâhlı kuvvetlerini yok etmek için helikopterlere ve amfibik zırhlı araçlara güveniyorlardı, ama yenilgi üstüne yenilgiye uğradılar.

Ayaklanan halkların, düşmanlarını yenebilmek için, silâh ve donatım durumlarını sürekli olarak geliştirmek zorunda oldukları açıktır. Ama, halk ordusunun silâh sorununu çözümlemesi, insanın rolünün tam olarak ön plana çıkartılmasına ve doğru strateji ve taktiklere dayanılmasına bağlıdır. Ve birçok durumda halk ordusu, silâhları doğrudan doğruya düşmanın elinden alır. Gerçekte, son ve belirleyici savaşa gelindiği zaman bile, halk kuvvetlerinin silâhları, genellikle, gerici birliklerin elindeki silâhlardan daha düşük kalitededir. Yani, silâhlar açısından, halk savaşlarının birçoğu başlangıcından sonuna dek üstünlük sağlıyabilmiş değildir. Zaferin sırrı ise insanda, halk desteğinin ve insangücünün kazanılmasında yatar.

Bazı silâhlı halk mücadelelerinin geçici başarısızlıklara uğramasının başlıca nedeni silâhlarda değil, insanın rolüne gerekli önemi vermeyen strateji ve taktik hatâlarda aranmalıdır. Ama bu halklar, bu hatâlardan gerekli dersleri çıkarabiliyorlarsa, durumlarını eninde sonunda zaaftan güçlülüğe, yenilgiden zafere dönüştüreceklerdir.

Devrimlerini zafere ulaştırmış olan bütün ülkeler, silâhlı kuvvetlerini modernleştirmek, modern savaş tekniklerini ve savaş bilgisini iyice öğrenmek için çok çaba göstermek zorundadırlar. Ordu ne kadar modern olursa ve askerî teknikler ne kadar ileri olursa, insanın rolü de, önemini yitirmek şöyle dursun, o kadar önem kazanır. Bir halk ordusunun modernleştirilmesi, ona devrimci fikirler kazandırılması ile yanyana yürütülmeli ve

bu ikincisi temel olarak alınmalıdır. Çünkü, askerî teknikler ne kadar ileri bir düzeyde olursa olsun, savaşın nihaî sonucunu belirleyen şey, insanın kudreti, cesareti, politik bilinci ve fedakârlık ruhudur. Modern savaşların meydana çıkardıkları gerçek şudur: Orduya devrimci bir nitelik kazandırılmaksızın ve ileri politik fikirler aşılanmaksızın, ileri askerî tekniklerin azamî etkiyi yaratması mümkün değildir.

Emperyalistlerle gericilerin bazı yeni silâhların rolünü abartmaları ve insanın rolünü küçümsemeleri olgusunun sınıfsal kökenleri vardır. Gerici, sömürücü sınıflar halktan kopmuşlardır ve halka düşmandırlar. Halkın desteğini kazanamıyacaklarına göre halkın gücünden tam olarak yararlanamıyacakları da doğaldır. Dolayısıyla, silâhlara körü körüne bağlanmak onlar için tek çıkış yolu olarak kalmaktadır. Böylece, üstün silâhlar onların elinde gerçek üstünlüklerini yitirmekte ve halkları korkutmak için kâğıttan birer kaplandan ibaret kalmaktadır. Belirli durumlarda bazı geçici zaferler kazansalar bile, emperyalistler ve gericiler sonunda mutlaka yenileceklerdir.

Tarih boyunca, yeni bir üretim biçiminin eskisine galebe çalması, zamanın üretici güçlerini serbest hale getirmesinden dolayı gerçekleşmiştir. Bunun başlıca nedeni, üretimde temel gücü oluşturan emekçilerin, kendilerini sınırlayan engellerden kurtarılmasıdır. Bu durum, onların daha ileri iş araçları yaratmalarına, bu araçların kullanılmasına yönelmelerini ya da eski iş araçlarını daha etkin bir biçime sokarak, emeğin verimini eskisinden daha yüksek hale getirmelerini mümkün kılar.

Sömürü sisteminin geçerli olduğu toplumlarda, üretim teknikleri ve emekçilerin yarattıkları öteki iş araçları, bunları emekçileri köleleştirmek ve sömürmek için kullanan sömürücülerin mülkiyetindedir. Sosyalist topluma gelince, burada insanın üretim teknikleri ve iş araçları tarafından köleleştirilmesi olayı son bulmuştur. «... İnsan ilk defa doğanın gerçek, bilinçli efendisi haline gelir, çünkü artık kendi sosyal örgütlenmesinin efendisi olmuştur.» (8) Bu durumda, insanın inisiyatifi, doğayı kavrama, denetleme ve değiştirme yeteneği eşi görülmemiş şekilde artmıştır. Proletarya Partisinin ve proletaryanın iktidarda olduğu devletin önderliği altında, objektif dünyanın kanunlarını gitgide daha derin bir biçimde kavrayan insanlar her türlü mucizeyi ortaya koyabilecekleri gibi, toplumu refaha kavuşturacak en yeni üretim tekniklerini de yaratabilirler.

Sosyalist üretim ile kapitalist üretim arasındaki temel farklardan biri şudur: Yeni, sosyalist üretim ilişkilerinde insanın zihnî durumu büyük bir değişme geçirmiştir. Yığınlarda büyük, potansiyel bir güç ve sosyalizme karşı bir heyecan mevcuttur. Yığınlar artık kölelere benzememektedirler, başkalarına güvenmek yolunu tutmazlar; tersine, ülkelerinin yoksul ve geri kalmış çehresini kendi elleriyle değiştirebileceklerinden emindirler. Mao Zedung arkadaş şunu belirtir:

«Çin'in altıyüz milyonluk halkı, herşeyden önce yoksuldur, ikincisi, üzeri yazılmamış bir kâğıt gibidir. Bu kötü birşeymiş gibi gözükebilir, ama

(8) Friedrich Engels, **Anti-Dühring.**

aslında iyi birşeydir. Yoksul halklar, değişiklik isterler, birşeyler yapmak isterler, devrim isterler» (9).

Rusya da bir zamanlar ekonomik ve teknik bakımdan geri kalmış bir ülkeydi. Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra İkinci Enternasyonalin revizyonistleri hepsi, şöyle diyorlardı: Rusya'da üretici güçler sosyalizmin gerçekleştirilmesine elverecek bir düzeye ulaşmamıştır; halk gerçekten yoksuldur, uygarlaşmış bile değildir; Rusya'da sosyalizmin kurulması bir hayâldir, baştanbaşa bir saçmalıktır. Bu sözlere Lenin şu cevabı veriyordu:

«Sosyalizmin kurulması için uygarlığın gerekli olduğunu söylüyorsunuz. Pekâlâ. Ama niçin ilk önce ülkemizde, toprak ağalarının ve Rus kapitalistlerinin kovulmaları gibi uygarlığın ön şartı olan şeyleri yerine getirip, ondan sonra da sosyalizme doğru harekete geçmiyelim?» (10).

Toprak ağalarını ve kapitalistleri alaşağı etmek, herşeyden önce, emekçileri baskıdan kurtarmak, onları toplumun efendileri haline getirmek, kendi kaderleri için savaşmak üzere içlerindeki bitmez tükenmez potansiyel enerjiyi serbest bırakmak anlamına gelir. Yani yapılacak ilk iş, emekçilerin enerjisini kösteklerinden kurtarmak ve sosyalizm uğrunda savaşta gerekli olan desteği ve insan gücünü sağlamaktır; atılacak ikinci adım ise, ülkedeki yoksulluğun ve geriliğin ortadan kaldırılması için gerekli olan ileri maddî ve teknik temeli yaratmaktır. (...)

Sosyalist ülkelerin tarihî deneyleri de, aynı şekilde, sosyalizmin inşasında belirleyici unsurun madde olmayıp insan olduğunu ispatlamaktadır. Ancak proletaryanın devrimci ruhuna, bilincine ve sağlamlığına sahip ve fedakârlıklar yapmaya kararlı olan halklar sosyalizmi ve sınıfsız toplumu kurabilirler. Öte yandan, değil sınıfsız toplumu, sosyalizmi bile gerçekten kuramayacak olanlar da vardır. Bu kişiler proleter devrimci ruhu yitirmişlerdir, ve yalnızca bireysel, maddî teşvik unsurlarıyla yüksek ücretler peşinde koşmaktadırlar. Bunların kafaları «özgürlük, eşitlik, kardeşlik» ve «hümanizm» gibi burjuva fikirleriyle, burjuvazinin proletaryayı yozlaştırmak ve yığınları felce uğratmak amacıyla kullandığı fikirlerle doludur.

Sosyalizmin inşasında halka öncülük ederken proletarya partisinin başlıca görevi, sosyalist toplumda insanın rolüne büyük ağırlık vermek, yığınların sosyalizm doğrultusundaki potansiyelini bütünüyle açığa çıkarmak, onların «eyleme ve devrime» yönelik heyecanını ve hazırlığını hızlandırmak ve kuvvetlerini örgütlemektir. (...) Sosyalizmin inşası çalışmalarında Parti'nin çizdiği bütün somut politikalar ve aldığı bütün tedbirler, bu genel çizginin ruhuna uygun olarak ortaya çıkarılmıştır.

Tabiî, insanın objektif maddî şartlardan bağımsız olarak tamamen serbestçe hareket edebileceği şeklinde bir yoruma gidilmemelidir. İnsan ve madde, herhangi bir anda bir birliğin içinde iki zıtlıktır. İnsan maddenin efendisiyken, madde de insan faaliyeti için bazı şartları sağlar. İnsan, bu şartların koyduğu sınırların ötesinde başarı sağlayamaz, ama bu sınırlar için-

(9) «Introducing a Co-operative», **Peking Review**, No. 15, 1958, p. 6.

(10) V. I. Lenin, «Our Revolution», **Selected Works**, FLPH, Moscow, 1252, Vol. II, Part 2, p. 727.

de insanın manevra inisyatifi için yeterli alan vardır. Bu sınırlar içinde politika, ideoloji ve insanın devrimci enerjisi (dürtüsü), teknik şartların ve diğer maddî şartların doğmasına yol açar. Çeşitli olgular göstermektedir ki, halkların politik bilincindeki ve sübjektif inisiyatiflerindeki farklılıklardan dolayı, hemen hemen aynı maddî ve teknik şartlara sahip olan örgütler, kimisi iyi, kimisi kötü, oldukça farklı sonuçlar alabilmektedirler. İnsanın rolü üzerinde daha büyük bir dikkatle durulduğu takdirde, nispeten geri teknik malzeme kullanılsa bile, üretimde daha büyük, daha çabuk, daha iyi ve daha ekonomik sonuçlar almak mümkündür; daha ileri teknik donatımla, daha da iyi sonuçlar elde edilebilir. Öte yandan, eğer insan inisiyatifi tam olarak harekete geçirilemezse, en ileri teknik donatımla bile, üretimin bir durgunluk haline girmesi, hattâ altüst olması mümkündür.

Sosyalist işletmelerle, kapitalist işletmeler birbirinden tamamen farklı niteliktedir. Sosyalist işletmeler, teknik bakımdan tedricî olarak yenileşmenin yanı sıra, işçilerinin ve memurlarının, düşüncelerinde devrim yapmalarını ve böylece proletaryanın devrimci ruhu ve heyecanı ile dolu olarak kendilerini tamamen sosyalizm davâsına adamalarını gerekli kılar. İşletmelerin hayatiyetini korumanın, onları teknik bakımdan modernleştirmenin ve bütün modern teknikleri emeğin yüksek verimliliği açısıdan tam etkin hale getirmenin tek yolu budur. Kapitalist işletmeler ise, işçilerin köleleştirilmesini bir ön şart olarak kabul ederler. Modern revizyonistler, sosyalist işletmeleri yozlaştırmak için, kapitalist kâr ilkesini; işçilerin zihinlerini bulandırmak için de «bireysel maddî teşvik unsurları» dedikleri şeyi kullanırlar. Böylece, aslında insanın rolü gerçekten ön plana çıkarılamamış olur. Modern revizyonistler «insanın önemi» ne lâfta bağlı kalırlarken, gerçekte halkın devrimci ruhunu öldürmek için çaba göstermekte, hem sosyalist işletmeleri, hem de sosyalizmin ekonomik temelini yozlaştırmaktadırlar. Taçing Petrol Alanı ruhu; Çin halkı arasında bir efsane olmuştur. Taçing ruhu nedir? Taçing ruhu, özünde, işletmelerin kurulmasında görülen proleter devrimci ruhtur, insan unsuruna öncelik verme ruhudur.

Taçing Petrol Alanı, Çin'de yeni açılan bu petrol işletmesi ıssız bir arazide, güçlüklerle dolu bir zamanda ve yıpratıcı şartlar altında kuruldu. Makine ve malzemeler çok yetersizdi, ulaşım ve haberleşme olanakları az olduğundan malzeme ikmalinde sık sık gecikmeler oluyordu; makine onarım istasyonları diye birşey de mevcut değildi. Bu şartlar altında, Taçing işçileri sıkı çalışma ve kendine-güvenme geleneğini sürdürerek, kendi kişisel çıkarlarının yerine halkın, devletin ve toplumun çıkarlarını koydular ve bir an tereddüt etmeksizin çeşitli güçlüklerle savaşa koyuldular. Akıl almaz güçlükleri birbiri ardına alt ettiler ve dört yıl gibi kısa bir zamanda dev bir işletmeyi kurma işinde daha büyük, daha çabuk, daha iyi ve daha ekonomik sonuçlar elde ettiler. Böylece Taçing işçileri, Çin'de sosyalizmin inşasına büyük bir katkıda bulundular.

Taçing Petrol Alanının kurulması, Çin halkının azminin bir ifadesidir. Çin halkı kendi ülkesini, kendi çabasiyle kurabilecek yetenekte olduğunu bir kez daha ispat etmiştir.

İnsanla madde arasındaki ilişkilerin ele alınmasında insan unsuruna öncelik verilip verilmemesi, çok önemli bir meseledir; bir dünya görüşü meselesidir.

Burjuva dünya görüşü insanla madde arasındaki ilişkileri iki yönden tahrif eder: Bir yandan insanın sübjektif iradesinin rolünü tek yanlı olarak abartıp, objektif maddî dünyanın varlığını ve onun kanunlarını inkâr ederek, «maddeyi görmeyen, sadece insanı gören» sübjektif idealizme yönelirken, öte yandan da maddenin rolünü tek yanlı olarak abartıp, insanın madde önünde sadece pasif ve güçsüz bir durumda olduğunu, maddî dünyanın kanunlarını aktif olarak kavrıyamıyacağını ve dolayısiyle değiştiremiyeceğini söyliyerek, «İnsanı görmeyen, sadece maddeyi gören» mekanik materyalizme yönelir.

Burjuva yöneticiler, emekçi halk üzerindeki denetimlerini makineleri yoluyla sürdürmek amacıyla «insanı makinelerin yönettiği» yolunda fikirleri yayarlar. Kendi şiddet yönetimlerine karşı emekçi halkların mücadeleye girişmelerini önlemek için silâhların rolünü abartırlar. Onlar, nesneleri incelemek için bu kokuşmuş dünya görüşünden yararlanırlar ve emekçi halkın zihinlerini zehirlerler. Burjuva dünya görüşünün etkisi altında kalan her hangi bir emekçi, kaçınılmaz bir biçimde, manevî bakımdan silâhsızlanmış olacak, irade kuvvetinden ve eylemden yoksun, belkemiksiz bir darkafalı haline gelecektir.

Proleter dünya görüşü, hem sübjektif idealizme, hem de mekanik materyalizme karşıdır. İnsanla maddenin bir birlik halinde olduğunu ve burada insanın baş rolü oynadığını savunur. Bu bilimsel, devrimci bir dünya görüşüdür. Devrimci halklar, proleter dünya görüşü ile silâhlandıkları ve dar kafalı korkağın dünya görüşünü ve onun etkilerini yokettikleri zaman ancak, devrim davâsını, sosyalizmin inşası davâsını ileriye götürmek için mücadeleye cesaret etmek ve kazanmaya cesaret etmek şeklinde beliren devrimci ruhla, bütün düşmanlarını yenebilirler, devrimde ya da sosyalizmin inşasında karşılarına çıkan her türlü güçlüğün üstesinden gelebilirler.

TÜSTAV

Proleter Devrimci Hareketin
Haftalık Yayın Organı

Sayı 115 Çıktı

«Proleter Devrimci Saflardaki Çelişmeleri
Doğru Değerlendirelim»

Adres : Divanyolu Cad. No. 83/3 — Sultanahmet - İstanbul

Devrimci Tip Haberleri

Onbeş günlük devrimci eğitim
ve haberleşme bülteni

Abone : yıllık 10 Lira

Adres : Divanyolu Cad. 83-3
Sultanahmet İstanbul

İnsanın bilincini sosyal varlığı tayin eder. İleri sınıfa özgü doğru fikirler bir defa kitleler tarafından kavrandı mı toplumu ve dünyayı değiştiren maddî bir güç halini alırlar.

Mao Zedung

BEŞ LİRA